

> DÜBAM
DÜNYA BÜLTENİ ARAŞTIRMA MASASI

MISIR'DA ASKERİ DARBE VE İHVAN-I MÜSLİMİN

DÜBAM

MISIR'DA ASKERİ DARBE VE İHVAN-I MÜSLİMİN

Genel Yayın Yönetmeni
Akif Emre

Derleyen
Aynur Erdoğan

DÜBAM Yayınları
Küresel İletişim Merkezi
Barbaros Bulvarı, Balmumcu / Beşiktaş
Tel: (0212) 274 80 21 – 274 80 22
www.dunyabulteni.net

dübam

Sunuş

Elinizdeki dosya, Mısır'da gerçekleşen askeri darbeye dair gerek İngilizce gerek Arapça yayın yapan dünya basınında ve Dünya Bülteni'nde yayınlanan nitelikli yazılar arasından seçilen, olayın farklı boyutlarının fotoğrafını veren, derin çözümlenmelerde bulunan yazılardan oluşmaktadır.

Mısır'da meydana gelen Arap Baharı kalkışmasının bir devamı mıdır yoksa değişimi ters yüz eden bir gelişme mi? Arap Baharı köklü bir değişiklik meydana getirdiyse devrim öncesi güçlerin askeri darbedeki etkinlikleri nasıl açıklanabilir? İhvan-ı Müslimin siyasi tarihinde ordu ile ve rejim ile nasıl bir ilişki geliştirmişti? Madem ordu İhvan hükümetini desteklemiyordu, neden iktidara gelmesine izin verildi? Askeri darbe gerçekten hükümetin siyasi ve ekonomik başarısızlıkları yüzünden mi gerçekleşti? Askeri darbenin oluşmasında ve sonrasında medya karalamalarının etkisi ne oldu? Statükoyu temsil eden güçlerin darbeye giden süreçte nasıl bir dahli oldu? Mısır darbesi Türkiye'deki hangi darbe sürecine benzemektedir? Türkiye hükümetinin darbeyi kınayan açıklamalarından sonra Mısır-Türkiye ilişkilerinin serencamı ne olacak? Darbe sonrasında bölgede güçler dengesi nasıl değişiyor? Suudi Arabistan ve Katar'ın yükselen yıldızı nasıl açıklanabilir? ABD ve AB ülkelerinin yaklaşımları ne anlama gelmektedir?

Bu ve bunun gibi sorulara cevap arayan yazıların bulunduğu bu dosyayı Dünya Bülteni okurlarının dikkatine sunuyoruz.

DÜBAM

İçindekiler

İhvan ve subaylar: Anlaşmalarla dolu bir tarih / 25.06.2013	
Wael Eskandar.....	9
Müslüman Kardeşler karşıtı söylemler paketini açmak / 28.06.2013	
Muhammed Elmasri.....	18
Mısır, vesayet ve İhvanafobi / 03.07.2013	
Furkan Torlak.....	27
Ordu İhvan'ın biatını kabul edecek mi? / 04.07.2013	
Akif Emre.....	30
Arap Baharı'ndan Nasır Baharı'na / 05.07.2013	
Mustafa Özcan	33
Apolitik karşıdarbe / 06.07.2013	
Akif Emre.....	35
Mısır: Muhalefetin atacağı adımlar / 08.07.2013	
Stratfor	38
Mısır'da bir darbeye şahit olmak / 08.07.2013	
Eric Trager	41
Mısır'daki darbenin çarpıtılması ve demokrasi sınavında sınıfta kalanlar / 08.07.2013	
Selman Öğüt.....	44
Herkes gidebilir ama Siyasal İslam kalıcıdır! / 08.07.2013	
Haydar Cemal	46
Majestelerinin darbesi / 09.07.2013	
Akif Emre.....	48
Mısır: Hükümet darbesi, 2. perde / 09.07.2013	
Tarık Ramazan	51
Yumuşak darbe / 09.07.2013	
Abdul Ali Hamiddin.....	57
Mağdur ama yetmez / 11.07.2013	
Akif Emre.....	60

Mısır'da devrim dönemi ve Türk darbesinden dersler / 11.07.2013	
Muhammed Şankiti.....	63
Mısır'daki İslamcılar için savaş tek seçenek haline getirildi / 11.07.2013	
Michael F. Scheuer.....	68
Mısır'daki ani düzelmeler Mursi'nin altını oyma kampanyalarını akla getiriyor / 12.07.2013	
Ben Hubbard & David D. Kirkpatrick.....	71
Suud nüfuzunun yükselişi / 12.07.2013	
Mustafa Özcan.....	75
Ortadoğu'da dengeler yeniden şekilleniyor / 15.07.2013	
Sinan Özdemir.....	78
Mısır'da elit direnişi / 16.07.2013	
Akif Emre.....	81
Mısır'daki mücadelenin bölgesel aktörleri / 16.07.2013	
Abdullah Aydoğan Kalabalık.....	84
Gerçekten Mısır'ı mı konuşuyoruz? / 18.07.2013	
Akif Emre.....	86
Türkiye'nin Mısır tavrını anlayışla karşılayalım / 18.07.2013	
Fehmi Hüveydi.....	88

İhvan ve subaylar: Anlaşmalarla dolu bir tarih

Wael Eskandar

Son iki senenin siyaseti Müslüman Kardeşler'le (MK) Mısır'ın iktidarı elinde tutanları arasındaki tarihi ilişkilere büyük bir alaka doğurdu. Özellikle de gözlemcilerin MK ile Mısır devleti içinde askeri kurum gibi geleneksel bürokratik güçler arasında uyum (ya da husumet) ihtimalini anlamak istediği bir zamanda.

Mesela, Muhammed Mursi'nin Haziran 2012'de cumhurbaşkanı seçilmesinin etrafını saran durum MK'nin Mısır'daki askeri idarecilerle ilişkisi hakkında sayısız soru işareti doğurdu. Seçim sonuçlarının duyurulmaya hazırlanılması sırasında, Silahlı Kuvvetler Yüksek Konseyi (SKYK), ülkenin geleceği hakkında İhvan'la pazarlık ediyor göründü. Resmi sonuçların 20 Haziran'da ilan edilmesi gerekirken duyuru, resmi oy sayısının niçin açıklanmadığı ve niçin kapalı kapılar ardında meydana geldiği hususunda az bir şeffaflık içinde 24 Haziran'a tehir edildi.

O zaman MK açıklamaları, SKYK'nin, grup askeri liderlerin seçimlerin sona ermesinden kısa bir süre önce 17 Haziran 2012'de çıkardıkları anayasaya ek maddede belirtilen güçlerinin devamını kabul edinceye kadar seçim sonuçlarını rehin tuttuğunu ileri sürüyordu. Cumhurbaşkanı Mursi tarafından geçen ağustosta iptal edilmeden önce bu Anayasal Bildiri'ye ek, cumhurbaşkanlığının yetkilerine sınırlama koydu ve haziran ortasında parlamentonun feshi ışığında SKYK'ya yasama yetkisi verdi. Aynı ay MK, resmi tepkisi olarak cumhurbaşkanlığı yetkileri için savaşıacağı taahhüdünde bulundu ve anayasa ekini protesto olarak destekçilerine Tahrir Meydanı'nı işgal etme çağrısı yaptı. Sonunda Mursi'nin zaferini ilan eden resmi sonuçlar açıklandı. MK adayı, sonunda Yüksek Anayasa Mahkemesi huzurunda yemin etti, böylece kapalı olarak parlamentonun feshi ve İhvan tarafından güya reddedilen SKYK destekli anayasal çerçeveyi tanımış oldu. 25 Ocak Devrimi'nden sonra Mursi, Mısır'ın ilk seçilmiş cumhurbaşkanı oldu. Bunun arka planında bir soru gizli: Ne bedelle?

Mursi'nin seçilmesine giden yol, gözlemciler tarafından İhvan ve Mısırlı yetkili makamlar arasında gizli anlaşmalar yapıldığına dair spekülasyonlar yapılan ilk vaka değildir. Monarşi zamanlarından beri MK ile Mısır'da iktidarı elinde bulunduranlar arasındaki

MK adayı, sonunda Yüksek Anayasa Mahkemesi huzurunda yemin etti, böylece kapalı olarak parlamentonun feshi ve İhvan tarafından güya reddedilen SKYK destekli anayasal çerçeveyi tanımış oldu. 25 Ocak Devrimi'nden sonra Mursi, Mısır'ın ilk seçilmiş cumhurbaşkanı oldu. Bunun arka planında bir soru gizli: Ne bedelle?

ilişki, tartışmalara ve ihtilaflara konu oldu. MK geleneksel olarak, birbirini takip eden Mısırlı idarecilerin marjinalleştirme ve bastırma suretinde öfkelerine konu olan kuvvetli bir muhalif ses olarak bilinirken diğerleri de hikayenin çok daha karmaşık olduğunu savunur.

Mübarek'in devrilmesinden bu yana çoğu kişi, Müslüman Kardeşler ile SKYK arasında gizli anlaşmalar ve mutabakatlar yapıp yapılmadığı, yapıldıysa bunun muhtevasının ne olduğu hakkında spekülasyonlar yaptı. Bu tür iddiaları soruşturmayı zorlaştıran, siyasi ortamdır. İhvan ve hasımları sürekli birbirleri hakkında ülkedeki asker liderlerle iş birliği yaptıklarına dair siyasi maksatlı suçlamalarda bulunuyorlar. Ama tarihi bağlam ve geçen seneki olaylar oldukça açıklayıcıdır.

Durham Üniversitesi'nde Hükümet ve Uluslararası İşler Okulu'nda Orta Doğu Siyaseti uzmanı Halil El Anani'ye göre MK örgütü içinde hangi kararlar alındığındaki anlaşmazlıkta çok az şey değişti. Anani, "Beklediği üzere bunlar kapalı kapılar ardında görüşmelere, uzlaşmalara ve ülke geleceği konusunda anlaşmalara dahil oldular" diye yazıyor.

Şubat 2011'de 18 gün süren ayaklanma hengâmesi sırasında çoğu haberde, MK Rehberlik Bürosu üyelerinin Tahrir Meydanı'nı Hüsnü Mübarek rejiminin devrilmesi çağrısında bulunan protestoculardan temizleyecek bir anlaşma sağlanması için gizlice o zamanın cumhurbaşkanı yardımcısı Ömer Süleyman'la görüştüğü iddia edildi. Bu görüşmeyle ilgili detaylar MK sözcüsü Mahmud Gozlan ve iddiaya göre MK'nin Süleyman'la görüşmesine protesto olarak daha sonra gruptan ayrılan İhvan üyesi Haitham Ebu Halil tarafından ifşa edildi. 2010'a kadar Genel Rehber'e danışman olarak görev yapan Muhammed Habib, İhvan'ın görüşmecisini eski sözcü Saad El Katatny olarak açıkladı. Habib, İhvan liderlerinden Süleyman tarafından ünlü MK yetkilileri Hayrat El Şatır ve Hasan Melik'in serbest bırakılmaları karşılığında Tahrir'den çekilmelerinin istendiğini açıklar. MK gençliğinin meydandan ayrılmayı reddetmeleri üzerine iddia edilen bu anlaşma sonunda suya düştü. El Şatır daha sonra 2 Mart 2011'de serbest bırakıldı. Serbest bırakılmasının, SKYK ile benzer bir anlaşmanın bir parçası olup olmadığı henüz net değil.

Mübarek'in ekarte edilmesini müteakip Mısır askeri liderleri, ülkedeki İslamcı hareketlerin çoğuna çok sayıda jest yaptı. Örneğin, SKYK İslami Cihad grubundan, Mısır cumhurbaşkanı Enver Sedat'a suikasta karışmaktan mahkum olan Aboud ve Tarık El Zomor'u serbest bıraktı.

SKYK, Mübarek'in görevi bırakmasından kısa bir süre sonra, Tarık El Bişri ve MK üyesi Subhi Sahil gibi İslamcıların önde gelen şahsiyetlerini anayasal düzenlemeler yapmakla vazifeli komitede görev yapmak üzere atadı. Düzenlemeler daha sonra 19 Mart 2011 milli referandumunda onaylandı.

İhvan'la SKYK'nin bir tür anlaşma yaptığı algısını derinleştirircesine, MK Mübarek'in devrilmesinden sonra tartışmalı halk protestolarına katılmayı durdurdu. İhvan ayrıca si-

villerin askeri mahkemelerde yargılanmaları da dahil, geçmişte MK eylemcilerinin mağdur olduğu baskıcı uygulamalar yaygın bir şekilde devam etmesine rağmen Mısır askeri idarecilerinin performansını övdü ve müdafaa etti. Grubun orduyu desteklemesi, İhvan'ın 1937'de Saray'a karşı El Nahas'ı destekleyen El Vefd Partisi gösterilerine karşı olarak düzenlediği Kral Faruk yanlısı gösterilerini hatırlattı.

Mısırlı romancı ve devrimci yazar Alaa El Asvani, o zaman bu yaygın algı konusunda şöyle yazmıştı: “Onlar [Müslüman Kardeşler] niçin ‘insan kasabı’ İsmail Sidki ile ittifak yaptılar ve ‘Allah kralla birlikte’ diye bağırarak Kral Faruk’u desteklediler? Kendi örgütleri fesh olmaktan muaf tutulurken, niçin demokratik tecrübeye son verdiği ve siyasi partileri feshettiği zaman [eski cumhurbaşkanı Cemal] Abdünnasır’ı desteklediler? Niçin liderleri 2005’te Hüsnü Mübarek’i desteklediğini söyledi?”

Tarih tekerrür ediyor ya da en azından Mısır’da İslamcı olmayan siyasi topluluğun çoğu üyesinin perspektifinden öyle görünüyor.

Mübarek sonrasında İhvan ve subaylar

Mübarek’in devrilmesinden hemen sonra, diğer İslamcı hareket ve şahıslarla birlikte MK, dini bir retorik kullanarak, SKYK tarafından desteklenen anayasal düzenlemelere halk desteği sağlanması için aktif bir rol üstlendi. Bu arada İhvan, 2011 ayaklanması sırasında güvenlik kuvvetleri tarafından öldürülen kişilerin faillerinin cezalandırılması, sivillerin askeri mahkemelerde yargılanmasına son verilmesi ve yanlışlık yapan eski rejim üyelerinin adalet önüne çıkarılmalarını talep eden protestolar gibi hemen hemen her devrimci protestoyu boykot etti.

SKYK, MK’nin kanun dışı statüsüne gözlerini kapatmasının yanı sıra bu grup ve Selefi hareketlerin, siyasi partiler kanunu dine dayalı parti kurulmasını yasakladığı için, şüpheli hukuki durumlar altında siyasi parti kurmasına müsaade etti.

İhvan kendi adına, 8 Temmuz 2011’deki oturma eylemini boykot etti.

Üç haftalık oturma eyleminde, adalet sağlanması ve Mübarek ve 18 günlük ayaklanma sırasında protestocuların öldürülmesinden sorumlu olan kişilerin adalet önüne çıkarılması istendi. İhvan, temmuzdaki oturma eylemini eleştirdikten sonra 28 Temmuz’da “Birlik Cuması” adı altında kitlesel protestolar yapılması çağrısında bulundu. İslamcı gruplar ve bunların İslam devleti isteyen ve orduya destek veren takipçilerinin hakimiyetinde olduğu için protestolar, kısa sürede gözlemciler tarafından “Kandahar Cuması”

SKYK, MK’nin kanun dışı statüsüne gözlerini kapatmasının yanı sıra bu grup ve Selefi hareketlerin, siyasi partiler kanunu dine dayalı parti kurulmasını yasakladığı için, şüpheli hukuki durumlar altında siyasi parti kurmasına müsaade etti.

olarak adlandırıldı.

Kasım 2011’de zamanın Başbakan Yardımcısı Ali El Selmi, büyük ihtimalle SKYK adına, siyasi partilere Mısır için yeni anayasa hazırlanmasını idare edecek ilkeler içeren bir belge önerdi. El Selmi belgesi olarak bilinen bu tartışmalı belge, yetki bakımından orduya imtiyazlı bir pozisyon verdi ve onu parlamenter hesap sorma ve gözetiminin üzerine koydu. İhvan, 18 Kasım 2011’de, El Selmi belgesinin reddi için halk protestoları çağrısında bulundu. İronik olarak, askeri bütçe ve faaliyetleri, geleneksel parlamento gözetimi ve hesap sorma yetkisinin üzerinde tutma gibi El Selmi belgesindeki merkezi unsurlar, sonunda Aralık 2012’de milli referandumda onaylanan MK destekli anayasada kendisine yol buldu.

Güvenlik kuvvetleri menfur 19-24 Kasım 2011 Muhammed Mahmud çatışmalarında İçişleri Bakanlığı binası etrafında silahsız protestoculara saldırmaya başlarken İhvan, başta SKYK karşıtı tutumuna rağmen protestocuları desteklememeyi tercih etti. Kahire ve diğer yerlerde çıkan çatışmalarda 41 kişi öldü, binin üzerinde kişi yaralandı. Bu sırada İhvan, SKYK hakkında sert eleştirilerden kaçındı ve 27 Kasım’da başlayacak seçimlere hazırlık için seçim kampanyasını yürüttü.

Ocak 2012 ortalarına kadar süren Halkın Meclisi seçimleri boyunca MK, askeri liderlerin himayesinde özellikle 16 ve 19 Aralık 2012 arasındaki dönemde vuku bulan bir dizi suistimali aktif bir şekilde protesto etmekten kaçındı. O zaman, güvenlik kuvvetleri, hükümet binası yakınlarındaki SKYK karşıtı oturma eylemine son verilmesi için protestoculara karşı öldürücü şiddet kullandı. Kısa süre sonra bir İhvan sözcüsünün, grubun gelecekte askeri liderler için “güvenli çıkış”ı desteklemeye gönüllü olduğuna dair ifadeleriyle ilgili haberler dolaşmaya başladı.

Aralık sonunda bir MK üyesi, halk konferansında SKYK’yi eleştirmelerinden sonra Devrimci Sosyalistlerin üç üyesi aleyhinde dava açtı. Dava dilekçesinde, bunların ülke çapında kaos çıkarmaya çalıştıkları iddia edildi.

Seçim mevsimi sonunda MK liderliğindeki koalisyon, toplam sandalyelerin yüzde 45’ini kazanarak parlamentonun alt kanadı Halkın Meclisi’nde en büyük blok oldu.

Ocak 2012 başlarında ordunun, gücü yeni seçilmiş, demokratik olarak seçilen tek temsil kurumu Halkın Meclisi’ne devretmesi talebiyle protestolar patlak verdi. MK, buna tepki olarak, her türlü erken güç devrini reddetti ve SKYK tarafından desteklenen, askeri idareye “son” verilmesi için mühlet olarak 30 Haziran 2012’yi belirleyen programa bağlılığını teyid etti.

MK ayrıca 25 Ocak 2011’in ilk yıl dönümünü, devrimin ikinci dalgasını başlatmak için kullanma ve askeri idareye hemen son verilmesi için destek toplamaya çalışan çok sayıdaki devrimci eylemci ve kişinin çabalarını baltaladı. MK, kaosu ülke çapına yaymak

için yapılmış komplo diye nitelendirerek bu çabaların aleyhinde konuştu. Bu arada İhvan, bu toplantılarda SKYK'ye karşı muhalefeti teşvike çalışan yıkıcı seslere karşılık 25 Ocak 2012 halk toplantılarını şenlikli "kutlamalara" çevirdi. Günler sonra emsali olmayan bir hareketle MK eylemcileri, milletvekillerinin toplandığı parlamento binasını, sıkıntılarını yeni seçilmiş milletvekillerine duyurmaya çalışan protestocu ve yürüyüşçülerden korumak için Merkezi Güvenlik Kuvvetleri (CSF) askerlerine katıldılar.

MK, 1 Şubat 2012'de Port Said Stadyumu'nda yapılan, oyunun güvenliğini sağlamakla görevli polis kuvvetinin olaylara hiç müdahale etmediği futbol maçı sonrasında 74 kişinin katledilmesi akabinde bir kez daha SKYK ve onun himayesindeki hükümeti destekledi. Bunu müteakip, parlamentodaki MK bloku, oyunda hazır bulunan polislerin ihmal suçu olarak gördükleri davranışını protesto etmek için İçişleri Bakanlığı etrafında toplanan göstericilere güvenlik kuvvetleri saldırdığında da hükümeti savundu. Halkın Meclisi sözcüsü Saad El Katatni, protestoculara asla saçma taneleri atılmadığına dair hükümetin iddialarını tekrarladı. Bazı İhvan milletvekilleri de protestocuların arasına kiralık çetelerin sızdığını iddia ettiler. Bu, yaygın video delilleri ve görgü şahitlerinin ifadelerinin tam aksini gösterdiği bir zamanda geldi.

Tarihte İhvan ve iktidarı elinde bulunduranlar

2011 ayaklanması sonrasında MK'nin bazı duruşları zar zor SKYK ile aynı hizada bulunduğu şeklinde yorumlanabilirken, grubun eylemlerinin Mısır askeri idarecileriyle gizli anlaşmalardan kaynaklandığına dair yaygın bir algı vardır.

Geçmişte MK, rejimin rızası ya da iktidarı elinde bulunduranlar tarafından bir tür müsamaha olmadan parlamentoda sandalye kazanmak gibi önemli siyasi kazançlar elde etmeyi başaramadı. MK'nin güç merkezleriyle seçim anlaşmaları yapmasının tarihi, İhvan'la el Vefd'in seçim tavizleri ve sosyal reformlar da ihtiva eden bir anlaşma yaptıkları 1942 başlarına kadar gider. Richard P. Mitchell, anlaşmayı Müslüman Kardeşler Topluluğu kitabında şöyle tarif eder:

"[Müslüman Kardeşler kurucusu Hasan El] Benna, kendisini hareketin doğduğu yer olan İsmailiye bölgesinde aday ilan etti. Ama bunu yapar yapmaz [Vefd lideri ve zamanın başbakanı Mustafa El] Nahhas, kendisini çağırdı ve adaylığını geri çekmesi çağrısında bulundu. O, fazla tartışmadan buna razı oldu ama şunları kapsayan "bir bedelle: (1) Harekete tam kapsamlı operasyonlara başlama özgürlüğü; (2) Alkollü içki satışları ve fuhşa karşı hükümet eylemi konusunda taahhüt. [El] Nahhas kabul etti ve çok kısa süre içinde

Günler sonra emsali olmayan bir hareketle MK eylemcileri, milletvekillerinin toplandığı parlamento binasını, sıkıntılarını yeni seçilmiş milletvekillerine duyurmaya çalışan protestocu ve yürüyüşçülerden korumak için Merkezi Güvenlik Kuvvetleri (CSF) askerlerine katıldılar.

günün belli saatlerinde, ramazanda ve dini bayramlarda likör satışlarına sınırlama getirilmesini emretti. O, benzer şekilde, fuhşu yasaklayacak adımlar attı ve hemen bazı genellevleri kapattı. Yine o, bazı yayınlarının basılması ve toplantı yapma da dahil, topluluğun bazı faaliyetlerine yeniden başlamasına izin verdi. Martta da [El] Benna Vefd hükümetine destek sözü verdi” (Sayfa 27).

Benzer şekilde, Mitchell’e göre (80-82. sayfalar), 1950’de MK liderleri, İhvan tutuklularının serbest bırakılması ve faaliyetlerinin yeniden başlaması karşılığında El Vefd partisine destek sözü verdi.

Geçenlerde ortaya çıkan deliller, MK’nin İkinci Dünya Savaşı sırasında Almanya ve İngiltere dahil, Batılı güçlerle iş birliği yapmaya gönüllü olarak büyük bir pragmatizm sergilediğini gösteriyor. Mesela, 30 Aralık 2006’da El Ahram’da yayımlanan 18 Ağustos 1939 tarihli belgeye göre MK, Nazi yanlısı protestolar düzenlemek için toplam 2000 LE aldı. Özellikle Kahire’deki Alman Haber Bürosu’nun yöneticisi ve bir Alman askeri istihbarat subayı Wilhelm Stellbogen tarafından yazılmış bir mektupta Müslüman Kardeşler’in, protesto düzenlemek için daha önce anlaşılan miktardan daha fazla para istediği ifade ediliyor.

İngiliz gazeteci Mark Curtis, kitabı Gizli İşler: İngiltere’nin Radikal İslam’la Gizli Anlaşması’nda İngiltere hükümetinin 1942’den beri MK’yi finanse ettiğini iddia eder. Curtis, “Aralık 1951’de, dosyalar gösteriyor ki, İngiliz yetkililer [zamanın MK rehberi Hasan El] Hudeybi’yle doğrudan görüşme ayarlamaya çalışıyorlardı. Danışmanlarıyla birkaç görüşme yapıldı. Bunlardan biri de hakkında fazla şey bilinmeyen, kendisi de İhvan’ın üyesi olarak görülmeyen Ferhani Bey’di. Gizliliği kaldırılmış İngiliz dosyalarından alınan bilgiler, bağlıları İngilizlere saldırılması çağrılarını yapmasına rağmen İhvan liderleri özel görüşmeler yapmak için mükemmelen hazır olduklarıydı” diye yazar.

1952 “Devriminin” hemen akabinde MK ve Hür Subaylar Hareketi, samimi bağları muhafaza ettiler. MK devrimi destekledi ve karşılığında Mısır’ın yeni askeri idarecilerinden imtiyazlı gördüler. Örneğin, Müslüman Kardeşler, Ocak 1953’te tüm siyasi partilerin muamele lağveilmesi kararına konu olmayan tek gruptu. Bununla birlikte bu durum uzun sürmedi. MK, grubu 1954’te kendisine suikast teşebbüsünde bulunmakla suçlayan Cemal Abdünnasır’la çatıştı. Grup yasaklandı ve binlerce üyesi tutuklandı. İhvan eylemcileri ve liderleri, baskıcı taktikler, hapis, işkence ve bazı durumlarda da idama konu olarak Nasır yönetiminde çok sıkıntı çektiler.

Nasır dönemi İhvan için baskı ve majinalleşme ile doluyken Sedat idaresi MK ve Mısırlı yetkililer arasındaki ilişkiler bakımından kayda değer gelişmeler gösterdi. Sedat, Mısır ekonomisinin yönünü daha liberal ve serbest piyasaya doğru çevirirken, sol muhalefet ve Nasır muhiplerinin altını oyma aracı olarak İslamcı hareketler için de siyasi bir

yer açtı. Sedat, 1971'de MK üyelerini serbest bırakmaya başladı, grubun faaliyetlerine başlaması ve aylık dergisi El Dava'nın yayınına izin verildi

Aynı dönemde rejim, Sedat'ın ekonomiyi liberalleştiren adımları Amerika Birleşik Devletleri ile İsrail'e yönelik şüphe uyandırıcı dış politikasına karşı çıkan sol öğrenci eylemcilerine karşı koyma aracı olarak devlet üniversitelerinde İslamcı öğrenci grupları kurulmasını destekledi. İhvan, rejimin İslamcı yanlısı tutumundan büyük fayda sağladı. Çoğu kişi, siyaset sahnesinde yeni bir nesil MK eylemcilerinin zuhur etmesinin bu bağlamda olduğuna inanır.

1980'lerde MK, Mısır siyasi hayatına daha da fazla yerleşti. Mübarek idaresinin ilk safhalarında ihvan'ın, yasal muhalefet partileriyle siyasi ittifaklar yaparak seçimlerde yarışmasına müsaade edildi. İhvan, El Vefd Partisi'yle ittifak yaparak 1984'te parlamentoda sekiz sandalye kazandı. 1987'de de Sosyalist İşçi Partisi'yle ittifak yaparak 37 sandalye kazandı.

1991'de İhvan ve Mübarek rejimi arasındaki ilişki, Mısır makamları bilgisayar bilgi sistemleri şirketi Salsabel'e baskın yaptıklarında önemli bir yara aldı. İddialara göre baskın, Müslüman Kardeşler'in rejimi devirme planı yaptığı bilgisini ortaya çıkardı. Çok sayıda MK üyesi tutuklandı ve Hayrat El Şatır ve Hasan Malik de dahil, önde gelen MK liderleri askeri takibatla karşı karşıya kaldı. Daha sonra suçlamalar düşürüldü ve dava kapatıldı ama olay, MK'ye karşı yeni bir baskı dalgasına işaret etti. MK, 1995'te devlet destekli şiddet ve hilelerle damgalanan genel seçimlerde parlamento dışında bırakıldı.

Grup mütevazı ama 17 üyeyle parlamentoda daha görünür temsil ettiği zaman MK üzerindeki baskılar 2000'de hafifletildi. Birkaç sene sonra demokratikleşme için özellikle George W. Bush yönetimi tarafından yapılan uluslararası baskılar, Mısır'da fırsatçı siyaset için daha geniş bir yer açtı. Aynı dönemde Kifaye gibi protesto hareketleri kuvvetlendi ve siyasi reformlar için iç baskıları arttırdı.

Mısır'ın modern siyasi tarihinde görülmedik bir hareketle rejim, laik muhalefeti baltalaması için MK'ye başvurdu. Muhalif hareketlerin, eskiden iktidarda olan Milli Demokratik Parti'nin (NDP) parlamentodaki hakimiyetine hep birlikte karşı koymak üzere geniş çaplı seçim ittifakları oluşturmaya teşebbüs ettikleri bir zamanda MK, Devlet Güvenliği ve NDP ile 2005'te seçim anlaşması yaptı. Mart 2011'de protestocular tarafından Devlet Güvenlik ofislerine yapılan baskınlardan sızan belgeler, MK'nin, El Şatır ve Muhammed Mursi gibi önemli isimleri üzerinden NDP'yle 2005 seçim planları yaptığını gösteriyor. O zamanın MK genel rehberi Mehdi Akif, 2005 seçimine doğru MK'nin güvenlik yetkili-

Birkaç sene sonra demokratikleşme için özellikle George W. Bush yönetimi tarafından yapılan uluslararası baskılar, Mısır'da fırsatçı siyaset için daha geniş bir yer açtı.

leriyle yaptıkları temasları “anlaşma” olarak nitelemese de bu tür toplantıların yapıldığını doğruladı. Eski cumhurbaşkanlığı adayı Ahmed Şefik’in, İhvan’ın Mübarek rejimiyle gizli pazarlıklar yaptığı iddialarına karşılık olarak MK, Haziran 2012’de, 2005’te rejim temsilcileriyle görüşmeler yapıldığını doğrulayan bir açıklama yayımladı ama anlaşma yapmayı teklif ettiklerini reddetti. Diğer taraftan, eski MK lideri Muhammed Habib, grubun 161 aday göstermesine izin verilen bir anlaşma yapıldığını kabul etti. Eski genel rehber danışmanı Abdülhamid El Gazali de anlaşma yapıldığını doğruladı ama nihayetinde rejimin anlaşmayı iptal ettiğini iddia etti.

15 Ocak 2012 tarihli makalede, El Düstur El Asli gazetesi, SKYK ile İhvan arasında yapıldığı iddia edilen anlaşmanın şartlarını sızdırdı. Anlaşmada MK, SKYK personelinin güvenli çıkışını garanti edecek, hem İhvan hem de ordu için kabul edilebilir bir aday destekleyecek ve buna karşılık hükümette iktidarı paylaşacaktı. MK’nin, SKYK’nin performansını savunduğu bir zamanda ortaya atılan bu iddiaların doğruluğunu kanıtlamak zordur.

Analistler, şimdiye kadar deliller hep ikinci derece çıktığı için MK-ordu mutabakatını “anlaşma” olarak tanımlamada mütereddittirler. Kahire’deki Amerikan Üniversitesi’nde siyasi bilimler profesörü olan Eşref El Şerif, Ocak 2012 başında Cedeliyye’ye, “MK ile SKYK arasında mutabakatlar ve pazarlıklardan bir yol olduğuna inanıyorum” diye konuştu.

El Şerif, “MK, SKYK’nin şartlarını kabul etti: MK’ye hizmet bakanlıkları verilirken, ordu ve güvenlik kurumları ‘derin devletin’ dış politika, stratejik kararlar, üst ekonomik politikalar ve çıkarlar gibi önemli konularda kontrolü ellerinde bulunduracakları bir sistem” dedi.

Çok sayıda Müslüman Kardeşler üyesi, SKYK ile anlaşmalar yaptıklarını açıkça inkâr etti. Ama 2012’nin ilk yarısında Müslüman Kardeşler ve SKYK arasında görülen anlaşmazlıkların etrafındaki siyaset ve ifadeler, daha önce iki taraf arasında verilen “sözlerin” tutulmadığını gösteriyor.

Mesela, MK’nin SKYK tarafından atanan El Ganzuri hükümeti hakkında, istifa etmesinin gerekip gerekmediğine dair değişen tutumu, oldukça manidardır. 2012 baharına kadar SKYK ile MK arasında, Mısır askeri idarecilerinin parlamentoda MK hakimiyetinde çoğunluğa hükümet kurma izni vermemeleri konusunda ancak küçük çaplı tartışmalar oluyordu. Lakin, MK’nin resmi bir açıklamayla SKYK’yi açık bir şekilde devrimi engellemekle suçladığı 25 Mart 2012’ye kadar gerginlikler fazla göze çarpmıyordu. MK liderleri SKYK tarafından parlamentoyu feshetmeleri için tehdit edildiklerini iddia ettiler. SKYK de buna, MK’yi 1954 benzeri senaryoyla tehdit ederek karşılık verdi.

Bu çekişmeler kapsamında İhvan, daha önce cumhurbaşkanlığı seçimine katılma-

yacağına dair söz vermesine rağmen cumhurbaşkanlığına aday göstereceğini duyurdu. Nisan 2012'de Washington'a giden FJP heyeti, bu kararı savundu ve bunu, SKYK'nin iddiaya göre MK'ye, belki de daha önce iki taraf arasındaki iletişimin aksine, 'ülkedeki hakimiyetlerinin parlamentoda son bulacağını' söylediği gerçeğine bağladı. 2012 yazı sırasında askeri konseyle karşı karşıya gelmeler, MK üyelerinin açıklamaları, SKYK tarafından onlara sözler verildiğini akla getirdi. Mesela El Şatır'ın Haziran 2012'de Wall Street Journal'a "SKYK [iktidardaki askeri konsey] hakkında olumlu düşünüyorduk. Onların iktidar paylaşım taahhütlerini kabul ettik. Bu taahhütler yerine getirilmedi" dediği aktarıldı.

"Yeni" bir Mısır mı?

Bunun üzerinden uzun bir süre geçmeden Muhammed Mursi cumhurbaşkanlığı seçimini kazandı. Mareşal Muhammed Hüseyin Tantavi ve General Sami Anan da dahil, Mısır'ın en üst düzey askeri liderleri 12 Ağustos 2012'de emekli edildi. İlk bakışta abidevi bir devrim hareketi olarak görülen bu durum, satır araları okununca pekala MK ile SKYK içindeki diğer askeri liderler arasında yapılmış gizli bir anlaşma olarak görülebilir.

Cumhurbaşkanı Mursi'nin, diğer üst düzey asker liderlerle kesin mutabakata varmadan Tantavi ve Anan'ı emekli edebileceğine inanmak zordur. SKYK'nin siyasetten "çıkış" sonuçları ise daha da düşündürücüdür. Örneğin, hiçbir üst düzey subay geçiş döneminde yapılan yanlışlıklardan yargılanmadı. Aslında Tantavi ve Anan'a emeklilikleri sonrasında en yüksek devlet şeref payesi verildi. Hükümetin ordu tarafından geçmişte işlenen suçları ele almadaki gönülsüzlüğü konusunda sıkıştırıldığında Başbakan Hişam Kandil, diğer üst düzey yetkililer gibi, ordunun geçiş dönemindeki rolünden bahsetti, üstü kapalı olarak orduyu herhangi bir yanlış iş yapmaktan tenzih etti. Dahası, ordunun uzun süreli siyasi ve iktisadi imtiyazları, MK tarafından kontrol edilen cumhurbaşkanlığında dokunulmaz olarak kalmaya devam ettiği gibi, yeni anayasa sayesinde yeni siyasi düzende daha da kurumsallaştı. Müslüman Kardeşler hakimiyetindeki meclis tarafından hazırlanan anayasa, sivillerin askeri mahkemelerde yargılanmasına temel teşkil ediyor, gelir getiren iktisadi girişimleri de dahil ordunun bütçe ve faaliyetlerini geleneksel parlamento denetiminin üzerinde bırakıyor. Diğer bir deyişle, ülkede "yeni" siyasi düzenin, Müslüman Kardeşler ve Mısır devleti içinde güç kazanan uzun süreli bürokratik güç merkezlerinin ortaklığı tarafından yönetileceği görülüyor. İhvan ve Mısır'da birbirini ardına iktidarı elinde bulunduranlar arasında anlaşmalarla dolu uzun tarihi anlatan bir ortaklık.

Kaynak: Cedeliyye

Dünya Bülteni için çeviren: Emin Arvas

Müslüman Kardeşler karşıtı söylemler paketini açmak

Muhammed Elmasri

Noam Chomsky'nin Medya Kontrolü: Propagandanın Harikulade Başarıları, etkili bir şekilde işlenmiş ve kontrol edilmiş medya mesajlarının, makul insanları "histerik" savaş meraklılarına dönüştürebileceğini savunur. Chomsky'nin analizi, Batılı hükümetler ve demokratik toplumlarda seçkinlerin liderliğindeki medyanın, siyasi gayelere ulaşılması için nasıl başarılı bir şekilde propaganda kampanyaları düzenledikleri üzerine odaklanır. Mısır da son aylarda kendi propaganda programını tecrübe etti. Mısır konusundaki propaganda kampanyasının belki de benzersiz tek yanı, bunun farklı muhalif gruplar tarafından başlatılan hükümet karşıtı bir kampanya olmasıdır.

Devrim sonrasındaki Mısır'da -ki, belki de çoğu kişinin zannettiği gibi gerçekten devrim "sonrası" değildir- Hüsnü Mübarek dönemi medya sahipleri, Mübarek rejimi bağlıları ve Mısır'ın liberal ve laik muhalefetinin önemli üyeleri, belki de yakın siyasi tarihin en etkili propaganda kampanyalarından birini yapmak üzere bir araya geldiler.

Devrim sonrasındaki Mısır'da -ki, belki de çoğu kişinin zannettiği gibi gerçekten devrim "sonrası" değildir- Hüsnü Mübarek dönemi medya sahipleri, Mübarek rejimi bağlıları ve Mısır'ın liberal ve laik muhalefetinin önemli üyeleri, belki de yakın siyasi tarihin en etkili propaganda kampanyalarından birini yapmak üzere bir araya geldiler. Bu kuvvetler birkaç ay içinde Mısır Cumhurbaşkanı Muhammed Mursi ve onun içinden çıktığı Müslüman Kardeşler'i, çoğu Mısırlının açıkça demokratik bir şekilde seçilmiş hükümetin devrilmesi ve Müslüman Kardeşler üyelerinin hapse atılması çağrısında bulunacağı boyutta şeytanlaştırmayı başardılar. İhvan üyeleri de -Müslüman Kardeşler gençlerinin diri diri yakılmaları, İhvan üyelerinin öldürülmeleri, Mısır boyunca Müslüman Kardeşler otobüsleri ve ofislerinin yakılması da dahil- sistematik şiddetin kurbanı oldu. Hükümet binaları da tahrip edildi, cumhurbaşkanlığı sarayı ve diğer hükümet binaları, aralık ayında yangın bombası fırlatan gençler tarafından yakıldı.

Mısır'ın bozuk ekonomisiyle çevre, sağlık, ulaşım, eğitim ve enerji krizlerini devralmasından bu yana Mursi ve Müslüman Kardeşler, birkaç siyasi cephede gelişmeler kaydettiler. Onlar diğer şeyler arasında kadınlar hakkında özensiz ifadelerde bulunmak, siyasi kararlar almada liberallerle yeterli paylaşım yapamamak, Etiyopya'nın baraj inşaa projesi gibi konularda siyasi krizleri yanlış yönetmek, Mursi'nin kasım ayındaki tartışmalı kararnamesi, Luxor'a sertlik yanlısı İslamcı vali atamak da dahil bazı hatalar da yaptılar. Ama ben, bu hataların hiçbirinin sistemli şeytanlaştırma, te-

rörizm ya da devirmeyi haklı göstermeyeceğini savunuyorum. İhvan'ın kötü yönetimiyle yol açtığı tepkiler arasında İhvan'a meydan okuyanların yaydığı propaganda yüzünden büyük bir oransızlık vardır.

11 senedir söylemleri inceleyen biri olarak, İhvan karşıtı, Mursi karşıtı propaganda, daha önce gördüklerime hiç benzemiyor. Zira propaganda çabalarına -siyasi şahsiyetlerden ziyade- haber sunucuları ve örgütlerin öncülük ettiği görülüyor. Mısır'da haberlerde objektiflik eksikliği, çoğu Mısırlı gazetecinin kendisini gözlemci olmak yerine siyasi eylemci olarak gördüğü gerçeği göz önüne alındığında belki de şaşırtıcı değil. Diğer bir araştırma da Mısır'da gazeteciliğin genel manada profesyonellik eksikliğinden muzdarip olduğunu gösteriyor. Muhalefetin propaganda makinesi -Ahmed Bahgat, Salah Diyab ve Muhammed El Emin gibi Mübarek dostu iş adamlarına ait özel televizyon ve gazetelerin de yardımıyla- İhvan ve Mursi'yi temel dürüstlükten mahrum ve siyasi katılım için uygun olmayan bir şekilde göstermek üzere tasarlanmış başarılı yayınlar yaptılar. Kesinlikle İslamcı medya da son senelerde daha önce tamamen dini yayınlar yapan televizyon kanallarında siyaseti tartışmaya başlamış, adaletli bir şekilde kendi propagandasını yaymaya çalışmıştı. Ama bunun siyasi etkisi, siyasi haberler yayımlamaya adanmış, daha geniş bir kitleye ulaşan, ünlü yorumcularıyla övünebilen ve hedefini siyasi meseleleri objektif bir şekilde vermek olarak ilan eden bağımsız haber kuruluşlarının yanında sönük kalıyor.

Bazı haber kuruluşlarında (ve bir avuç televizyon habercisi tarafından yapılan) nispeten daha yüksek seviyedeki profesyonellik olsa da Mısır'daki bağımsız haber kuruluşlarında İhvan karşıtı önyargı açık ve yaygındır. Bir araştırma projesi için Mısır haber yayınlarının ön okuması kapsamında 25 Mart 2013'te OnTv'deki Yeniden programının bir bölümünü seyrettim. 75 dakikalık programda arka arkaya dokuz İslamcı karşıtı konuk yer aldı. Böylesine aleni bir dengesizlik ülkede nadir görülüyor değil. On Tv'deki Saygın İnsanlar ve Yeniden programlarıyla CBC'deki Başşehirden ve Güneş Kadar Açık gibi sohbet programları, siyasi olayların uzun uzun tartışılması için sık sık hepsi aynı görüşte olan çok sayıda İslamcı karşıtı konuk davet ederler. Wael El İbraşi'nin Rüya televizyonunda Akşam 10 Şovu ve İbrahim İsa'nın El Kahire ven-Nas televizyonundaki Kahire'den gibi diğer programların da açık bir şekilde tek taraflı olduğunu savunuyorum. Bu, hikayelerin tasarlanması, konuk seçimi, mülakatlardaki soru biçimiyle açık bir şekilde ortadadır. Mısır'da bağımsız haber kuruluşlarından biraz denge kurmaya çalışan kurum, El Cezire Mısır Canlı'dır. Kanal muhalefetin yanı sıra genelde İhvan perspektifinden yayın yapar. Bu yüzden eleştirmenler sık sık onu "El Cezire Müslüman Kardeşler" olarak adlandırırlar.

Mısır'da son aylarda ortaya çıkan ve sürekli tekrarlanan bir söylem, Müslüman Kardeşler'i Mısırlı olmayan şeklinde tanımlar, onun ülkenin milli çıkarlarından daha çok

İhvanlaştırma tezi, tüm İhvan karşıtı söylemler arasında en belalısı ve en sık tekrarlananıdır. O kadar egemen hale geldi ki, çoğu Mısırlı bunu gerçek olarak algıladı.

kendi dar gündemine dikkat ettiği ifade edilir. Mesela rutin olarak hep Mursi'nin tüm Mısırlıların cumhurbaşkanı olmadığı, onun sadece kendi İslamcı yoldaşlarının cumhurbaşkanı olduğu iddia edilir. Diğer yayınlar Müslüman Kardeşler'in Hamas'la ilişkisini ve onların Mısır'ın bazı parçalarını yabancılara satma arzusunu tartışır. 24 isimli internet sitesinde 30 Mayıs 2013 tarihli bir makalede, romancı ve siyasi yorumcu Cemal El Gitani'nin İhvan politikalarıyla ilgili görüşleri manşetten, "Cemal El Gitani: İhvan yabancı bir örgüttür ve onların Mısır'ı yönetmesi yabancı işgali olur" başlığıyla verildi. 21 Haziran 2013'te El Gitani, OnTv'deki Tam Resim programında, "işgal" tezini geçen yaz Mursi'nin seçimi kazanmasından hemen sonra yazmaya başladığıyla övündü. 2013'teki ilk haftalarda Cumhurbaşkanı Mursi'nin ofisi ve Katar hükümeti, Mısır'ın piramitleri kiraya vermek ve Süveyş Kanalı'nı satmak üzere Katar'la anlaşmalar yaptığına dair -televizyonlar ve gazetelerde büyük alaka gören- asılsız dedikodularla karşı karşıya kaldı.

İhvan'ın gerçek Mısırlı olmadığı ve Mısır'ın menfaatlerini kalpten hissetmediğine dair bu söylem, Müslüman Kardeşler hakkında alt söylemleri haklı göstermek için kullanılır. Bunlar İhvan'ın tüm devlet kurumlarını işgal ettiği, sadece kendi menfaatlerine uygun felaket derecede kötü bir anayasa yaptığı ve kendi "milisleriyle" muhalefeti korkutup öldürdüğü söylemlerini içerir. Aşağıdaki birkaç bölümde İhvan karşıtlığıyla, Mursi karşıtı öfkeye katkı yapan alt söylemler incelenecektir.

Devletin "İhvanlaştırılması"

Mısır medyası ve siyasi söylemlerine hakim olan tema, Müslüman Kardeşler'in tüm devlet kurumlarını işgal etme eğiliminde olduğu, güç topladığıdır. Bu "İhvanlaştırma" tezi, İhvan'ın iddia edilen Mısır'ı satma arzusu ve ülkeye sadakatsizliği hakkındaki diğer söylemlerle gayet uyumludur.

İhvanlaştırma tezi, tüm İhvan karşıtı söylemler arasında en belalısı ve en sık tekrarlananıdır. O kadar egemen hale geldi ki, çoğu Mısırlı bunu gerçek olarak algıladı. Düzenli olarak İhvan'ın devlet kurumlarını devraldığına saplanıp kalmayan bağımsız bir sohbet programı bulmak çok zordur. Bu konu muhalefet tarafından sık sık siyasi savaş çılgılığı olarak kullanıldı. Bazı Batılı haber kuruluşları da İhvan'ın iddia edilen bu devralışını hiç incelemeyen verdiler. "İhvanlaştırma" tezinin çok az ağırlığı olduğunu belki de hiç ağırlığı olmadığını savunuyorum.

Mısır'daki muhalif güçler, cumhurbaşkanlığına sahip olan İhvan'ın, çeşitli bakanlıklar, silahlı kuvvetler, medya ve Mısır toplum ve kültürünün diğer konularını da ele

geçirmek için harekete geçtiğini iddia ederler. Muhalefet, Mursi'nin idari atamaları ve anayasal meclise hakim olmasına işaret ediyor.

“İhvanlaştırma” tezini öne sürenlerin dikkate almadığı, İhvan'ın çok sayıda özgür ve adil seçimleri kazanmış olduğu ve bu yüzden görev süresi tamamlanıncaya kadar en azından hükümetin bir kısmını kontrol etmek için siyasi ve demokratik hakka sahip olduğu gerçeğidir. Yine insanların dikkate almadığı, anayasada belirtildiği üzere Mısır'ın düzenli olarak seçimler yaşayacağı ve İhvan'dan sonra seçimleri kim kazanırsa kazansın, egemenlik için benzer şeyler yaşayacağı gerçeğidir. Demokratik siyaset böyle çalışır: Seçimleri kazanan gruplar birkaç yıllığına ülkeyi yönetme, kendi siyasi programlarını tatbik etme hakkına sahiptir. Amerika Birleşik Devletleri'nde iki büyük partinin yönetimin hem yürütme hem de yasama bölümlerinin kontrolü için mücadele etmeleri hiç tartışmalı değildir. Aslında bu, programının ülke menfaatleri için en iyisi olduğuna inanan her parti için arzulanan bir hedef olarak görülür. İlginçtir, 2000 senesinde Wall Street Journal'ın araştırmasında siyaset bilimi, hukuk ve tarih profesörleri, ABD tarihindeki en verimli başkanların, tüm görev süreleri boyunca hükümetin hem yasama hem yürütme bölümlerini kontrol edenler oldukları hükmüne vardılar.

İhvan, Mısır devletinde müstahkem bir mevkie sahip değildir, sahip olmayacak olarak kalmaya da devam ediyor. Birincisi, İhvan orduyu kontrol etmiyor, görünür bir gelecekte kontrol edecek gibi de görünmüyor. Öncelikle cumhurbaşkanı ya da bir başkasının Müslüman Kardeşler üyelerini üst düzey subay olarak tayin etmesi anayasa ve kanunlara aykırı olacaktır. Mısır'da bile bu tür atamalar, gerekli nitelikler ve belli bir sene tecrübeye doğal olarak gerçekleşir. Cumhurbaşkanlığı ya da İhvan içinde birinin böyle büyük bir ihlal işlemeye teşebbüs edeceğine dair işaret olmaması şaşırtıcı değildir.

Yargıda da benzer bir durum var. Orada da nitelikler ve tecrübeye göre resmi bir tayin sistemi vardır. Bununla birlikte İhvan muhalifleri, İslamcı hakimiyetindeki Şura Meclisi'nin hakimlerin emeklilik yaşını 70'ten 60'a düşürme teklifini eleştirdiler. Eleştirmenler, bu kanun tasarısının İhvan'a yargıyı kendi bağılılarıyla doldurma şansı verebileceğini söylediler. Şura Meclisi üyeleri ise yargıyı Mübarek'e bağlı hakimlerden temizlemek için tasarının gerekli olduğunu söylerler. Devrik cumhurbaşkanı, kendisine bağlı hakimlerin aktif görevde kalmaları için emeklilik yaşını kademeli olarak 60'tan 70'e yükseltmişti. Her halükarda, İhvan'ın kanunu yargıyı “İhvanlaştırmak” için kullanacağı iki sebeple inandırıcı değildir. Birincisi, İhvan'ın, hazırda terfi ettirecek topluluğa bağlı hakimleri yoktur. İkincisi, yeni yaş limiti liberallere karşı İslamcılardan yana olmayacak, her hakime eşit şekilde uygulanacaktır. Benzer şekilde, İhvan'ın içişleri bakanlığını

Yine insanların dikkate almadığı, anayasada belirtildiği üzere Mısır'ın düzenli olarak seçimler yaşayacağı ve İhvan'dan sonra seçimleri kim kazanırsa kazansın, egemenlik için benzer şeyler yaşayacağı gerçeğidir.

kontrol ettiği de vaki değildir. Hem polis hem de güvenlik kuvvetleri içinde şiddetli bir İhvan karşıtı hissiyat vardır. Bunlar son aylarda İhvan'a karşı protestolarda bulundular, Mursi'ye karşı grevler yaptılar, tekrar eden İhvan karşıtı kundaklamalara rağmen İhvan'ın merkezlerini öfkeli protestoculardan korumayı reddettiler. Mursi ve İhvan şimdi, bakanlığın temizlenmesi için daha fazlasını yapmadıkları için eleştirilebilir.

Mursi tarafından yapılan son atamalardan sonra bile hükümette 35 bakandan sadece 11'i Müslüman Kardeşler kökenliydi. Dahası ve daha önemlisi, Mursi çok sayıda hükümet pozisyonunu muhalefete teklif etti ama onlar farklı gerekçelerle reddettiler. Bunlardan bazıları kendilerini İhvan hükümeti içinde görmek istemedi. Diğerleri de Mısır'da devam etmekte olan aşırı İhvan karşıtı program sebebiyle korkudan bu zor işe kalkışmaktan vazgeçti. Liberal Ğad El Tavra Partisi başkan yardımcısı Muhammed Muhyeddin, 23 Haziran'daki telefon görüşmemizde bana, Mursi'nin cumhurbaşkanlığının başlamasından bu yana birkaç vesileyle partinin başkanı Eymen Nur'a başbakanlık görevinin teklif edildiğini doğruladı. Keza, 6 Nisan Hareketi kurucusu Ahmed Mahir'e cumhurbaşkanlığı danışmanlığı görevi teklif edildi ama reddetti. Mursi'nin cumhurbaşkanı olarak göreve başlamasından birkaç gün sonra 4 Temmuz 2012'de, eski cumhurbaşkanlığı adayı Hamdeen Sabbahi, Mahmud Saad'ın sohbet programı Günün Sonu'nda Mursi'nin kendisine cumhurbaşkanı yardımcılığını teklif ettiğini söyledi. Sabbahi de reddetti. Kendisi Müslüman Kardeşler ya da İslamcı bir partinin üyesi olmayan Başbakan Hişam Kandil, birkaç vesileyle, sonuncusu 21 Haziran 2013'te olmak üzere muhalif isimlere çok sayıda bakanlık görevi sunduğunu söyledi. Çoğu reddetti, bazıları ise "ortalık sakinleşince" görev kabul edebileceğine işaret etti. Mursi'nin 26 Haziran 2013'te millete hitabesinde de önceki hükümette İhvan üyesi olmayan bakanlardan bazılarına görevlerine devam etme şansı verildiği ama teklifin kabul edilmediği ifade edildi. İhvan üyesi olmayan politikacıların hükümete katılmayı sürekli reddettiği göz önüne alındığında, Cumhurbaşkanı Mursi'ye hükümete İhvan üyeleri almaktan başka pek seçenek kalmadığı hiç de şaşırtıcı değildir.

"İhvanlaştırma" iddiaları 2012 kasım ortalarında, anayasa meclisinin liberal üyelerinin, Müslüman Kardeşler'in anayasa taslağı oluşturma sürecinde aşırı etkisinden şikayet ederek meclisten çekilmeleriyle yayıldı. Yeni anayasa oluşturma çabalarında İhvan'ın hakimiyetinden şikayet edenler, Mısır anayasa meclisinin demokratik olarak seçilmiş parlamento vasıtasıyla kurulduğu ve -(zamanında) Mısır siyasi yelpazesinin hemen hemen tamamını oluşturan- 22 Mısır partisinin Haziran 2012'de kurucu meclisin temel terkiğini onayladığı gerçeğini gözardı ediyorlar. İlginçtir, meclisin dağıldığı anlaşmanın duyurulduğu basın konferansına mevcut sertlik yanlısı muhalefet ve El Vefd Partisi lideri El Sayed El Badavi liderlik etti. Anlaşma, meclisin toplam 100 üyesinden 39'unun parlamento üyelerine tahsis edilmesini öngörüyordu. Bu sandalyeler de parlamentodaki oranlara göre

bölünecekti. Kalan 61 üye, anayasa hukuku bilim adamları, El-Ezher Üniversitesi ve Kilise temsilcileri ve çeşitli iş ve sosyal gruplar arasında bölüşülecekti. Parlamento üyesi Muhyeddin'e göre, parlamento dışındaki 61 üye siyasi partiler ve hareketlerle irtibatlı bağımsızlara gidebileceği için anlaşma daha sonra sandalyelerin başka türlü bölüşülme yollarını belirledi. O, 100 üyeli meclisin Müslüman Kardeşler'den 32, Nur Partisi'nden 18 üyeye "devletten" 18 temsilci ve 32 liberal parti üyesinden oluşmasının kabul edildiğini söyledi. Muhyeddin bana, bu özel düzenlemenin 50 sandalye İslamcılara, 50 sandalye de İslamcı olmayanlara verilmek üzere tasarlandığını söyledi. Muhyeddin, bununla birlikte, 18 "devlet" temsilcisinden bazılarının (örneğin El Ezher Üniversitesi bilim adamları)

pekala "İslamcı" olarak değerlendirilebileceğini (bu terimin nasıl yorumlandığına bağlı olarak), böylece pratikte komite üyelerinin yüzde 50'den fazlasının "İslamcı" kanaatte olacağını söyledi. Diğer bir deyişle, İslamcı akımlar Kurucu Meclis ve bunun komitelerinde çoğunluk olabiliyorlardı ama burada önemli olan husus, tüm bunların şimdi muhalefetin iddia ettiğinin aksine, 22 partinin tamamı tarafından belirlenmiş, anlaşılmış üzerinde anlaşmaya varılmış olduğudur.

Liberal partilerin çoğunun bu oranları nispeten olumlu olarak görmesi makuldür zira, millî referandum yapılması halinde İhvan üyelerinin çok daha fazla sayıda üye çıkarması muhtemeldir. İhvan liderliğindeki koalisyon, neticede Mısır'ın devrim sonrası ilk demokratik seçiminde parlamentodaki sandalyelerin yüzde 47'sini kazandı. Sandalyelerin yüzde 25'i de daha da muhafazakar olan Selefî koalisyonuna gitti. Popüler partilerin anayasa hazırlama meclislerinde önemli temsil avantajlarına sahip olmaları ideal değildir. Linz ve Stepan gibi bilim adamları da bunun yaygın bir uygulama olduğunu teyid etseler de çoğunluğun kurallarının anayasa yapmada sağlıklı olduğunu savundular (s. 83). Bilim adamları Patrick Fafard ve Darrel Robert Reid, Kurucu Meclisler: Mukayeseli bir Araştırma'da, kurucu meclislerin genelde "partizan politikalar" kurallarıyla yönetildiğini not ederler. Araştırmacılar şu tespiti yaparlar: "Genel olarak farz edildi ve kabul edildi ki, siyasi sürece hakim olan siyasi ve iktisadi seçkinler, anayasa hazırlama ya da anayasada değişiklikler yapmada da benzer bir hakimiyet sergilerler" (s. 22).

İslamcı olmayanlardan bazılarının kurucu meclisten çekilmeleri inkar edilemez derecede problemlidir. Ama bunlar yeterince tartışmadan çekildiler ve tartışmalı maddelerin görüşülmesi için defalarca yapılan resmi davetlere rağmen meclise dönmeyi reddettiler. Muhyeddin'e göre, meclisin bazı üyeleri daha başlangıçta çekilmeye eğilimliydiler. Muh-

İslamcı olmayanlardan bazılarının kurucu meclisten çekilmeleri inkar edilemez derecede problemlidir. Ama bunlar yeterince tartışmadan çekildiler ve tartışmalı maddelerin görüşülmesi için defalarca yapılan resmi davetlere rağmen meclise dönmeyi reddettiler.

yeddin, 20 Aralık'ta Kahire'deki Amerikan Üniversitesi kampüsünde yapılan toplantıda, "Meclise girdikten hemen sonra çekilen (İslamcı olmayan) kişiler oldu. [Bunların tavırları böyle görüldü:] 'Günaydın, biz çekiliyoruz'" dedi. Muhyeddin ayrıca, çekilen İslamcı olmayanların çoğunun, anayasa hazırlama süreci boyunca meclis oturumlarına sistemli olarak katılmadığını iddia etti. O, kendisinin bazen katılan tek İslamcı olmayan temsilci olduğunu söyledi. Diğer oturumlarda da liberal üyeler ancak "10 dakika" görünerek çıktılar. Muhyeddin, "Bu durum göz önüne alındığında, bir etkinizin olduğunu söyleyebilir misiniz? Elbette hayır" dedi.

Belgenin muhtevası üzerinde aşırı İslamcı etkiyle ilgili şikayetlerden bazıları da yanlış anlamadan kaynaklanıyor. Sözgelimi, liberaller meselelerin İslam kanunlarına uygun olup olmadığı hakkında El Ezher'e denetim yetkisi veren 4. Madde'yi eleştirdiler. Halbuki bu liberal bir öneriydi. Meclisin içindeki liberallerin düşüncesi, Müslüman Kardeşler ve daha muhafazakar Seleflerin etkisine karşı El Ezher'in bir teminat olacağı olabilir. Kurucu Meclis'teki İslamcılar da 4. Madde ve İslamcı olmayanlar tarafından teklif edilen diğer maddeleri kabul ettiler. Muhyeddin, örneğin, mecliste dört Kilise temsilcisi tarafından özel olarak rica edilen dini hürriyetlerle ilgili bir maddenin, olduğu gibi kabul edildiğini söyledi. O, Kilise temsilcilerinin meclisten çekilmelerinden sonra bile maddenin kaldırılmadığını, kimsenin kaldırılmasını ya da değiştirilmesini teklif etmediğini söyledi.

Sahte anayasa taslakları dağıtımı da dahil, meclis ve belgeye karşı histerik propagandalara rağmen seçmenlerin büyük çoğunluğu (yüzde 64) Mısır'ın yeni anayasasını onayladı. Önemlisi, ocak ayında yapılan milli diyalog, Mursi'nin anayasada tartışmalı maddelerin gözden geçirilmesi için çoğulcu bir komite kurulmasını kabul ettiğini duyurdu. Mısır'da liberal muhalefetin önemli üyelerinin çoğu, diyalog ve Mursi'nin anayasanın gözden geçirilmesi teklifini reddetti. Bununla birlikte, Mursi'nin iktidardan uzaklaştırılması, yeni bir kurucu meclis seçimi ve yeni bir anayasa hazırlanmasını gaye edinen kendi "isyan" kampanyalarına devam etmekte ısrar ettiler. En büyük ve en organize blok olan Milli Kurtuluş Cephesi, tüm ön şartları -Başsavcı'nın görevden alınması, anayasanın gözden geçirilmesi için bağımsız komite ve milli birlik hükümeti- karşılanıncaya kadar cumhurbaşkanıyla her türlü diyalogu reddetti.

Müslüman Kardeşler "Milisleri"

Mübarek rejimi sürekli "Müslüman Kardeşler milisleri" ibaresini yaydı. Bu iddialar, Mursi iktidara geldiğinden beri arttı. Gazete manşetleri ve televizyon sohbet programlarında gerçekleşmiş gibi "İhvan milisleri" tartışıldı.

İhvan üyesi fertlerin İhvan karşıtı şiddet olaylarına karşılık verdiği istisnai olaylarda (İhvan daha sonra bunları resmi açıklamayla kınadı), şiddet hemen "İhvan milislerine"

atfedildi. Ama Müslüman Kardeşler'in böyle milislerinin olduğu iddiaları ikna edici değil. Birincisi, İhvan gerçekten böyle milislere sahip olsaydı niçin bunu Mübarek idaresi ya da 2011'in 18 gün süren ayaklanmadaki şiddet olayları sırasında kullanmadı? İhvan niçin 2012 sonunda ofislerinden 30'unun yakılmasını önlemek üzere bu "milislere" bel bağlamadı?

Geçen seneki olaylar, İhvan'ın şiddet tahrikçisi değil genelde şiddetin kurbanı olduğunu gösteriyor. Neticede 30 Müslüman Kardeşler ofisi yakıldı ya da tahrip edildi. İhvan'ın bazı üyeleri de öldürüldüler ya da diri diri yakıldılar. İhvan karşıtı şiddetin çarpıcı görüntüleri ve son aylarda ortaya çıkan deliller, bazı liberallerin bile sonunda İhvan "milisleri" olmadığını doğrulamalarına yol açtı. Sosyal medyada Kummaymunu olarak bilinen liberal eylemci ve yazar Mahmud Salim, Daily News Egypt'te 26 Mart 2013'teki makalesinde bu realiteyi açık bir şekilde kabul eden ilk liberallerdendi. O, Müslüman Kardeşlerin milislerini "efsane" olarak adlandırdığı makalesinde şunları yazdı: "MK ve üyeleriyle her büyük çatışmada gördüğümüz, bu efsanenin yanlışı olduğudur. MK organize edilmiş ve üyelerini harekete geçirebiliyor ama üyeleri militan savaş hali için eğitilmiş kişiler değil, çoğunlukla eğitilmiş orta sınıflardır."

Salim'in "efsane" makalesi, 22 Mart'ta El Mukattam'daki Müslüman Kardeşler genel merkezinin dışında organize edilen şiddet dolu protestoların akabinde geldi. İhvan, polisin müdahale edemediği ya da müdahale etmek istemediği bu olaylarda, genel merkezini korumak üzere bu çatışmalarda yine büyük kayıplar verdi -biri ölümcül, 20'si ağır, 176 yaralı. El Mukattam protestolarında önemli rol oynayanlardan biri, 22 Mart çatışmaları öncesinde çeşitli vesilelerle Müslüman Kardeşler'in ofislerini yakmanın "devrimci eylem" olduğunu söyleyen siyasi eylemci Ahmed Duma'ydı

İhvan karşıtı şiddette belki de en rahatsız edici olan, duyarsızlıktır. Muhalefet destekçilerinden bazıları Müslüman Kardeşler üyelerinin şiddetle muamele görmeyi hak ettiğini iddia ediyorlar. Bir Müslüman Kardeşler üyesinin yakıldığı, vücudunun üst kısmının alevler içinde kaldığı, yaygın olarak dolaşan bir fotoğraf hatırlıyorum. Çoğu Mısırlı, Facebook'ta fotoğrafın altındaki yorum bölümünde bu olayı övdü ve bununla ilgili şaka yaptı. Bazıları da "Müslüman Kardeşler: Önce ve sonra" diyerek yanmış eylemcinin fotoğraflarını koyarak alay ettiler. Mübarek rejimine karşı 2011 ayaklanmasının bazı istisnaların dışında büyük ölçüde şiddetten uzak

İhvan karşıtı şiddette belki de en rahatsız edici olan, duyarsızlıktır. Muhalefet destekçilerinden bazıları Müslüman Kardeşler üyelerinin şiddetle muamele görmeyi hak ettiğini iddia ediyorlar. Bir Müslüman Kardeşler üyesinin yakıldığı, vücudunun üst kısmının alevler içinde kaldığı, yaygın olarak dolaşan bir fotoğraf hatırlıyorum.

olduğunu belirtmek önemlidir. Mübarek'in devrilmesinden sonra hem liberal hem de İslamcı devrimciler, protestoların barışçı tabiatını, devrimin büyüklüğünün bir göstergesi diye övmüşlerdi. Kısa bir dönem içinde bazı Mısırlılar, seçilmiş bir cumhurbaşkanı ve iktidardaki siyasi gruba karşı şiddetin meşru olduğuna kanaat getirdi.

Sonuç

Müslüman Kardeşler karşıtı propaganda, İhvan'a dost olmayan medya patronlarının organize çabaları ya da onlarca yıllık İhvan karşıtı korku salmanın bir sonucu olabilir. Belki de her ikisi de. Mısır gazeteciliğini saran genel profesyonellik eksikliği de hemen hemen kesin olarak önemli rol oynamıştır.

Mısır siyasetinin ciddi bir okumasından açık bir şekilde ortaya çıkan, Mısır'da İhvan'ın ülkeyi yönetmesine izin vermeyecek gruplar -Mübarek rejimi kalıntıları, medya mensupları ve muhalefet üyeleri- olduğudur. Son aylarda İhvan karşıtı hissiyatın arttığı, Mursi tarafından tatbik edilen siyasetin çoğu Mısırlıyı İhvan'dan uzaklaştırdığı doğrudur. Ama Mursi'nin hatalarının abartıldığı, daha da önemlisi, İslamcılar tarafından yönetilen demokratik bir Mısır'ı kabul etmeye başlangıçtan itibaren hazır olmayan çok sayıda Mısırlı olduğu da doğrudur. Burada, İhvan'ın ofislerinin yakılmasının Mursi'nin tartışmalı 22 Kasım kararnamesinden çok daha önce yapıldığını belirtmek önemlidir. Yine, yeni "devrim" çağrılarının, Mursi iktidarı devrıldıktan henüz iki ay sonra ve halk desteği yüzde 70'in üzerinde olduğu zaman geçen ağustostan itibaren başladığı da kaydedilmeye değer. 2012 cumhurbaşkanlığı adayları Hamdeen Sabbahi ve Amr Musa da dahil olmak üzere Mısır muhalefetinin mensupları da -cumhurbaşkanlığı yarışını kaybettikten hemen sonra- geçen yazdan beri Mursi'nin görev süresinin erken sona ermesi çağrılarını yapıyorlar. Aslında, Mısır muhalefetinden bazılarının, daha başlar başlamaz İhvan yönetimini kaldırmaya hazır oldukları görülüyor.

En olumlu görüşle, Müslüman Kardeşler, Mısır'ın sayısız problemini halletmeye çalışıyor, aynı zamanda sokaklarda çeteler, fitneci muhalefet, yargıda yolsuzluk ve her seviyesinde yerlerde sürünen bir devletle mücadele ediyor. En olumsuz görüşle ise onlar beceriksiz idarecilerdir. Beceriksizlik teorisi doğru olsa bile, onlara karşı yapılan propaganda savaşının telkin ettiklerine rağmen İhvan şiddeti ya da devrilmeyi hak etmiyor.

Kaynak: Cedeliyye

Dünya Bülteni için çeviren: Arif Kaya

Mısır, vesayet ve İhvanafobi

Furkan Torlak

Mısır'da muhalefetin Cumhurbaşkanı Muhammed Mursi'yi devirmek amacıyla başlattığı gösteriler Mısır ordusunun verdiği muhtırayla bir başka boyut kazanmıştı. Cumhurbaşkanı Mursi'nin askeri muhtıra sonrası tepkisi gecikmedi ve dün gece yaptığı konuşmada anayasal meşruiyete bağlılık vurgusu yaptı; gayri meşru taleplere, iç ve dış baskılara direneceğini söyledi. Mursi, silahlı kuvvetlere de seslenerek muhtıralarını geri çekmeleri çağrısında bulundu!

Mursi'nin silahlı kuvvetlerin muhtemel darbesinden “medet” uman “sözde demokrat”lara cevabı meşruiyet zemininde olmuştu. Mursi, milletin “rıza”sı ve “irade”si ile Cumhurbaşkanı olduğunu hatırlatıyor, “milletin emaneti”ne sahip çıkan bir “lider” tavrı sergiliyordu. Muhalefetin karşısında “gayri meşru” bir “Mübarek” yönetimi olmadığını anımsatan Mursi, “devrim”in, “millet iradesi”ni iktidara taşımak ve “muktedir” kılmak için yapıldığının farkındaydı.

İhvan, devrime sonradan mı katıldı?

Mursi'nin “devrim” sonrası demokratik seçimlerin sağladığı meşruiyet zeminine dayanarak yaptığı çıkışa, Müslüman Kardeşler'in devrim sürecindeki tutumunu sorgulayan cevaplar gecikmedi. Bu çerçevede Mısır devrimi sürecinde Müslüman Kardeşlerin eylemliliğe sonradan katıldığı ve devrim sonrasında da askeri vesayetle hesaplaşma yoluna gitmediği iddiası dile getirildi.

Bu iddiayı dile getiren kesimler, Mısır gibi bir ülkede Müslüman Kardeşlerin yer almadığı bir kalkışmanın devrimle sonuçlanmasının mümkün olmadığı gerçeğini ya unuttu yahut görmezden geldi. Oysa ki, devrim bir sürecin sonunda gerçekleşmişti ve Mısır'da eğer milli bir muhalefet zemini varsa bu zemini inşa eden başat güç Müslüman Kardeşler'di. Müslüman Kardeşler, bunun için de uzun yıllar “bedel” ödemişti.

Doğrusu, Müslüman Kardeşler üyeleri, başından beri devrim sürecinin içerisinde olmuştur. Ancak devrimin başarısı için başlangıçta önde gözükmek istememiştir. Zira Müslüman Kardeşler, devrim sürecinde en önde gözükmeleri durumunda Mübarek rejiminin, “batı” kamuoyuna bunu bir “irtica tehdidi” olarak pazarlayıp devrimi boğması mümkündür.

İhvan, vesayetin yanında mı durdu?

Bir başka iddia ise Mısır muhalefetinin Temmuz 2011'de ordu vesayetine karşı mey-

Bu nedenle ordu ile sekülerler ortak bir çözüm noktasında buluştular: “Vesayete karşı” geniş halk kitlelerini meydanlara çıkarıp seçimleri erteletebilmek!

danları doldurmak istediğinde Müslüman Kardeşler’in buna karşı çıkarak vesayetten yana tavır koyduğu şeklinde dile getirildi. Oysa Mısır’da “askeri konseyin” yetkilerini sivil bir yönetime devri için genel seçimleri 2011’de yapılması gerekiyordu. Ancak bu, hem yetki devrini istemeyen askerlerin, hem de İhvan’ın seçimle iktidara gelmesini istemeyen sekülerlerin işine gelmiyordu!

Bu nedenle ordu ile sekülerler ortak bir çözüm noktasında buluştular: “Vesayete karşı” geniş halk kitlelerini meydanlara çıkarıp seçimleri erteletebilmek! Ancak “vesayet”e karşı çıkma iddiasıyla sokaklara dökülenlerin talebi ne hikmetse “askeri konsey”in yetkilerini sonlandıracak seçimin ertelenmesi olmuştu. Üstelik “vesayetle mücadele” iddiasında bulunan ve “askeri konsey”i muhatap alan bu kesimler nedense halen “seçilmiş parlamento”dan yana değildi.

Aynı kesimler, Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde İhvan’ın adayı Hayrat Şatır, vesayet rejimi tarafından veto edilince derin bir “oh” çektiler. Seçimlerin ilk turunda devrimci bildikleri adayları destekleyenlerin, seçimlerin ikinci turunda Müslüman Kardeşler korkusu, eski rejim korkusuna galip geldi! Bu nedenle de Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ikinci turunda İhvan adayına karşı vesayet rejiminin adayı Ahmet Şefik’e oy vermeyi tercih ettiler.

Anayasa referandumu meşru değil mi?

Diğer taraftan Mısır’da Cumhurbaşkanlığı seçiminin meşruiyetine itiraz etmeyenler, yeni anayasanın kabul edildiği referandumun meşruiyetini sorgulamaya başladı. Oysa Mısır’da Cumhurbaşkanlığı seçiminin ilk turuna katılan 23.6 milyon kişi vardı. 27.3 milyon kişi Cumhurbaşkanlığı seçimine ilgisiz kalmıştı. Mübarek rejiminin adayı Şefik ise ilk turda 5.5 milyon oy almıştı. Herkes Şefik’in ilk turdaki taraftarlarının yeni bir anayasa istemediğini biliyordu.

2012 anayasa referandumuna ise 17 milyon kişi katıldı. Tesadüfe (!) bakın ki; Cumhurbaşkanlığı seçimine katılan 23 milyon kişiden, ilk turda Şefik yanlısı olan 5.5 milyon kişi sayısı çıkınca 2012 referandumuna katılan kişi sayısı karşımıza çıkıyordu. Yine Cumhurbaşkanlığı seçime katılmayan 27.3 milyon ilgisiz kesim de bu rakama eklendiğinde Mısır’daki seçmen sayısı bulunuyordu.

İhvan’ı Amerikancılıkla suçlayan “yerliler”!

İşin ilginç tarafı, Müslüman Kardeşler teşkilatını köşeye sıkıştırmak üzere kullanılan bir diğer iddia ise “Amerikancılık” suçlaması olmuştu! Bu iddiayı dile getiren ve Mısır İhvan’ını “yerli” olmamakla suçlamaya çalışan muhalif Mısır medyasına yapılan dış yar-

dımlar sadece 2012'de 4.6 milyar cüneyhi bulmuştu.

Perde arkasında söylenen şeydu: “Bunlarla Camp David yürümez. Bizi daha fazla destekleyin!” Bu Türkiye kamuoyuna yabancı olmayan bir durumdu. Ak Parti’yi Amerikanlılıkla suçlayan ulusalcıların kanaat önderleri, ABD Başkan Yardımcısı Dick Cheney’le görüşüp Başbakan adayı önermişti!

Bugün Mısır’da temel mesele, “Mursi’nin, bütün Mısırlıların Cumhurbaşkanı olma sözünde durmamış olması” değildir! Mesele, Mübarek’in adamı Şefik’in arkasında saf tutan sözde devrimcilerin, demokratik seçimlerle iktidara gelen meşru Cumhurbaşkanı muktedir kılmama çabasıdır. Bunun için devrimci demokratlar(!), “darbe” özlemi ile gün sayarken, “kendine Müslüman” sayılanlar meşruiyet safında darbeye direnmektedir!

Kaynak: Dünya Bülteni

Ordu İhvan'ın biatını kabul edecek mi?

Akif Emre

Mısır ordusunun hükümete verdiği muhtıranın 48 saatlik süresi dolmadan hemen önce, birkaç saat sonra tüm tahminleri altüst etmeye aday siyasi atmosfer içinde yazmak epey riskli... Buna rağmen Mısır'da olup bitenler Arap baharı parantezinde ele alındığında bana heyecan vermiyor. Tuhaf olan şu ki, İhvan destekli Mursi'ye karşı ordunun verdiği muhtıra başarılı olsa da olmasa da ortaya çıkacak esasa dair sonuçlar pek değişmeyecek.

Bunun iki sebebi var: Biri İhvan'ın 80 yıllık verdiği mücadele ve sistemle kurduğu ilişkinin mahiyeti, ikincisi Arap baharı parantezine alınmış bir İslami hareket söyleminin iktidar olma/kalma mücadelesinin anlamı...

Mursi'nin kalması ya da kalmaması, İhvan'ın sistemle kurduğu ilişkinin bir biat ilişkisi mi yoksa onu elde etme ilişkisi mi olduğu sorusuyla yüzleşmeden çözümlenemez. Burada sistemin somut ifadesi ordudur ve sorun Mısır ordusunun İhvan'ın biatını kabul edip etmeyeceği sorunudur.

Mısır'a Türkiye'den bakarak yapılan yorumların bir tür 'beyaz Avrupalı kibri'yle karışık anakronizm ve cehaletle malul olduğunu söylemeye gerek yok. Türkiye'deki toplumsal, siyasal yapılara bakarak Mısır'da darbe, değişim analizleri sadece burada saf tuttuğunuz cepheyi tatmin etmeye yarar.

Mursi'nin 'demokrasi uğrunda ölmek tarihe bir leke olarak geçmekten iyidir' sözünün İhvan tarihi açısından neye tekabül ettiği sorgulanmadan ne siyasal mücadelenin zemini ne de Arap baharı anlaşılabilir.

Mursi'nin kalması ya da kalmaması, İhvan'ın sistemle kurduğu ilişkinin bir biat ilişkisi mi yoksa onu elde etme ilişkisi mi olduğu sorusuyla yüzleşmeden çözümlenemez. Burada sistemin somut ifadesi ordudur ve sorun Mısır ordusunun İhvan'ın biatını kabul edip etmeyeceği sorunudur. Bundan sora Mısır siyasal sisteminin alacağı şekil ve muhtevayı bariz biçimde belirleyecek olanın ne olacağı hususu da, İhvan'la ordu arasındaki bu ilişkinin ne şekilde sonuçlandığı sorusuna verilecek cevaba bağlıdır.

Sanılanın aksine Müslümanların devlete olan biatından yahut Müslümanların dışındaki gruplardan söz etmiyoruz. Çünkü Mısır gibi bir ülkede siyasal meşruiyetin temel belirleyicisi, son kertede hala İslam'la ilişkilendirilmek zorundadır. Liberal, seküler denilen bloğun ne toplumsal tabanı vardır ne de kendilerine hayatiyet sağlayacak bir referans

sistemleri.

Bu nedenle ordu, sivil iktidar ve muhalefet ilişkilerinde ortaya çıkan gerilim Türkiye'deki ezberle tam anlamıyla örtüşmüyor. Bu örtüşmeme durumu hem muhafazakar, hatta İslamcı çevreler hem de Batıcı seküler çevrelerin görmek istediklerinden farklı gerçeklik zeminine oturuyor. Bu çerçevede tartışmanın odağında var sayılan birkaç temel kavram ve kurumu ele almakta yarar var.

Ordu: Mısır toplumunun ordu algısı ve ordunun sistem içindeki yeri, modern zamanlarda Türkiye'de yaşanan gerilimden çok farklı. Siyaset kültürü içinde Mısır ordusu İsrail'e karşı savaşmış bir ordu imajı üzerinden meşruiyetini sağlar ve bunu da sonuna kadar kullanır. Unutmayalım ki, Mübarek bile İsrail'e karşı savaşmış bir asker olmakla kitlelerin karşısına çıkıyordu. Polis ve istihbaratın sivil halka göz açtırmayan doğrudan baskısı karşısında ordu ülkenin hem ekonomik hem manevi ufkunu kapsayan otoritedir adeta. Bu nedenle ne ordu halka karşı silah kullanmayı ne de halk askeriyeye çatışmayı göze alır. Kaldı ki yol inşaatlarından emlak sektörüne kadar ekonomiyi kuşatan bir ordunun sistemin ve hayatın merkezinde olduğu unutulmamalı.

Laiklik: Mısır başta olmak üzere Ortadoğu toplumlarında, Batılı eğitim almış seçkinler hariç, kitlelerin böyle bir sorunu yoktur. Ve toplumsal kesimler arası ilişkiyi ve de birey-devlet ilişkisini belirlemede tek kriter değildir. Türkiye'nin Arap baharından sonra laiklik tavsiyesi ile çıkarma yapması, uluslararası sistemde onay olsa da ne Mısır ne de diğer Ortadoğu ülkeleri nezdinde karşılık bulmadı. Hayat tarzı üzerinden yürütülen tartışmaların toplumsal karşılığının ne olduğunu görmek isteyenler laik ve Batıcı etiketiyle Türkiye ile özdeşlik ilişkisi kurulmak istenen kitlenin giyim tarzına, meydanda cemaatle kılınan namazlara bakmalarında yarar var. Laiklik olmadığı takdirde dini azınlıkların yok olacağı propagandası bu toplumda bir arada yaşama tecrübesinin hiç de yeni olmadığı gerçeğinin göz ardı edilmesi demektir.

İhvan'ın 80 yılı aşkın muhalif bir hareket olarak yürüttüğü mücadele iniş ve çıkışlarla dolu... Darbeler, takipler, idamlarla dolu bu süreçte zikzaklar olsa da en azından söylem düzeyinde muhalif bir siyasal dilde ısrarcı oldu. Uzlaşmaya gittiği dönemlerde de savunduğu temel tasarımlarını en azından retorik düzeyde vazgeçmediğini beyan etti.

Hayat tarzı üzerinden yürütülen tartışmaların toplumsal karşılığının ne olduğunu görmek isteyenler laik ve Batıcı etiketiyle Türkiye ile özdeşlik ilişkisi kurulmak istenen kitlenin giyim tarzına, meydanda cemaatle kılınan namazlara bakmalarında yarar var. Laiklik olmadığı takdirde dini azınlıkların yok olacağı propagandası bu toplumda bir arada yaşama tecrübesinin hiç de yeni olmadığı gerçeğinin göz ardı edilmesi demektir.

Arap baharı, Mısır başta olmak üzere İhvan hareketinin kollarına yeni bir pencere açtı. Dayak yedikleri sistemlerle barışma, buna karşılık küresel sisteme biat etme teklifi...

Muhtıra veren ordunun Mursi'nin biatını sistem adına kabul edip etmeyeceği, sadece İhvan'ın siyasal geleceğini değil Mısır'ın varoluş kodlarını da yeniden düzenleyecek. Mursi'nin demokratik değerler sistemi uğruna canını feda etmeye hazır olduğunu açıklaması, İhvan'ın biat etmeye hazır olduğunu ilanıdır. Ordunun ise, Mısır müesses nizamının, küresel sistemin bu biati kabul edip etmeyeceği henüz kesinleşmedi.

Dışarıdan bakınca aynı anda Türkiye'nin 1960 ihtilalini, 12 Mart muhtırasını, hatta 28 Şubat'ını iç içe yaşadığı görüntüsü veren Mısır'da tümüyle farklı toplumsal yapı ve siyasi anlayışların çatışması yaşanıyor.

Kaynak: Yeni Şafak Gazetesi

Arap Baharı'ndan Nasır Baharı'na

Mustafa Özcan

Kimileri Arap Baharını Nasır baharına çevirmek istiyor. Bunlar aynı zamanda Arap Baharını sonbahara çevirme merakı içinde olan zümre ve çevreler. Arap Baharını ve kendinden kalkışmalı olmasını bir türlü içlerine sindirememişler ve hazmedememişlerdi. Sürekli olarak ona isnatlarda bulunuyor ve kopmasını yabancılara yamıyor ve mâlediyorlardı. Arkasında emperyalizmin bin bir türlü oyununu ve tertibini görüyor ve arıyorlardı! Bu yönde delil bir tarafa en küçük karine olmaması bile onları dizginleyemiyor, heva ve hevesleri devrimi öyle yorumlamak istiyordu. Amerikan eksenli bazı Körfez ülkeleri de Arap Baharı dalgasından ürüyor ve onun ideolojik çekirdeğinden de fena halde kaçınıyordu.

Arap Baharı, İslamcı ideolojik dalganın taşıyıcısı olmuştu. Körfez ülkeleri ise ulu'l emirci (sisteme bağlı İslam anlayışı) İslam anlayışının zıddı olan siyasal İslam dedikleri kurulu düzenleri sorgulayıcı modele karşı çıkıyorlardı. Rahatlarının kaçmasını istemiyorlardı. Bundan dolayı Arap Baharına düşman kesildiler. Hem de bin bir iftirayı kuyruğuna takarak. Mısır'daki darbe süreciyle birlikte maskeler düştü. Ama hala maskelerin arkasına gizlenenler var. Bunlardan birisi de eski tüfeklerden Nasırcı Muhammed Haseneyn Heykel.

Banu Avar'ın Mısır versiyonu. Mısırlı Darbeci Sisi'nin gerisinde duran uluslararası güçlerin adamı olan Muhammed Ali Baradei örneğini ve CNN gibi kanalların ABD idaresinin Mürsi'ye çekilme telkini yaptığını görmeyerek hala eski nakaratını tekrarlıyor. Tahrir'deki gençler ülkeyi yabancı etkisinden ve boyunduruğundan kurtarmışlar! Batı'nın darbeye suskun kaldığını ve Mahmut Abbas'dan Suud Kralına kadar yandaş Arapların da darbeyi alkışladıklarını görmüyor mu?

*

Haseneyn Heykel görmese bile Noam Chomsky bunu gördü ve hem Suriye meselelerinde ve hem de Mısır meselesinde teşhisini doğrulttu. Daha önce Suriye'de Batı oyunu arayan Chomsky gelinen süreçte bunun böyle olmadığını ve birilerinin Suriye meselesini tıkamak ve uzatmak istediklerini görmüştür. Ayrıca Körfez ülkelerinin Mürsi modelinin başarılı olmasından ürüküklerini de ifade etmiştir. Mürsi başarılı olursa kendi tahtları sallanacaktır. Mısır toparlandığında sadakaya el açan ülke olmaktan kurtulacak ve iktisaden de Basra Körfezi bölgesine rakip olacaktır. Süveyş yeni cazibe merkezi olacak ve Basra

Körfezi ile yarışacak ve belki de yerini alacaktır. İktisadi, stratejik ve ideolojik nedenlerden dolayı Körfez ülkeleri Mürsi'nin önünü kesmek istemişlerdir. Devrilmesi sırasında da aktif görev alarak darbecilerle Batı arasında diplomatik köprü vazifesi görmüşlerdir. Körfez'de 2013 itibarıyla devran dönmüş ve Nasır'a karşı eski müttefikleri olan Müslüman Kardeşleri gözde çıkarmışlar ve baharın dalgasını Nasirizme çevirmek istemişlerdir.

İktisadi, stratejik ve ideolojik nedenlerden dolayı Körfez ülkeleri Mürsi'nin önünü kesmek istemişlerdir. Devrilmesi sırasında da aktif görev alarak darbecilerle Batı arasında diplomatik köprü vazifesi görmüşlerdir. Körfez'de 2013 itibarıyla devran dönmüş ve Nasır'a karşı eski müttefikleri olan Müslüman Kardeşleri gözde çıkarmışlar ve baharın dalgasını Nasirizme çevirmek istemişlerdir. Arap Baharı yerine Nasır dalgası estirmek istemişlerdir.

Arap Baharı yerine Nasır dalgası estirmek istemişlerdir. Bunu neye dayanarak söylüyoruz? Basit. Bunun iki görünen delili var. Bunlardan birisi, Birleşik Arap Emirliklerinin ülkenin değerlerine muhalefet etmek ve devrim ihracı yapmak ve Mısır'daki İhvan reberine biat etmek gibi suçlamalardan dolayı İhvan üyelerine hapis cezaları yağdırmıştır. Devrim ihracıyla alakalı olarak bugüne kadar bir tek İranlının kılına dokunmadığını da biliyoruz. Daha önce de İhvan liderlerine ve özellikle Iraklı Muhammed Ahmet Raşid gibi mütefekirlere de benzeri muamele uygulamıştı. Burası küreselleşmenin merkezi olduğu gibi İslamileşmenin de dalgakıranı.

*

Bazı Körfez ülkeleri suni olarak bir Nasirizm dalgası estirmeye çalışıyor. Bunun ikinci göstergesi de Ahmet Şefik gibi Nasırcılara arka çıkmaktır. Ahmet Şefik, Nasır'ın çömezlerinden birisidir ve onun ötesinde Mübarek'in son başbakanları arasındadır. Özel hayatı karanlıktır ve onun ötesinde destekçisi Kıptileri öne çıkaran konuşmalar yapmıştır. Müslümanları gücendirmek pahasına Kıptilere kur yapmıştır. Kıptiler Ocak 2013 olaylarında da İttihadiyye Sarayını Şefik ile koordineli bir biçimde basmak ve kuşatmak istemişlerdi. Temerrüdün yaptığını o sırada Şefik ile Kıptiler birlikte tezgahlamışlardı. Şimdi Mısırda seküler ve sekter muhalefetle birlikte kurumlar Körfez ülkeleriyle birlikte Batı'yı da yanlarına alarak kazan kaldırdılar ve bir karşı dalga oluşturmaya çalışıyorlar. Bu karşı dalganın hedefi Müslüman Kardeşlerdir. 1952 yılında da aynısı olmuştur. Nasır, ortakları olan Müslüman Kardeşlere ihanet etmiş lakin Körfez ülkeleri o dönemde mazlum Müslüman Kardeşler üyelerine sahip çıkmıştır. Bugün Körfez ülkelerinden bazıları Nasır'ın adamlarıyla birlikte Müslüman Kardeşleri yeniden mazlum konumuna düşürmek için birlikte çalışıyorlar. Devran değişmiştir.

Maalesef devran böyle gaddar, zemin böyle kaygan. Önceleri Mübarek gibi hanedanlık kurma peşinde olmadığını ve babasının mirasını buna alet etmek istemediğini söy-

leyen Nasır'ın en küçük oğlu Abdulhakim Cemal Abdunnasır, Sisi darbesinden sonra sokağın gazıyla potansiyel yeni başkan adayları arasına katılmıştır. İkinci kuşak Nasır'la birlikte yeni Nasirizm rüzgarları esiyor. Bakalım bu suni dalga ne kadar dayanacak?

Kaynak: Dünya Bülteni

Apolitik karşıdarbe

Akif Emre

'Arap Baharı'na güzelleme yapan liberal, laik, batıcı ve de İslamcılara karşı bir hatırlatma yapmakta yarar var. Arap baharında kitleleri meydanlara çıkartan talepler ne kadar gerçek idiyse Arap Baharı da o kadar apolitik bir devrimdi.

Mısır'da Nobel ödüllü darbecilerin liberal, demokrat mesajlarıyla yaldızlanmış operasyon sonucu Müslüman Kardeşler'in desteklediği Mursi'nin askeri darbeyle devrilmesinin etkileri sanılandan büyük olacak. Mısır'da bu ana kadar kendilerine karşı yapılan silahlı saldırı ve provakasyonlara, seçimle geldikleri iktidarın silah zoruyla gasp edilmiş olmasına, ülkedeki en büyük örgütlü toplumsal güç olmalarına, liderlerinin uyduruk ge-

rekçelerle tutuklanmasına rağmen İhvan kitesinin vakur duruşunun bir anlamı olmalı... İhvan çizgisini, mücadele yöntemini, siyasal tutumlarını ister destekleyin ister temelden karşı olun, kabul etmek zorundayız ki, onlar Mısır'ın gerçek sahibi olma bilinciyle hareket ettiler şu ana kadar. Ancak haksızlığa uğramış kitlelerin tepkileri sokağa çıkmışsa her zaman kontrol edilemez. Mısır'ı kanlı bir kaosa çekecek provokatörler kadar kontrol dışı grupları, tetikçilerin de her an devreye girme ihtimali durumunda ülkenin 'Cezayirleşmesi'nin sorumluluğunu kim alabilir? ...

Darbe karşısında Tahrir üzerinden Ankara'ya sopa gösteren ulusalcı, liberal aydınların tutumu Türkiye'de sivillerin askeri darbeye teşvik ve tahrik ettiği tezini yeniden hatırlattı. 'Neocon'larla sırdaşlık etmekle övünen liberal yazarın Tahrir darbesinden Türkiye'ye darbe göndermesi yapması, ulusalcıların açıktan, kimi demokrat görünümlü seküler çevrelerin dolaylı darbe davetiyeleri

yapıyor olmaları aslında Türkiye için de bir turnusol kağıdı işlevi gördü. Geçmişte askerlerden çok sivillerin darbe çıkırtkanlığı yaptığı siyasi ahlak malul özgürlükçü aydınlanmacı aydınların ülkesi olduğumuzu bu vesile ile hatırladık.

Pratikte hem Müslüman Kardeşler'in kimi hataları hem de asker, medya, sermaye (zaten ordu Mısır ekonomisi demektir aynı zamanda) işbirliği ile bir yıl içinde iktidarda muktedir olma fırsatı verilmeyen Mursi'ye karşı Nobel ödüllü liberal cunta sözcülerinin batıya vitrinlendiği, şirinleştirildiği bu darbenin beslendiği süreç olan Arap Baharı anlaşılmasından çözümlenemez.

'Arap Baharı'na güzelleme yapan liberal, laik, batıcı ve de İslamcılara karşı bir hatırlatma yapmakta yarar var. Arap baharında kitleleri meydanlara çıkartan talepler ne kadar gerçek idiyse Arap Baharı da o kadar apolitik bir devrimdi. 'Mübarek gitsin' sloganından başka ortak siyasal hedefleri olamayan devrimin apolitik karakteri kısa sürede güç denge-

leri içinde bir mücadeleye dönüşmesi kaçınılmazdı.

Müesses nizamın, ne istediği net olamayan farklı grupların kontrol edemediği kitleler karşısında ülkenin kaosa itilmesi riskine karşı hiç de hoşlanmadığı İhvan'la zorunlu işbirliği yapması; İhvan'ın da ilk fırsatta sunulan iktidar rüşvetine hayır diyememesi Arap Baharı'nın kumaşını ele veriyordu. Daha da kötüsü Mübarek döneminden kalma ya başta ordu olmak üzere kurumsal yapıların değişmeden devlet içindeki gerçek iktidarını sürdürüyor olmasına aldırmadan gerçekten devrim yaptığını düşünmeye başlaması felaketin başlıca nedenidir.

Şu anda yaşanmakta olan apolitik karşı devrimdir.

Kitleler Mübarek'e neden karşı çıkmışlarsa benzer gerekçelerle Tahrir'de yeniden toplanma durumunda kalmıştır. Mursi'ye, ekonomik sorunları çözecek zaman ve fırsat tanımak bir yana adeta koltuğunda kukla olmaya zorlayan kuşatmaya maruz kaldığı bir yıl içinde büyük kitlelerin işsizlik, fakirlik gibi sorunları çözemediği gibi tepede yaşanan didişme gelecek umudunu da tüketmeye başladı.

Apolitik karşı devrim, Mısır'ın liberal etiketli küresel sisteme entegre çabasıdır. Bu projenin askeri baskı olmadan kalıcı olacağı çok şüphelidir.

Apolitik karşı devrim eğer Baradey gibi isimleri öne çıkararak neoliberal politikaları gerçekleştirecekse bu tür ekonomi-politik programlar ancak olağanüstü durumlarda gerçekleşebilir. Mursi'nin temsil ettiği örgütlü-yaygın toplumsal tabanı karşısına alacak siyasi projenin hele özgürlükler bağlamında ne kadar hayata geçirebileceği çok şüphelidir.

Müslüman Kardeşleri 'İslamcı Siyaset'ten muhafazakar-liberal düzeye çekme planı şimdilik yürümedi, yahut yeterince olunmadı. Ancak uzun vadede Mısır'ın geleceğinde söz söyleyecek olan yine İslami hareketler olacaktır. Siyaseten dışlanma, yasaklanma karşısında yeniden hayata dönmek, onları özür dilemeci bir dille iddialarında taviz vermeye icbar ederek, iddialarından vazgeçtikleri oranda sistemde yer açılması tehdit/teklif seçenekli bir yolla sisteme entegre edilmesi fikri tanıdık geliyor mu?

Kaynak: Yeni Şafak Gazetesi

Apolitik karşı devrim, Mısır'ın liberal etiketli küresel sisteme entegre çabasıdır. Bu projenin askeri baskı olmadan kalıcı olacağı çok şüphelidir. Apolitik karşı devrim eğer Baradey gibi isimleri öne çıkararak neoliberal politikaları gerçekleştirecekse bu tür ekonomi-politik programlar ancak olağanüstü durumlarda gerçekleşebilir.

Mısır: Muhalefetin atacağı adımlar

Stratfor

Özet

Mısır'daki Temerrüd hareketi, eski Devlet Başkanı Muhammed Mursi ve onun Müslüman Kardeşler liderliğindeki hükümetinin görevden alınması için Mısır ordusuna baskı yapma teşebbüsünde başarılı oldu. Şimdi mesele, Temerrüd ve eski muhalefetin diğer unsurlarının Müslüman Kardeşler'in iktidara tırmanmasında önemli rol oynayan bir tür parçalanma ve bölücü iç çatışmalardan kaçınıp kaçınamayacağıdır. Üstesinden gelinmesi gereken pek çok sorun var. Bu sorunlardan en küçüğü, ordunun sonunda iktidarın anahtarını elinde tutması değildir -Bu, Müslüman Kardeşler'in 3 Temmuz'daki zor yoldan öğrendiği bir şeydir. İleriye dönük olarak, Mursi'nin görevden alındığını görme ortak arzusuyla bir araya gelmiş birbirinden tamamen farklı bir harman için, birlikteliklerini muhafaza etmek zor olacaktır.

Tahlil

Temerrüd hareketi, varlığını ve taleplerini 1 Mayıs'ta duyurdu, iki aydan biraz uzun bir süre sonra da Mısır'daki askeri darbeye önemli bir rol oynayacak yeterli ivmeyi yakaladı. Ordu, Mursi'yi görevden almasının yanı sıra, temelde Temerrüd'ün tüm taleplerini yerine getirdi. İslamcıların hakimiyetindeki Şura Meclisi feshedildi, anayasa askıya alındı ve Anayasa Mahkemesi başkanı Adli Mansur, Mısır'ın geçici cumhurbaşkanı olarak tayin edildi.

Müslüman Kardeşler'in eksiklikleri

Temerrüd'ün hızlı yükselişi kısmen Mursi hükümetinin başarısızlıklarından, kısmen de Mursi'nin halefini de önceki hükümet kadar sıkıntıya sokacak yapısal problemlerden dolayı oldu. Mursi hükümeti ülkenin polis ve Merkez Güvenlik Kuvvetleri'nin bağlılığını asla sağlayamadı. Martta, polis ve güvenlik görevlileri daha iyi çalışma şartları ve kazanç, daha fazla ve daha yüksek kalitede silah ve o zamanın İçişleri Bakanı Mansur El İsvi'nin istifası talepleriyle geniş çaplı grevler ve oturma eylemleri yaptı. Bu grevlerden dolayı polis yerine görev yapmak üzere zaman zaman ordu göreve çağrıldı ki bu gerçek, ordunun gözünde hükümetin güvenilirliğini ciddi şekilde baltaladı. Mursi'nin polis ve güvenlik kuvvetlerinde ordudan uzak bağımsız bir komuta kuramaması, ekonomik şartların da kötüleşmesi ve onun ülkeyi doğrudan askeri müdahale olmaksızın idare edememesi ile birleşince, Müslüman Kardeşler'i, onun üzerinden ülkeyi yönetmek üzere ordu için giderek artan bir şekilde gözden düşmüş bir tercih haline getirdi.

Müslüman Kardeşler, Mısır yargısıyla da işleyen bir ilişki geliştiremedi. Hakimlerin çoğu eski Devlet Başkanı Hüsnü Mübarek tarafından atanmıştı ve bunlar, yerleşik çıkarlarına ve orduya bağlı kalmaya devam ettiler. Mahkemeler, anayasanın tamamlanması ve yeni seçimler yapılmasına yönelik gelişmeleri her adımda engellediler. Mursi, daha genç zaruri emeklilik yaşı belirlemeye çalıştığı zaman çoğu hakimler bunu, kendilerini sistem dışına itme yolu olarak gördüler. Ve Mursi, 22 Kasım'da icraatlarının adli inceleme dışında olduğunu ilan etmeye çalışarak yetkilerini aştığı zaman, yargının öfkesiyle Mısır siyasi alanının geri kalan çoğu kısmındaki hayal kırıklığıyla birleştirdi. Temerrüd belki kendisini dünyaya mayıs ayında tanıttı ama Mursi'nin icraatları sonunda onu devirecek bu genel öfkenin canlanmasına katkı yaptı. Mursi'nin, ordu ve yargı tarafından kendisine empoze edilen bu sınırlamaların etrafında dolaşma teşebbüsleri, sonunda onun Müslüman Kardeşler için güç devşirmeye çalıştığı duygularına yol açtı. Temerrüd işte bu hissiyatı dile getirdi ve bundan fayda sağladı.

Temerrüd ve diğer muhalif gruplar

Temerrüd bir siyasi parti olarak tasarlanmadı. 28 Haziran'da kendi siyasi cephesinin kurulduğunu duyurdu (30 Haziran hareketi). Ama o, tüm niyet ve gayeleriyle misyonunu tamamladı. Hareketin beyan edilen arzuları, sonuç verdi. Siyaseten anlamlı olarak kalmak istiyorsa Temerrüd, şimdi önemli bir harici sestem işlevsel bir gerçek siyasi varlığa dönüşmelidir. Ama o böyle bir değişim sırasında popüler ivmesini sürdürübilme problemiyle karşı karşıya kalacak. Hareketin liderlerinin siyasi bir gelecek arzu ettikleri de net değildir. Mısır'da son birkaç günün önemli anlarından biri, Temerrüd'ün sözde genç liderlerinin -bunlar, Mübarek sisteminde siyasi reformları desteklemek için 2004'te kurulan ve Kifaye olarak bilinen muhalif grubun üyeleridirler- orduyla müzakerelerde kendileri adına konuşması için Anayasa Partisi başkanı ve Milli Kurtuluş Cephesi koordinatörü Muhammed El Baradei'yi yetkilendirdikleri zamandı. Hareket o zaman birlikteliği muhafaza etmeye kararlı ve beyan edilen hedeflerini gerçekleştirmek üzere disiplinli olduğunu gösterdi. Ama darbe sonrasında Temerrüd'ün gerçek bir programı ya da kendi ideolojisinin olmadığı da görülüyor.

El Baradei'nin koordine ettiği Milli Kurtuluş Cephesi'nin 35 ayrı siyasi parti ve diğer

Bazıları, 1997'den 2009'a kadar Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu başkanı olarak görev yaptığından dolayı genel olarak saygı duyulan El Baradei'nin Batı'yla olan bağlarının, daha fazla yabancı yatırıma yol açacağı ve belki de 4,8 milyar dolarlık borç konusunda Uluslararası Para Fonu ile anlaşma sağlanmasına yaklaştıracığına inanıyor. Ama, Mısır "devrim" heyecanından yeni seçimlerin yapılması ve siyasi sistemin yeniden dizayn edilmesi gibi sıradan vazifelere doğru ilerlerken El Baradei, kendisine olan bu desteğin kaybolmaması için çabalayacak.

grupların bir şemsiye örgütü olduğunu hatırlamak da önemlidir. El Baradeý'in yıldızı şimdi kısmen halkta Mursi rejimine karşı olan genel memnuniyetsizlikten dolayı parlıyor. Bazıları, 1997'den 2009'a kadar Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu başkanı olarak görev yaptığından dolayı genel olarak saygı duyulan El Baradeý'in Batı'yla olan bağlarının, daha fazla yabancı yatırıma yol açacağı ve belki de 4,8 milyar dolarlık borç konusunda Uluslararası Para Fonu ile anlaşma sağlanmasına yaklaştıracığına inanıyor. Ama, Mısır "devrim" heyecanından yeni seçimlerin yapılması ve siyasi sistemin yeniden dizayn edilmesi gibi sıradan vazifelere doğru ilerlerken El Baradeý, kendisine olan bu desteğin kaybolmaması için çabalayacak. Bu safha, Milli Kurtuluş Cephesi'ndeki 35 üyeden, Mursi idaresinin sona ermesinde rolü olan En-Nur gibi Selefi partilere kadar birbirlerinden tamamen farklı gruplar arasında siyasi cambazlıklarla damgalanacak. Müslüman Kardeşler şimdilik karşı koyar bir ton sürdürse de muhtemelen siyasi sürece yeniden katılmaya çalışacak. O biraz tökezledi ama bu grubun muhalefetteki potansiyel etkinliğini hafife almak hata olur.

Ama gelecekteki bu tür siyasi cambazlıklarla ilgili spekülasyonlar için henüz erken. Aynı zamanda bu, daha dikkat çekici bir realitenin gözden kaçmasına sebep olur. Geçici cumhurbaşkanı Adli Mansur hakkında çok az şey biliniyor ama onun Mübarek tarafından mahkemeye atıldığı ve Ahmet Şefik gibi eski rejim yetkililerinin 2012'de cumhurbaşkanlığı için Mursi'ye karşı yarışmasını engelleyen siyasi tecrit kanununun geçmesinin önlenmesinde etkili olduğu biliniyor. Ordu ona, mevcut anayasa askıya alınmışken, tek taraflı olarak geçici anayasal önlemleri belirleme yetkisi verdi. Cumhurbaşkanı olarak Mısır'ı yönetmeye çalışmak için gelen herkes, yapısal iktisadi meseleler, Merkez Güvenlik Kuvvetleri'nin rolü ve yargıyla ilişkiler gibi, Mursi ve Müslüman Kardeşler'in karşı karşıya kaldıklarıyla aynı engellerle karşılaşacak. İstikrarlı bir seçim zemininin korunmasından ise bahsetmiyoruz bile. Mursi'nin halefi ve Müslüman Kardeşler'in, görevlerinin ordunun çıkarlarını yerine getirirken devlet işlerini idare etmek olduğunu anlamaları gerekecek. Ordunun çıkarlarından bağımsız bir siyasi gündem takip etmek zor olacaktır. Müslüman Kardeşler'in geçen sene sistem üzerinden zorlamaya çalıştığı anayasanın ordunun siyasi ve iktisadi çıkarlarını koruduğunu garanti altına almasında olduğu üzere ve 3 Temmuz'da Mısır üzerindeki kontrolünün devamı için Mursi'nin gönderilmesini gerekli görmesinde olduğu üzere ordu hep orada olacak.

Kaynak: Stratfor

Dünya Bülteni için çeviren: Emin Arvas

Mısır'da bir darbeye şahit olmak

Eric Trager

Kahire'nin kuzeyinde Mısır başkanlık sarayına giden uzun caddenin sonunda çarşamba günü öğleden sonra Cumhurbaşkanı Muhammed Mursi'nin görevden alınmasını talep eden protestoculara üniformalı bir polis yüzbaşı da katıldı. Garip bir görüntüydü: Mısır'ın kötü muamelede bulunmakla adı çıkmış polis gücü, 2011'de Cumhurbaşkanı Hüsnü Mübarek'i deviren ayaklanmanın baş hedefleri arasındaydı. Şimdi, bunun üzerinden ancak iki sene geçmişken üniformalı memurlar, bir zamanlar polisin göz yaşartıcı gazına hedef olan aynı protestocuların yanında saf tuttu.

Yüzbaşı bana, "Bu, ülkemizde tarih boyunca gerçekleşmiş en iyi devrimdir" dedi. "Devrim, polis, ordu, tüm Mısır halkı ve hakimlerle her türlü insanı bir araya getirdi." Ama ona, eğer Cumhurbaşkanı Mursi görevi bırakmazsa sokakları terk edip yeniden ona rapor vermeye devam edip etmeyeceklerini sordum. Polis, "Görevi bırakmazsa biz halkla birlikte olmaya devam ederiz" diye cevap verdi.

Polisin Sayın Mursi'yi sadece birkaç saat sonra zorla iktidardan uzaklaştıran askeri darbeyi harekete geçiren kitlesel ayaklanmalara çekinmeden katılması, Mısır'da bu haftaki siyasi gelişmelerin hiç demokratik olmayan yapısını yansıtıyor. Polislerin isyanı ayrıca Mursi hükümetinin çökmesinin niçin kaçınılmaz olduğunu da gösteriyor: Sayın Mursi, özellikle ordu ve polis olmak üzere devlet kurumları üzerinde fiilen hiçbir kontrol sağlayamadı. Büyük ölçüde o sadece ismen cumhurbaşkanıydı.

Sayın Mursi'nin cumhurbaşkanlığında dönüm noktası, 22 Kasım'da anayasal bir bildiriyle kontrolsüz yürütme yetkisi iddiasında bulunması ve birkaç hafta sonra da onaya sunulmak üzere İslamcı bir anayasa oluşturması oldu. Tepki olarak büyük protestolar çıktığı zaman Sayın Mursi ve onun Müslüman Kardeşler'deki arkadaşları İhvan kadrolarını saldırmak üzere protestocuların üzerine gönderdi ve çatışmalarda yedi kişi öldü.

Tahrir Meydanı'nda 50 yaşlarının sonlarındaki protestocu Magda Yakub, salı günü "Anayasa kırılma noktasıydı" dedi. Yanında plastik sandalyede oturan kadın da aynı fikirdeydi. O da, "Bu, bizim artık tahammül edemeyeceğimize karar verdiğimiz andı" dedi. Bu, yaygın bir görüştür: Takip eden aylarda büyük ve genelde şiddet dolu protestolar sık sık görüldü. Ocaktan itibaren görülen kargaşa, orduyu üç Süveyş Kanalı şehrinde kontro-

Sayın Mursi'nin cumhurbaşkanlığında dönüm noktası, 22 Kasım'da anayasal bir bildiriyle kontrolsüz yürütme yetkisi iddiasında bulunması ve birkaç hafta sonra da onaya sunulmak üzere İslamcı bir anayasa oluşturması oldu.

lû üzerine almaya zorladı.

Bir Müslüman Kardeşler üyesi, birkaç hafta önce

Kahire'nin sessiz bir bölümünde teşkilatın ofisinde çaylarımızı yudumlarken bana "Çoğu insan

için hayat olumlu yönde gelişti" dedi. "Fakirler çok daha fazla para kazandı.

Orta sınıf da çok daha iyi durumda. Problem, zenginlerin alıştıkları kadar para kazanamamalarıdır.

İşte bunlar cumhurbaşkanına karşı kampanyaya kaynak sağlıyorlar."

İhvan ise çok farklı -ve büyük ölçüde tuhaf- bir hikaye anlatıyor. İhvan'ın görüşüne göre Sayın Mursi görevi alırken nerdeyse imkansız bir durum tevarüs etti ve menfur kuvvetlerden oluşan geniş bir koalisyon, komplo kurarak onun başarısızlığını sağladı.

İhvan'ın siyasi partisinde dış ilişkiler yetkilisi Muhammed Sudan da çarşamba sabahı bana, "Bunlardan bazıları neler olduğunu anlamayan insanlardır" dedi. "Sonra medya var... Bazıları Müslümanlardan nefret ediyor. Bazıları Müslümanların gücünden ya da Müslümanların iktidarda olmasından korkan Hristiyanlardır. Bazıları da -çoğunluğu- eski rejimdendir."

Müslüman Kardeşler son haftalarda rutin olarak bana, saatler süren gaz kuyrukları, her gün yapılan elektrik kesintileri ve yükselen gıda fiyatlarına rağmen Sayın Mursi'nin gerçekte başarılı bir cumhurbaşkanı olduğunu söylediler.

Bir Müslüman Kardeşler üyesi, birkaç hafta önce Kahire'nin sessiz bir bölümünde teşkilatın ofisinde çaylarımızı yudumlarken bana "Çoğu insan için hayat olumlu yönde gelişti" dedi. "Fakirler çok daha fazla para kazandı. Orta sınıf da çok daha iyi durumda. Problem, zenginlerin alıştıkları kadar para kazanamamalarıdır. İşte bunlar cumhurbaşkanına karşı kampanyaya kaynak sağlıyorlar."

İhvan'ın, Sayın Mursi'nin mağduriyetine dair inancı ancak milyonlarca Mısırlının, onun görevden alınması talebiyle sokaklara döküldüğü pazar günü arttı. İhvan buna tepki olarak Kahire'nin kuzeyinde Rabiâtül Adviyeye camii dışında kendi protesto kampını tesis etti. Sayının artması için ülkenin diğer bölgelerinden otobüslerle Müslüman Kardeşler üyeleri getirildi. Polis, İhvan merkezlerini korumayı reddedince, daha

sonra bu merkezler yağmalandı ve yakıldı, grup, kadrolarından kanun dışı geçici birimler organize etmeye başladı, bunları kasklar ve joplarla techiz etti.

Kahire'nin güneybatısındaki Fayum şehrinden Müslüman Kardeşler üyesi İmad Mustafa, bana "Mursi tüm yetkilerine sahip oluncaya kadar biz ayrılmayacağız. Yahut biz ölüyoruz" dedi.

Ama güç göstermenin aksine, İhvan'ın Mursi karşıtı protestolara tepkisi teşkilatın tümüyle acziyetini pekiştirmekle neticelendi. İhvan'ın, destekçilerinden büyük kalabalıkları harekete geçirme kabiliyeti hususundaki şanına rağmen teşkilat sonunda sadece bir halk meydanını işgal etmeyi başarabildi. Bu arada, sayısız protestocu Kahire'de iki

meydanla ülke çapında onlarca şehir ve kasabada meydanları doldurdu.

İhvan'ın kesinlikle tehdit edici milisler olarak tanımlanan amatör taburları pek korku salamadı. Müstakbel savaşçılardan bazıları, jop yerine ağaç dalları taşıdılar. Bir oluşumda, Rabiätül Adviyye camiinin dışında kalabalıklara 120 santimden ancak biraz uzun bir Müslüman Kardeşler üyesinin liderlik ettiğini gördüm.

Çarşamba günü tüm gün boyunca Mursi karşıtı protestolarda neşeli bir atmosfer vardı. Maikal Adel isimli bir protestocu, öğleden sonra Tahrir Meydanı'nda davul ve zurna çalınması ve bol miktarda patlamış mısır yenmesi de dahil karnaval benzeri bir ortamda bana, "Oyunu bitireceğiz" dedi. "Bugün son gün olacak."

Savunma Bakanı Abdülfettah El Sisi o akşam Sayın Mursi'nin görevden alındığını duyurduğu zaman, Tahrir'deki insanlar kulakları sağır edecek bir sayha kopardılar. Duyuruyu seyrettiğim otelde adamlar kucaklaştılar. Mısır'ın İslamcı ilk cumhurbaşkanının resimden çıkmasıyla orta yaşlı bir adam ona "Allahu ekber" diye fısıldadı.

Daha bir sene önce, Sayın Mursi 2012 cumhurbaşkanlığı seçiminin galibi ilan edildiği zaman, -çok daha tutkulu Allahu ekber nidaları dahil- oldukça farklı bir Tahrir kutlamasına şahit olmuştum. O gün meydanı dolduran insanlar, şüphe götürmez şekilde teokratik bir proje arıyorlardı. Sayın Mursi'nin Şeriat kanunlarının uygulanmasında çok az ilerleme sağlaması, görev süresi içindeki en hatırdaki kalacak başarısızlığı olabilir.

Çarşamba günü protestocuların Sayın Mursi'yi tanımlarken sık sık Arapça olarak bağırdıkları "başarısızlık," onun cumhurbaşkanlığını sürdürülemez kılacak ve Mısır'ı uçurumun eşiğine getirecek şartları oluşturdu. Onun demokratik olmayan bir şekilde görevden alınışı, Mısır'da önümüzdeki günler ve aylarda uzlaşma sağlanması çabalarını önemli ölçüde karmaşıklaştıracak. Ama Mısır'ın problemlerinin derinliği, demokrasinin kaderi cumhurbaşkanının alaşağı edilmesine yardım eden protestocuların pek de akıllarında değildi.

Kaynak: The Wall Street Journal

Dünya Bülteni için çeviren: Arif Kaya

Mısır'daki darbenin çarpıtılması ve demokrasi sınavında sınıfta kalanlar

Selman Öğüt

Mısır'da ordu yönetime el koydu. Mursi söz konusu müdahaleyi tanımadığını söyledi. Buna rağmen Mısır'ın ilk demokratik yöntem ile iş başına gelmiş olan Cumhurbaşkanı Mursi görevden alındı. Mısır ordusunun söz konusu askeri müdahaleyi yapabilmesi için herhangi bir kanuni yetkisi yok. Yani Sisi'nin "vazifeşinaslığı" tuttu. Pek tabii ki halkın talebinin bu yönde olduğunu belirtildi darbeciler tarafından.

Buraya kadar her şey sıradan bir darbe haberinin verileri olarak gözüküyor. Demokrasi hemen hazmedilen bir şey değil tabii ki deyip bir sonraki perdeyi beklemeye başlıyorsunuz. Bu noktada Dünya geneline bir bakalım, genel tepkiler ne yönde diye merak ediyorsunuz. Hani İkinci Dünya Savaşı bitimi ile Dünya barışını ve uluslararası güvenliği korumaya yemin etmiş bir örgüt kuruldu ya, hani sırf uluslararası barışı ve güvenliği korumak için egemen eşit olarak kabul edilen devletlerin iç karışıklıklarına müdahale edecek kadar ileri giden bir sistem oluşturuldu ya.. Bir de üstüne insan hakları ve demokrasi arasında kurulan sıkı bağlantıları düşünüyorsunuz; ve ilk izlenim olarak yeni dünya düzenini kuran güçlü batı devletleri bu demokrasi katliamını darbecilerin yanına bırakmaz sonucuna varıyorsunuz. Ancak belirginleşen tabloda farklı renkleri haiz bir resim zuhur ediyor.

Bu yeni resim bütün Dünya'ya demokrasi ve insan hakları pazarlamaya çalışan batı dünyasının sınıfta kalışının alegorik bir çalışmasıdır. Çünkü darbeye karşı verilen tepki demokrasi ve insan hakları noktasında ne kadar samimi olduğunu ortaya koyar. ABD başkanı Obama bu haftasonunu golf oynayarak geçirirken dışişleri bakanı Kerry'de Nantucket'teki tatilinde rahatlamaya devam ediyormuş. Demokrasinin derdine düşen Mısırlı gruplar kızıyorlar ABD yönetiminin bu umursamaz tavrına. Ve samimi açıklama eski başkan Bush'un danışmanlığını yapmış olan Eliot Abrams'dan geliyor. Zamanı geri döndürmek ve Mursi'ye iktidarı devretmek noktasında bir oylama yapılırsa Washington yönetiminin çoğu Mursi'yi tekrar yönetimde görmek istemez diyor Abrams. Abrams'ın açıklamasındaki bir sonraki cümle daha vurucu. Çünkü ihvan ABD'nin hasmıdır.

Acaba Avrupa ne durumda diye düşünmeden edemiyorsunuz? AB'den darbeyi kınayan bir açıklama yok. Birliğin bu tavrı İsveç Dışişleri Bakanı'nı da kızdırdı. Carl Bildt daha kapsamlı bir açıklama ile demokrasinin yanında durulması gerektiğini söyledi. Aksi takdirde şiddeti besleyen bir politika güdülmüş olacağını ortaya koydu. AB'nin loko-

motif ülkesi Almanya'nın önde gelen haber sitelerinden Deutsche Welle'nin bugünkü haberi ise tam bir rezalet. Kahire'de sükunet yeniden sağlandı diye başlayan haber Tahrir meydanında toplanan kalabalığın orduya bağlılığını haykırdığını ve ihvana sövdüğünü belirtiyor. İnsanların çoğunun şiddet yanlısı İslamcılarını polisin ve ordunun kontrol altına aldığı noktasında umutlu oldukları bildirilirken halk tarafından orduya methiyeler düzül- düğü ve darbenin haklılığını sorgulayan kimsenin olmadığı açıkça ortaya konuluyor. Bu arada en çok satan poster de Sisi'ninki imiş, 10 sente alınabiliyormuş. Bu nasıl bir çarpıtma dememek mümkün değil. Sanki Adeviye Meydanı'nda Mursi'yi destekleyenler toplanmamış ve sanki dün ve bugün onlarca insan ölmemiş gibi sunulan bu haber sinsî bir çarpıtma politikasının alt yapısını gösteriyor.

Batı Dünyası yanında Arap Birliği de demokrasi sınavında sınıfta kalmış gözüküyor. Haberlere göre Arap Birliği sekreteri Nebil el-Arabi darbenin olmadığını batılılara anlatmaya çalışırken Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri, Filistin Yönetimi Başkanı Mahmud Abbas'ın ardından Ürdün Kralı Abdullah da Mısır'ın geçici Cumhurbaşkanı Mansur'u arayarak tebriklerini iletmiş. Zaten Suudi Arabistan dışişleri bakanının Kahire büyükelçisine geçen yıl seçim öncesi Mursi'nin seçimde başarılı olmasının engellenmesi için talimat verdiği dedikodusu ayyuka çıktı. Ateş olmayan yerden duman çıkmazmış.

Genel durum değerlendirmesi yapma açısından şu hususlara değinmekte yarar var. Mursi karşıtı olduğu söylenen bazı Selefi ve Hıristiyan grupların Adeviye Meydanı'na inerek Mursi taraftarlarına destek vermeye başladıkları söylenmekte. Demek ki demokrasi ve adalete sahip çıkmaya çalışanların sayısı artmaya başladı. Amerika'nın ve Avrupa'nın darbe ve demokrasi sınavında sınıfta kaldığı kesin. Arap Birliği'nin başarısızlığına zaten değindik. Darbeyi alkışlayanlar unutmamalıdır ki tarih demokrasi ve adaleti baltalayanları her daim kınayarak anmıştır. Halkın iradesine sahip çıkmayanların tavırları yakın gelecekte yüzlerine tokat gibi çarpacaktır. Adaletin olmadığı yerde zulüm vardır. Zulüm ise her daim kaybettirir.

Kaynak: Dünya Bülteni

Mursi karşıtı olduğu söylenen bazı Selefi ve Hıristiyan grupların Adeviye Meydanı'na inerek Mursi taraftarlarına destek vermeye başladıkları söylenmekte. Demek ki demokrasi ve adalete sahip çıkmaya çalışanların sayısı artmaya başladı.

Herkes gidebilir ama Siyasal İslam kalıcıdır!

Haydar Cemal

Mısır'ın azınlık konumundaki liberalleri İhvan'ı devirdi. Darbe, ABD tarafından organize edildi ve ABD yanlısı Mısır ordusu tarafından gerçekleştirildi. Bunun için de İhvan'ın Mısır halkı tarafından devrildiğini söylemek yanlış olurdu. Mısır halkının yüzde 75'i tarım alanında çalışan köylüler. Şehirlerde ikamet eden fakir insanlar da Müslüman Kardeşleri destekliyor.

Kuşkusuz Muhammed Mursi önemli hatalar yaptı ve bu hatalar sonucunda rejim güç kaybetti. İsrail'in hoşuna gitme çabası, Gazze'yi izole etme politikası örnek olarak gösterilebilir. Mübarek'in dahi yapmadığı yapıldı. Hamas ise Mısır kamuoyu ile karşı karşıya getirilmeye çalışıldı.

Mursi, Erdoğan'ın hatasını tekrarladı. Esad'a karşı gelmesi durumunda ABD'nin memnun kalacağını düşündü. Ancak gerçekte bu aynı oyun idi. Esad, ABD'ye o rejimin kendisini devirmek için gerekli.

Bazı dış politika yanlışları, IMF kurallarına göre oynama çabası sonucunda rejim güç kaybetti.

Mursi, Mısır'ın- içine düştüğü ekonomi çukurundan çıkarmak için önemli hamlelerde bulundu. Tarım çalışanlarına uygulanan vergiler kaldırıldı. Bu konudaki IMF tavsiyeleri önemsenmedi. Mübarek rejimi bunun aksini yapıyordu. Köylüler şehirlere akın ediyordu. Çünkü tarımda çalışılmıyordu. Bu durum ülkenin çıkarına değildi. Mursi, Mısır tarım alanını bu çukurdan çıkarmak için her şeyi yaptı. Köylüler geri dönmeye başladı. Sudan ile anlaşarak 2 milyon hektar alanı kiraladı. Bununla da aşağılayıcı bağımlılıktan kurtulmak için çaba sarf etti.

Eskiden Mısır buğday üreten bir bölge idi. Sezar döneminde Roma imparatorluğuna buğday satıyordu. Bugün ise Mısır buğday satın alıyor. Mursi bu durumu değiştirmeye çalıştı. Onun adımları köylüleri rahatlattı. Ancak şehir halkı bu durumdan rahatsız oldu. Onlar kolay elde edebilecekleri gelirleri kaybetmeyi düşünmüyordu. Halkın yüzde 70'i Mursi'yi desteklemeye devam etti.

Mursi'nin tecrübesi

Mursi tecrübesi şunu gösterdi. Siyasal İslam'ın eskimiş ulus ve devlet anlayışlarına

bağlı kalmaması gerekiyordu. Çünkü milli burjuvazi devlet düşüncesi çerçevesinde politika takip edilmesi yanlış olurdu.

Halkların ötesinde bir konumu sahip cemaat düşüncesi temel alınmalı. Parti ilişkileri önemsenmemeli. Çünkü bu partilerin tamamı sahte programlara dayanıyor. Onların çalışma düzeni siyasal teknoloji uzmanları tarafından özel merkezlerde üretiliyor.

Halk, devlet, ulus, seçmen, meclis sistemi gibi düşüncelerden kurtulmalı. Bu düşünceler 20. Yüzyılda batı siyasi alanından ödünç alındı. Tüm bunlar manipülasyon maksadıyla üretildi. Hedef vatandaşları özgürlüğün ve kendilerini yönetme biçiminin zirvesine taşımak değildi.

Parti siyasal sistemi, meclisler, anayasa mahkemeleri ve diğerleri sadece çıkmaz olarak görülmeli. Müslüman Kardeşler açısından bu önemli bir süreç. Her şey kendi yerine oturmuş olacak. İhvan, belki belli bir süre sonra ortadan kalkacak ancak siyasal İslam ise varlığına devam edecek.

Siyasal İslam 18-19. yüzyılların sonlarında batı ülkelerindeki siyasal teknoloji uzmanları tarafından üretilen kategorilere dayanmamalı. Mısır, Libya ve Suriye'de uygulanmaya çalışılan yöntemin İslam halkının ve ümmetinin zararına olduğu aşikar.

Siyasal İslam 18-19. yüzyılların sonlarında batı ülkelerindeki siyasal teknoloji uzmanları tarafından üretilen kategorilere dayanmamalı. Mısır, Libya ve Suriye'de uygulanmaya çalışılan yöntemin İslam halkının ve ümmetinin zararına olduğu aşikar.

Savaşın bir adım ötesinde

Kafkasya açısından bu önemli bir ders. Cemaat yolu tek seçenek, etkili ve anlamlı yol. Milli ayrışmalar, ulus ve halk kavramlarının siyasal araç olarak kullanılması yanlış. Siyasal İslam çerçevesinde düşünen insanlar açısından halk referans olamaz.

Yaşanan gelişmeler sonucunda Rusya cihan savaşına bir adım daha yaklaşmış oldu. Ortadoğu'da yaşanan huzursuzluk küresel planın bir parçası. Maksat Amerika'nın hareket alanını genişletmek, Çin'in izole edilmesi ve Rusya'nın gücünün zayıflatılması.

Haydar Cemal: Rusya İslam Konseyi başkanı

Dünya Bülteni için çeviren: İbrahim Ali

Majestelerinin darbesi

Akif Emre

Mısır'da Mursi'ye karşı yapılan darbenin gerekçelerine karşı ve yönetim zafiyeti gibi bu süreci hazırlayan koşulları açıklamak için öne sürülen siyasal, toplumsal gerekçelere karşı sorulması gereken soru şudur: Darbe gerçekten bu sebeplerden dolayı mı yapıldı? Siyasal sürece dair kriz analizleri bu sorunun cevabını aramaya matuf değil.

Mursi'ye yönelik darbenin Mursi'nin temsil ettiği siyasi kadroların İslam/cı kimliklerinden dolayı yapıldığı yönünde bir çıkarsama, kestirmeden pek çok soruyu cevaplayabilir ve pek çok kimseyi de rahatlatılabilir. Mısır toplumunu, siyasetinin yaslandığı dinamikleri ve en önemlisi dünya sistemi içindeki yeri göz önüne alınmadan kestirme

cevaplar yanıltıcı olabilir.

Önce şu ezberin bozulması gerekiyor: 'Ortadoğu'da İslamcı akımlar Suudi desteği ile yeşermektedir.' Hatta İslamcılar Amerika'nın tarlasında boy atan yeşillikler olarak okuyan renk körlüğü açısından da Mısır darbesi okumasını bilenler için iyi bir çözümlenme, anlama imkanı veriyor.

Önce şu ezberin bozulması gerekiyor: 'Ortadoğu'da İslamcı akımlar Suudi desteği ile yeşermektedir.' Hatta İslamcılar Amerika'nın tarlasında boy atan yeşillikler olarak okuyan renk körlüğü açısından da Mısır darbesi okumasını bilenler için iyi bir çözümlenme, anlama imkanı veriyor.

Mısır'da ve Ortadoğu'da tüm toplumsal ve siyasal projeler İslam ve bununla ilişkili akımlar olmadan dizayn edilemez. Toplumsal ve kültürel gerçekliği olduğu için bölgeye yönelik hesabı olanların bu verili değer üzerinden hesap yapmalarından tabii ne olabilir? Birilerinin İslam ve İslami hareketler realitesini manipüle etmesi ile bunların tüm varlığının Amerika ya da başka güçle izah edilmesi başka şeylerdir.

Mursi'ye yönelik darbeyi yapan Genelkurmay Başkanı Sisi'nin kimliği bu açıdan çok aydınlatıcı olabilir. Mütedeyyin biri olarak tanınan bu genç subayın askeri eğitim için Amerika'da bulunmuş olması ilişkileri bakımından ipuçları veriyor. Aynı zamanda Suudi

Arabistan'da da uzun süre kalmış olması ve Selevi görüşlere yakın durması kompozisyonu tamamlar gibi. Ancak bu ayrıntılar, bir generalin kişisel hikayesini oluşturmasından çok, temsil ettiği dengelerin Mısır'la olan ilişkileri açısından önem kazanıyor.

Suudi Arabistan ve Körfez ülkeleri hiçbir zaman Müslüman Kardeşler'e sıcak bakmadılar, güvenmediler; dahası kendi iktidarları açısından bu hareketi tehdit olarak algıladılar. Meşruiyetlerini İslami retorikle sağlayan bu rejimler belki İhvan'ın söy-

lemine açıktan tavır almasalar da siyasi görüşünü, örgütlenmesini bastıracak yöntemlere başvurmaktan çekinmediler. Özellikle Suud, Müslüman Kardeşler'i bastıran despotik yönetimlere destek verirken diğer taraftan kimi İhvan yöneticilerine sığınma hakkı vererek hamî rolü üstlenmek gibi ikili politikalar izlegeldi.

Mısır'daki darbenin tipik bir Suud-Amerikan operasyonu olduğu açık. Suud'un Ortadoğu'da öne çıkarak Katar yerine aktif inisiyatif kullanması, Suriye'deki gelişmelerle birlikte belirginleşmişti. Katar'ın diplomatik ve askeri olarak öne çıktığı Arap baharı sürecinin ardından yerini Suud'un almasıyla özellikle Suriye'de muhalifleri destekleyen politikalarda değişiklikler yaşandı. Suriyeli muhaliflerin ehlileştirilerek dizayn edilmesi için Suud devreye girecek, ABD ile uyumlu bir operasyon başlayacaktı. Böylece Amerika'nın Suriye'de radikal İslamcı tehlikesine karşı daha ılımlı muhalefetin öne çıkarılması politikasını Suud üstlendi.

Suud'un Suriye'de yeni oyun kurucu olarak dengeleri değiştiren politikalarla öne çıkması Mısır'daki gelişmelere de yansıtacaktı. Arap baharı sonrası bölgesel rakibi gördüğü Mısır'da şekillenecek siyasal dalganın kendini de etkileyeceği endişesini taşıyan Suud darbeye müdahil olarak devreye girmiştir. Böylece kişisel olarak da kendisine çok yakın olan askerler eliyle ideolojik olarak hiçbir zaman hazzetmediği İhvan destekli Mursi yönetiminin alaşağı edilmesinde dahil olduğu darbe sonrası trafikte daha net ortaya çıktı. Bunun şartlarının oluşması için Batı, özellikle İngiltere merkezli bir operasyon yürütülmesi; toplumsal tepkilerin ve yönetim beceriksizliklerinin yönlendirilerek darbeye hazır hale getirilmesi söz konusu... Bölgenin siyasal haritasına en son halini veren Birleşik Krallık'la Suudi Krallığı'nın bölge politikalarındaki uyumluluğu tesadüf değil elbette.

Burada üzerinde düşünülmesi gereken husus, İhvan gibi siyasal söylemi ile bölge rejimlerini tedirgin eden bir İslamcı yapının tam da demokratik sistemle uyumlu hale gelme mesajları verdiği süreçte neden gerekli zaman tanınmadan sistem dışına itilmek istendiğidir.

Sorun sadece İhvan'ın yönetimden uzaklaştırılması ile sınırlı bir iktidar mücadelesinden ibaret değil; Batı'nın İslam'ın temsiline ne kadar hazır olup olmadığı ile alakalıdır. Zira Ortadoğu olanca kültürel çeşitliliğine rağmen İslam'la ilişkilendirilmeyen farklı bir meşruiyet kodlarına sahip değil.

Eğer son gelişmeler, İslami hareketlerin sistem içinde eritilip uyumlu hale getirilmeden vazgeçildiği bir stratejinin devreye girdiğinin işaretleri ise bunun sonucunda ortaya

Sorun sadece İhvan'ın yönetimden uzaklaştırılması ile sınırlı bir iktidar mücadelesinden ibaret değil; Batı'nın İslam'ın temsiline ne kadar hazır olup olmadığı ile alakalıdır. Zira Ortadoğu olanca kültürel çeşitliliğine rağmen İslam'la ilişkilendirilmeyen farklı bir meşruiyet kodlarına sahip değil.

çıkacak siyasal boşluğu ne bölgesel ne de uluslararası dengeler doldurabilir. Mısır'ın Cezayirleştirilmesinin Arapları da aşan bir etkisinin olacağı kesin. Bu, Batı'nın kuruyan nehrini Müslüman dünyanın kanlarıyla dolduracak yeni bir sömürge sürecine cüret etmek demektir. Bu oyunu bozacak olan da İhvan'ın sergileyeceği basiretli direniş yöntemi olacaktır.

Kaynak: Yeni Şafak Gazetesi

Mısır: Hükümet darbesi, 2. perde

Tarık Ramazan

İki seneden beri bana sık sık, 18 sene girmemin yasak olduğu Mısır'ı niçin ziyaret etmediğim soruldu. Elde etmeyi başardığım -İsviçre ve Avrupalı yetkililer tarafından doğrulan- bilgiler temelinde sık sık tekrarladığım üzere, Mısır ordusu sınımsız bir şekilde kontrolü elinde tutmaya devam ediyordu ve siyasi arenadan asla ayrılmamıştı.

Yaygın “devrimci” coşkuyu hiç paylaşmadım. Mısır'daki olayların, Tunus'takilerden daha fazla, ani gelişen tarihi ayaklanma sonucu olduğuna da hiç inanmadım. Bu iki ülkenin halkları diktatörlükten, ekonomik ve sosyal krizlerden sıkıntı çekti; bunlar şerefleri, sosyal adalet ve hürriyet adına ayağa kalktılar. Bunların uyanışı, bunların “entelektüel devrimi” ve bunların cesaretine saygı gösterilmelidir. Ama siyasi, jeostratejik ve iktisadi konuların basit fikirli, düz izahlarını kabul etmek ya da bunları haklı görmek tamamen mantıksız olacaktır. Üç sene kadar önce, bir kitapta ve sonra da bir dizi makalede rahatsız edici deliller ve genelde ana akım siyasi analizler ve medya analizlerinde gözden kaçırılan temel jeopolitik ve iktisadi mülahazalarla okuyucuları uyardım ve “Arap Baharı'yla” gelen coşku konusunda eleştirel analizler yapmakta ısrar ettim.

Mısır ordusu siyasete dönmedi, çünkü zaten siyaseti terk etmemişti. Hüsnü Mübarek'in devrilmesi, yeni nesil subayların sivil hükümet perdesi arkasında yeni bir tarzda siyasete girmelerine izin veren askeri bir hükümet darbesiydi. 29 Haziran 2012'de yayımlanan makalemde, cumhurbaşkanlığı seçiminin altı aydan bir seneye kadar bir dönemle geçici olduğuna dair ordu yüksek komutanlığı duyurusundan bahsettim (makalenin başlığı önseziyi açık bir şekilde ortaya koyuyordu: “Seçim hiçbir şey için mi?” Amerikan yönetimi tüm süreci takip etmişti. ABD'nin 50 senedir Mısır'da müttefiki ordu oldu, Müslüman Kardeşler (MK) değil. Son açıklamalar, (bkz International Herald Tribune, 5 Temmuz ve Le Monde, 6 Temmuz) zaten açık olan bu durumu doğruluyor: Cumhurbaşkanı Muhammed Mursi'yi devirme kararı 30 Haziran'dan çok daha önce verilmişti. Cumhurbaşkanı Mursi ve General El Sisi arasındaki bir konuşma, ülkede ordunun başındakinin, “halkın arzusu adına” yapılacak askeri darbeyi haklı gösterecek halk ayaklanmalarının başlamasından haftalar önce cumhurbaşkanını devirmeyi ve hapse atmayı planladığını gösterdi. Zekice bir strateji! Ordunun gerçekten halkı gözettiği

Mısır ordusu siyasete dönmedi, çünkü zaten siyaseti terk etmemişti. Hüsnü Mübarek'in devrilmesi, yeni nesil subayların sivil hükümet perdesi arkasında yeni bir tarzda siyasete girmelerine izin veren askeri bir hükümet darbesiydi.

inancı vermek üzere milyonlarca kişinin katıldığı gösteriler düzenle! İkinci perde olarak da hükümet darbesi.

Peki o zaman Amerikan yönetiminin “darbe” kelimesini kullanmaktan kaçındığı (kullansaydı bu, yeni rejime mali destek sağlamayacağı manasına gelecekti) o ani tepkisini nasıl tahlil edeceğiz? “Şaşkınlık” içindeki bir hükümet için, darbecilere karşı siyasi, iktisadi ve hukuki açıdan en uygun kelimeyi kullanması tuhaf bir durum. Elbette Avrupalı hükümetler de aynısını yapacaklar: Ordu, insanların çağrısına “demokratik biçimde” karşılık verdi. Hepsini de gerçek olamayacak kadar güzel. Kronik elektrik kesintileri, benzin ve doğal gaz kıtlığı, cumhurbaşkanının devrilmesinden sonra sihirli bir şekilde aniden sona erdi. Sanki insanlar sokaklara dökülsünler diye temel ihtiyaç maddelerinden mahrum bırakılmıştı. Uluslararası Af Örgütü, silahlı kuvvetlerin planlanmış

gibi (yakından takip etmesine rağmen) bazı gösterilere müdahale etmeyip şiddetin kontrolden çıkmasına izin verdiği tuhaf durumu gözlemledi. Silahlı kuvvetler daha sonra, Le Monde’da doğrulandığı üzere uluslararası medyaya askeri helikopterlerden çekilmiş, Mısır halkını neşe içinde, askeri kurtarıcılarını kutlarken gösteren fotoğraflar sağlayarak müdahalesine halkla ilişkiler kampanyaları ekledi.

O zamandan bu yana hiçbir şey değişmedi: “Arap baharı” ve Mısır “devrimi” General Abdülfettah El Sisi’nin rehberliği altında devam ediyor. Amerika Birleşik Devletleri ordusu tarafından eğitilen general, Amerikalı mevkidaşlarıyla yakın teması korudu. The New International Herald Tribune (6-7 Temmuz) bizi General El Sisi’nin Amerikalılar kadar İsrail hükümeti tarafından da iyi bilindiği hususunda bizi bilgilendirir. Bize söylendiğine göre “o ve ofisi” Muhammed Mursi

cumhurbaşkanlığı sarayında ikamet ederken bile “İsrail hükümetiyle iletişim kurmaya ve birlikte çalışmaya” devam etmiş. Sisi daha önce Kuzey Sina’da Askeri İstihbarat Servisleri’nde görev yapmış, Amerikalılarla İsrail yetkilileri arasında gidip gelerek faaliyet göstermişti. Amerika Birleşik Devletleri gibi İsrail’in de Mısır’daki gelişmelere olumlu baktığını söylemek hafife alınamaz.

Bu gerçeklerden sonra şaşırtıcı olan, saflık, tecrübesizlik ve Muhammed Mursi, müttefikleri ve bir teşkilat olarak Müslüman Kardeşler tarafından yapılan hatalardır. Son üç yıldır hem “Hürriyet ve Adalet” partisi hem de MK yönetiminin düşünce, eylem ve stratejilerini sert bir şekilde eleştirdim (son 25 senedir analiz ve yorumlarım sert bir şekilde eleştireldi, öyle de kalmaya devam ediyor). Tuzak bariz bir şekilde görülüyordu; konu

O zamandan bu yana hiçbir şey değişmedi: “Arap baharı” ve Mısır “devrimi” General Abdülfettah El Sisi’nin rehberliği altında devam ediyor. Amerika Birleşik Devletleri ordusu tarafından eğitilen general, Amerikalı mevkidaşlarıyla yakın teması korudu.

hakkında yazdıklarım (Mart ve Aralık 2012 arasında yazılmış kitap ve makaleler) ciddi eksikliklere işaret ediyordu. Cumhurbaşkanı Mursi'yi gerek muhalefeti hükümete katılmaya gerek de geniş kapsamlı milli diyalogun bir parçası olmaya davet ederek muhalefetle ilişki kurmak için yapabileceği her şeyi yapmamakla eleştirmek adil olmaz. Onun yaklaşımları, muhalefetin onun her teşebbüsüne şiddetle karşı çıkmasıyla reddedildi. Ama onun devlet işini idaresi, insanların hatta en güvendiği danışmanlarının sesine kulak vermedeki başarısızlığı, MK yönetiminin en yüksek kademeleriyle dışlayıcı ilişkileri ve aceleyle, düşünmeden verilmiş kararlarının (bazılarını daha sonra kendisi de hata olarak nitelendirdi) acımasızca eleştirilmesi gerektiği de bir gerçektir. Ama daha temel seviyede, en büyük hatası, mutlak siyasi vizyon eksikliği ve açık bir şekilde belirlenmiş siyasi ve iktisadi önceliklerinin olmayışı, yolsuzluk ve fakirlikle mücadele edememesi ve onun sosyal ve eğitimle alakalı işleri felaket derecede kötü yönetmesi oldu. Uluslararası Para Fonu'nun talepleri (ve kasıtlı oyalamaları) devleti tahammül edilemez bir hale soktu. Mursi hükümeti, bu uluslararası kurumun kendisini destekleyeceğine inanmıştı. Ancak bugün, Cumhurbaşkanı Mursi devrildikten sonra IMF daha önceki aşılmaz engelleri kaldırmaya hazır göründü. Bu, demokratik olarak seçilmiş hükümetin devrilmesinden sadece üç gün sonra oldu.

Cumhurbaşkanı, onun hükümeti ve Müslüman Kardeşler'in saflığı şaşırtıcı oldu. 60 yıllık muhalefet ve (ABD yönetimi ve Batı'nın doğrudan ve dolaylı takdisiyle) yapılan askeri baskı sonrasında, bunlar eski düşmanlarının kendilerinin iktidara yükselmesini destekleyeceklerini nasıl tahayyül edebildiler? Bunlar 1992'de Cezayir, daha yakınlarda da Filistin'de kendi tarihlerinden hiçbir ders almadılar mı? Ben bunların programının (sathi) muhtevası ve Cumhurbaşkanı Mursi ve Müslüman Kardeşler'in ne olduğu belirsiz stratejisini (silahlı kuvvetler ve Amerika Birleşik Devletleri'yle uzlaşma, ekonomide teslim, Filistin davası vs...) eleştirdim, halen de eleştiriyorum ama bunlardaki siyasi uyanıklık eksikliği oldukça şaşırtıcı oldu. Cumhurbaşkanı Mursi'nin, devrilmesinden daha 10 gün önce General El Sisi'ye onun rütbesini indirebileceğini (neticede onu kendisi atamıştı), Amerikalıların da "asla darbeye izin vermeyeceklerini" söylediğini iştirmek, gerçek üstü olduğu kadar akıllara durgunluk vericiydi.

Bazı gözlemciler, Selefilerin ve özellikle de En-Nur partisinin, Cumhurbaşkanı Mursi'ye muhalif "demokratik" cephenin yanı sıra ordu kuvvetlerine katıldığını görerek şaşırdılar. Batı medyası "İslamcı" Selefileri Müslüman Kardeşler'in müttefiki olarak yaftal-

Cumhurbaşkanı, onun hükümeti ve Müslüman Kardeşler'in saflığı şaşırtıcı oldu. 60 yıllık muhalefet ve (ABD yönetimi ve Batı'nın doğrudan ve dolaylı takdisiyle) yapılan askeri baskı sonrasında, bunlar eski düşmanlarının kendilerinin iktidara yükselmesini destekleyeceklerini nasıl tahayyül edebildiler?

amakta hızlıydı. Aslında bunlar Körfez ülkelerindeki rejimlerin müttefikleriydi, halen de onların müttefikidir. Bu ülkeler de Amerika Birleşik Devletleri'nin bölgesel müttefikleridir. Müslüman Kardeşler'le Selefilere müttefik olduğu fikri, Müslüman Kardeşler'in dini itibarını sarsmak ve onu uç noktalara gitmeye zorlamak içindi. Cumhurbaşkanı Mursi'nin devrildiği an, onlar sadece ona ihanet etmekle kalmadılar, tüm dünyanın görmesi için stratejilerini ve stratejik müttefiklerini de açıkladılar. Yeni darbe rejimini ilk tanıyan ülkelerin Birleşik Arap Emirlikleri, Suudi Arabistan ve Katar olması pek şaşırtıcı değil. Bunların güçlü örgütleri Mısırlı Selefilere (ve bunların Tunus'taki emsallerine) doğrudan ve dolaylı mali destek sağladı, sağlamaya da devam ediyor. Sathi bir okuma, Suudi Arabistan ve Katar'ın Müslüman Kardeşler'i desteklediği inancına yol açabilir. Gerçekte ise

Muhalefetin lideri Muhammed El Baradei, süreçte önemli rol oynadı, ön planda oluşu giderek artıyordu. 2008'den beri siber muhalif gençlik ve 6 Nisan hareketi'yle yakın temas içindeydi. Kitabımda bahsettiğim ABD Dışişleri Bakanlığı belgeleri, onun Amerikan yönetimiyle de yakın bağlantısını gösteriyor.

bunlar Amerikan gücünün bölgedeki ana payandalardır. Strateji, birbirlerine düşürmek ve istikrarsızlaştırmak için farklı İslami eğilimler arasında ayrılık tohumları ekmektir. Aynı strateji, Sünni siyasi örgütler arasındaki çekişmelere de odaklanır ve Şii'lerle Sünniler arasındaki ayrılığı büyütür. Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa'nın, Körfez ülkelerindeki Selefilere siyasi İslam'ıyla (ve bunların demokrasiyi reddetmeleri, azınlıklara saygı göstermemeleri, kadınlara karşı ayrımcılık yapmalarıyla) bir problemi yoktur. Bunlar baskıcı ve gerici iç politikalar tatbik ederken onların jeostratejik ve bölgesel ekonomik çıkarlarını korurlar. Bu politikalar içeride uygulandığı sürece Batı için fazla problem teşkil etmez.

Tüm bunlar zevahiri kurtarmak için. Milyonlarca Mısırlı, "ikinci devrimi" desteklemek için toplandı ve silahlı kuvvetlere başvurdu. O da hemen karşılık verdi. Onlar şimdi iktidarı sivilere bırakacaklarını taahhüt ediyorlar. Muhalefetin lideri Muhammed El Baradei, süreçte önemli rol oynadı, ön planda oluşu giderek artıyordu. 2008'den beri siber muhalif gençlik ve 6 Nisan hareketi'yle yakın temas içindeydi. Kitabımda bahsettiğim ABD Dışişleri Bakanlığı belgeleri, onun Amerikan yönetimiyle de yakın

bağlantısını gösteriyor. Onun görünürlüğü, zekice bir stratejiyle teşvik edildi. Başbakanlık görevini kabul etmese de (ve bekleyip görülmesi gereken, cumhurbaşkanlığına aday olmayacağını duyursa da), Mısır siyasi sahnesinde önemli bir oyuncu olarak ortaya çıktı. O, bildiği üzere -ve demokratik bir şekilde- Müslüman Kardeşler üyelerinin tutuklanması, televizyon istasyonlarının kapatılması ve MK üyesi olmaları da Cumhurbaşkanı Mursi'yi desteklemeye devam eden vatandaşlara (bunlardan bazıları demokratik meşruiyeti destekliyor) uygulanan tüm baskıcı önlemleri savundu. Önümüz-

deki haftalar, bu askeri devletin sivil karakterinin geliştirilmesi planları hakkında bize daha fazla ayrıntı verecektir. Mısır ordusunun onlarca yıldır milli ekonominin yüzde 40'a yakınına başardığı ve her sene yapılan 1,5 milyar dolarlık Amerikan yardım paketinin en büyük alıcısı olduğu da hatırdan çıkarılmamalıdır.

Seçilmiş bir cumhurbaşkanı, askeri bir darbeyle devrildi. Bunu ifade edecek başka bir kelime yoktur. İnsanlar, adalet, itibar, beka ve daha iyi bir hayat için meşru arzular içinde, farkında olmadan kendilerini en üst seviyedeki medya-ordu operasyonunun içinde buldular. Durum ciddidir; Batılı hükümetlerin sessizliği bilmemiz gerekenler hakkında bize çok şey anlatıyor. Hiç "Arap baharı" olmadı; bundaki devrimlerin kokusu göz yaşartıcı bomba gibi göz yakıyor.

Günümüzde resmi görüşü kabul etmeyen bir yazarın, "komplot teorisyeni" denilerek dışlanması alışılmadık değildir. Bunların tahlilleri, dayandığı temeller üzerindeki gerçekler araştırılmadan reddedilir. Biz bu küreselleşme çağında milli güvenlik politikaları ve yapıları, yeni iletişim araçları, siyasi entrikalar, kötü niyetli taktikler, bilgi manipülasyonlarının artık geçmişte kaldığı hüküme mi varmalıyız? "Komplot teorisyeni" yanlış düşüncelere sahip olan, görüşleri uygun olmayan insanlar, belli ülkelere (Amerika Birleşik Devletleri, Avrupa ülkeleri, İsrail, Arap ve Afrika diktatörlükleri vs) gerçekte sahip olmadıkları gizli güçler atfeden paranoyaklar için yeni icat edilen bir hakarettir. Bizim (Salvador Allende'ye suikasttan Thomas Sankara'nın ortadan kaldırılmasına kadar) Latin Amerika ve Afrika tarihinde iz bırakan komplolar hakkında öğrendiklerimizi unutmamız gerekiyor; Irak'ın istilası ve Gazze'de katliamlara yol açan yalanları gözardı etmemiz gerekiyor (her ikisi de meşru müdafaa olarak gösterildi); Batı'nın Körfez'deki şeyhliklerle ittifakı ve oradaki Selefilere desteklemesi hakkında hiçbir şey söylemememiz gerekiyor; İsrail menfaatleri adına bölgesel istikrarsızlıklar ve son Mısır'daki askeri darbeye gözlerimizi kapatmamız gerekiyor. Bir yanda Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa'nın diğer yanda Rusya ve Çin'in, Suriye konusunda anlaşmamakta anlaştığını ve her gün 170 Suriyelinin ölmesinin Büyük Güçler'in stratejik ve ekonomik çıkarları için hiçbir şey ifade etmediğini fark etmememiz için saf ve çabuk kanalar olarak kalmaya devam etmemiz gerekiyor.

Mükellefiyetimiz, basite indirgemenin kaçınmak için gerçeklere bağlı kalmaktır. Olayların fazla basite indirgenmiş okumasının tam zıddı, "komplot teorisi yapmak" değil, tarihten, zorlu hakikatlerden ve çatışan çıkarların detaylı analizinden elde edilen bilgil-

Bir yanda Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa'nın diğer yanda Rusya ve Çin'in, Suriye konusunda anlaşmamakta anlaştığını ve her gün 170 Suriyelinin ölmesinin Büyük Güçler'in stratejik ve ekonomik çıkarları için hiçbir şey ifade etmediğini fark etmememiz için saf ve çabuk kanalar olarak kalmaya devam etmemiz gerekiyor.

erdir. Burada sunulan yorumlar pekala yanlış veya eksik olabilir ama önemli ve ispatlanabilir deliller tarafından defalarca teyid edilmiştir. Analizlerimizi eleştirenler ya da analizlere karşı çıkanlardan, iftiralar ve ucuz sloganlardan uzak, gerçeklere dayalı karşı analizler gelmesini dört gözle bekliyoruz. İnsanların askeri bir darbeyi gerçek ismiyle adlandırmayı reddettiği ve çoğu medya gözlerini kaçırdığı zaman eleştirel vicdan saati gelip çatmıştır.

Kaynak: <http://www.tariqramadan.com/>

Dünya Bülteni için çeviren: Mehmet Şeyhoğlu

Yumuşak darbe

Abdul Ali Hamiddin

Mısır'da olanlara kılıf aramanın gereği yok. Tek kelimeyle bu bir darbe. Ordu, anayasayı iptal etti, cumhurbaşkanı Muhammed Mursi'nin destekçisi olan TV kanallarını kapattı ve İhvan liderlerini birer birer tutuklamaya başladı. Seçilmiş olan cumhurbaşkanını ise gözaltına alıp savunma bakanlığında hapsedmeye karar verdi. Daha acısı ise halkın değil de askerinin seçeceği yeni bir lider arayışına girildi. Tüm bunlar Mısır'da tek bir şeye işaret ediyor: Demokrasiye karşı askeri bir darbe yapıldı ve ülke eski acı günlerine geri dönmeye başladı.

Bu sefer yeni olan darbenin kendilerini liberaller ve demokratlar olarak tanıtan belirli bir sivil gücün desteğiyle gerçekleşmiş olması. İhvan fikrine ideolojik anlamda düşman olan liberaller ve demokratlar, bölgedeki büyük güçlerin beslediği ordunun tuzağına düşerek ülkeye kör bakmayı tercih ettiler. Bu durumda İhvanın siyasi kanadı olan Hürriyet ve Adalet partisi de doğal olarak ordunun öne sürdüğü yol haritasını reddetti. Bu nedenle Mısır, bir zamanlar Cezayir'de yaşanan kaosu tadacak gibi gözüküyor. Hatırlanacağı üzere Cezayir'de de 1991 yılında yapılan seçimlerde İslami Kurtuluş Cephesi ezici çoğunluğu yakalamış ancak kısa bir süre sonra ülkede darbe yapıp seçimler iptal edilmişti.

Şu anda İhvan üyelerinin ruhuna öfke hakim olmuş durumda. Öyle görünüyor ki bu öfke demokrasi fikrinin yeniden inşası esnasında büyük bir zihni dönüşüme yol açacak. Bunun yanı sıra tüm ihtimallere açık kapı bırakan farklı kanaatler de zihinlerde yerini alacak. Diğer taraftan Mısır'da esen rüzgar Arap dünyasında var olan İslami hareketlerin üzerinde büyük etkiler bırakacak ve her hareket kendi ülkesinde siyasi sürece dâhil olan tüm taraflarla olan ilişkilerinde güvenilirlik düzeyini gözden geçirecek. Bunu her ülke için genelleştirmek zor. İslami hareketlerin bölgeden bölgeye değişen metodları tabi ki farklı ama yine de Mısır'daki olayların genel bir kanıyı oluşturduğu ortada.

Bir zamanlar İslamcılarının dikkate alınması gerekliliğine değinmiştim. İslami hareketlerin katı siyasi ideolojilerden oluşan fraksiyonlar olmadığına, siyasi ve toplumsal analizleri derinlemesine ele alan, tarihi olaylara paralel yöntemler belirleyen kütleler

Bunun yanı sıra tüm ihtimallere açık kapı bırakan farklı kanaatler de zihinlerde yerini alacak. Diğer taraftan Mısır'da esen rüzgar Arap dünyasında var olan İslami hareketlerin üzerinde büyük etkiler bırakacak ve her hareket kendi ülkesinde siyasi sürece dâhil olan tüm taraflarla olan ilişkilerinde güvenilirlik düzeyini gözden geçirecek.

olarak kabul edilmesi gerektiğini ifade etmiştim. İslami hareketler ilk etapta toplumsal oluşumlardır. Devlet ve toplum ilişkilerinde dinin öncü bir rol oynadığı gerçek olmakla beraber diğer akımlar gibi ideolojisini beşeri kurallar çerçevesinde belirler. Bu, sosyal ve siyasi konularda kendi gelişimini sürdürebilmesi için gerekli olan kurallardan biridir. Öne sürülen bu hipotez, dikkate alınması gereken bir takım sonuçlar da doğurmaktadır. Öncelikle kurumsal olma koşullarını yerine getiren sosyal ve siyasi hareketler, tarih boyunca olduğu gibi bir takım inişli çıkışlı kurallar belirlerler. Bu kurallar aynı zamanda devletlerin yükselişini veya çöküşünü belirleyen önemli sistemleri de içinde barındırır.

Laik ve liberal demokratların anlaması gereken bir şey var: bugün tarihi görev tam anlamıyla İslamcılarının omuzlarındadır. Eğer gerçek anlamda bir demokrasi ortamında yaşıyorsak başarının yalnızca bir takım genel geçer sorumlulukları yerine getirmek olmadığını kabul etmek şart.

Tam da bu noktada İslamcılarını yok etme hedefiyle acele davrananların bu hareketlerin sosyal ve siyasi ideolojilerini tam anlayamadıkları gerçeği ortaya çıkıyor. Aynı şekilde İslami hareketlerin tarihi süreçte kaydettikleri siyasi eylemleri okurken de büyük yanılgı içine düşüyorlar. Burada kastettiğim içerde var olan laik, solcu, liberal siyasi güçler. Dış güçler ise demokrasinin Arap dünyasındaki yerini çok iyi idrak eden grubu oluşturuyor. İşte bu yüzden de demokrasi yolunun tıkanması için mümkün olan ne ise onu yapmaya gayret gösteriyorlar. Çünkü stratejik çıkarlarının neyi öncelediğini ve Arap dünyasındaki demokratik dönüşümlerin kendilerine nasıl bir zarar vereceğini çok iyi analiz edebiliyorlar.

Laik ve liberal demokratların anlaması gereken bir şey var: bugün tarihi görev tam anlamıyla İslamcılarının omuzlarındadır. Eğer gerçek anlamda bir demokrasi ortamında yaşıyorsak başarının yalnızca bir takım genel geçer sorumlulukları yerine getirmek olmadığını kabul etmek şart. İslamcılarının omuzlarına yüklenen temel sorumluluk ise yönetimde demokratik dönüşümler sağlamak, halk iradesini önemseyen kurallar benimsemek ve düşünce ve programlar arasında özgür rekabet ortamları hazırlamak... Bu tarihi misyonu şu ana kadar diğer siyasi eğilimler layıkıyla yerine getiremedi. Bununla birlikte İslamcılarının da bu görevi tek başlarına başarıyla yerine getirebilecekleri ön görülüyor.

Şu an Arap dünyasındaki mevcut siyasi pozisyona bakarak İslami hareketleri yok etme çabasında olanlar hem Arap baharının sunduğu tarihi fırsatı kaçırmış oluyorlar hem de demokrasinin inşa sürecini geçmiş dönemlere nazaran daha da karmaşık hale getiriyorlar. İslami hareketleri ne sosyal alanda ne de siyasi alanda yok etme hedefinin pek tutmayacağı net. Çünkü Arap halkları halen sosyal ve siyasi eğilimli olan İslami

hareketlere olan güvenini koruyor. İslami hareketler de yükümlülükleri doğrultusunda yol haritalarını çizmeye çalışıyorlar. Bunun dışında bilinen bir şey daha var ki Arap dünyasında demokratik dönüşümler hiç bir şekilde ulusal ve İslamcı hareketler dışarıda tutularak gerçekleştirilemez.

Bu sözler İslamcılarının performansını eleştirmenin mümkün olmadığı anlamını içermiyor. Aksine İslami hareketleri eleştirmek için birçok nokta var. Örneğin, İslami hareketlerin tasarrufları ve aldığı kararlar eğer demokrasi ilkelerinden kayıp daha pragmatik değerler üzerine bina ediliyorsa eleştiri gerektirir. Bunun dışında İslami hareketler kendi içlerinde karşılaştığı güçlükleri aşmak için gerekli olan değişimlere başvuruyorlar ve derin bir sosyal okuma yapmıyorlarsa yerlerinde sayacaklarını unutmamalıdır.

Liberal elitlere dönersek, maalesef verdikleri sözleri tutmadılar. Çatışma mantığını aşmak ve zorba rejimden miras kalan siyasi krizleri çözmek konusunda başarılı da olamadılar. Modern demokratik bir devletin inşası için gereken diyalogu kuramadıkları gibi yeni gelenekler oluşturma konusunda da sınıfta kaldılar. İslami hareketlerin yükselişi ile ilgili olarak ise sorular, sorunlar, demokratik sistemdeki aktif rolleri ile ilgili tartışmalar yapılabilir. Ancak şu aşamada Mısır'da sahnelenen oyun bu tartışmaları derinleştirmekten ve kaosa sürüklemekten başka hiç bir işe yaramayacak ve bu kargaşa sorunların çözümüne hiç bir katkı sağlamayacak.

Kaynak: Kudsül Arabi

Dünya Bülteni için çeviren: Tuba Yıldız

Mağdur ama yetmez

Akif Emre

Tarih ne yazık ki nelerin başarıldığını yazar, başarının nasılı üzerinde durmaz. Hele niçin sorusu hepten tarih felsefesinin konusudur.

Başarıya, sonuca odaklanan kitleler için başarının yöntemi, meşruiyeti sorgulanmaz. Zirvede olduğu, gücü elinde tuttuğu sürece zaten haklı ve meşru sayılması, içselleştirilmesi daha kolaydır. Kitleler güce ikna olmaya yatkındır çünkü. İnsanlık adına lanetlenen dik-

Bu süreç bu şekilde devam ederse Müslüman Kardeşler eski mücadele yöntemlerine geri dönecek; baskıyı, zulmü lanetleyen ve bunun sağladığı haklılıkla yetinme duygusu her tarafı kuşatacak. Güç ve iktidar sahiplerinin baskısı karşısında retorik düzeyi yüksek bir dil gelişecek... Bu sürece girmeden, her yenilgi sonucu biz demiştik ucuzculuğuna kaçmadan yoldaki işaretlere bakmakta yarar var.

tatörlerin iktidar günlerinde kitleler nezdinde nasıl algılandığı sorusuna alacağımız cevap hepimizi şaşırtabilir. Başarılı olsalardı tarih başka türlü yazılacaktı onlar için.

Mağlubiyetin mahkum edilmesi daha kolaydır. Kaybeden her hareket, lider, düşünce kıyasıyla eleştirilmeyi hak etmiştir kitleler nezdinde. Değil mi ki yenilmiştir; o halde yöntemi, meşruiyeti kolayca sorgulanabilir demektir.

Sözün burasında Mısır'da yaşanan Müslüman Kardeşler deneyimini, başarısızlık söyleminin rahatlatıcı gerekçelerine sığınmadan soğukkanlılıkla ele almanın vaktidir. Zira gittikçe artırma temayülü gösteren baskıya karşı gelişen öfke ve tepkinin bizi teslim alacağı ortama doğru sürükleniyoruz.

Müslüman Kardeşler'in maruz bırakıldığı haksızlığa karşı kitlesel tepki gittikçe artarken hiç beklenmedik biçimde askerinin belli hedefleri gözeterek ateş etmekten çekinmemesi yeni bir aşamaya gelindiğini gösteriyor. Onlarca sivilin açılan ateşle can vermesi, Müslüman Kardeşler'in yöneticilerinin gözaltına alınmaya başlanması eski Mısır günlerine geri dönmekte olduğunun işaretleri...

Kurulduğu günden itibaren inişli çıkışlı tarihi boyunca sürekli sistemin dayacağını yiyerek gelen bir hareketin, bin bir tedbirle iş başına geldikten sonra bu derece aşağılanmasının sonuçları ağır olacak.

Bu süreç bu şekilde devam ederse Müslüman Kardeşler eski mücadele yöntemlerine geri dönecek; baskıyı, zulmü lanetleyen ve bunun sağladığı haklılıkla yetinme duygusu her tarafı kuşatacak. Güç ve iktidar sahiplerinin baskısı karşısında retorik düzeyi yüksek bir dil gelişecek... Bu sürece girmeden, her yenilgi sonucu biz demiştik ucuzculuğuna kaçmadan yoldaki işaretlere bakmakta yarar var.

Çözümleme adına sosyologların teolog gibi konuştuğu bir ortamda hele Mısır gibi bir konuda analiz yapmanın riski ortada. Teorik olarak İslam hukukunun temel sayıldığı bir ülkeye dair seküler verilerle eleştiri yapmak, öznesinin İslamcılarının olduğu gelişmeler hakkında akıl yürütmek Türk entelijansiyasının pek hoşlandığı bir durum. Oysa Müslüman bir toplumda, üstelik büyük ekseriyetinin dini referans kabul ettiği bir toplumda, tarihi boyunca İslami siyaset yapmaya adanmış bir yapının nerede eksik kaldığı sorusuna cevap vermek sadece bilgi sahibi olmayı değil farklı bir paradigmayla bakmayı gerektiriyor.

Müslüman Kardeşler'in iktidarda başarılı ya da başarısız olduğuna hüküm vermek için hükümetlerine yeterli zamanın tanınmadığı ortada. Üstelik müesses nizamın askeri, ekonomik, kültürel ve uluslararası uzantıları da güç kaybetmediği ortadayken hareketin farklı Müslüman kesimlerin desteğini alamamasının nedenleri üzerinde durmak gerekir.

Müslüman Kardeşler programı ve söylemi gereği Mısır toplumu içinde elitist sayılabilecek bir yapıya tekabül eder. Hem İslam anlayışları hem sosyal konumları bu sınırlı elitizmin altını çizer. Ancak kitlesel siyasete girmiş bir hareketin daha kucaklayıcı olması beklenir. Ülkedeki farklı dini gruplara, cemaatlere mesafeli tutumu var olan destek potansiyelini parçaladı. Mesela Şazeliyye gibi tasavvufi gruplara mesafeli durması gibi...

Yetişmiş insan kadrosunun verdiği özgüvenle bir yanda avukat, mühendis vs. örgütlerini ele geçirirken diğer tarafta toplumun mağdur kesimlerinin ihmali söz konusu olmasaydı ortak tabana hitap eden Selefilere bu kesimler kaptırılmazdı.

Mısır toplumunda büyük kesimi oluşturan bu kitleler darbe sürecinde Batıcı, laik kesim hanesine yazılarak kitlesel tepki görüntü verilmesine yaradı.

Bir önemli sorun da Müslüman Kardeşler'in bir cemaat olarak mı kalacağı yoksa siyasal partiye mi dönüşeceği. Cemaat yapısını koruyarak siyaseti parti üzerinden yapacaksa bunun dengesi nasıl sağlayacağı önemlidir. Su yüzüne çıkamasa da Mursi bu gerilimi fazlasıyla yaşamıştır. Ne geleneksel anlamda cemaat ne de modern anlamda siyasal parti olamamak durumuna sürüklenmek en büyük açmazdır.

Tüm bunların üstünde değişen dönüşen ve olanca çeşitliliği ile farklılıkları da barındıran devasa bir ülkeyi kuşatıcı bir dili nasıl geliştirileceği sorusuna hazırlıklı olup olmadıkları da önemli. Cemaat içi bir dille bütün bir ülkeyi kuşatıcı bir dil geliştirmenin

Yetişmiş insan kadrosunun verdiği özgüvenle bir yanda avukat, mühendis vs. örgütlerini ele geçirirken diğer tarafta toplumun mağdur kesimlerinin ihmali söz konusu olmasaydı ortak tabana hitap eden Selefilere bu kesimler kaptırılmazdı.

imkanı da yoktur.

Baskılar arttıkça haksızlığa karşı çıkmanın verdiği özgürleştirici hava kitleleri yeniden harekete geçirecektir. İslamcılığın öldüğüne, iktidarda ya da muhalefette olduğuna göre karar verenleri yanıltacak bir enerjinin, bedeli ağır olsa da, ortaya çıkacağı kesin. Ancak başta İhvan olmak üzere Türkiye’den pek çok çevre de bu yakıcı sorulara cevap aramak durumundadır.

Kaynak: Yeni Şafak Gazetesi

Mısır'da devrim dönekliği ve Türk darbesinden dersler

Muhammed Şankiti

1980'de Kenan Evren Türkiye'de demokratik hükümete karşı büyük bir darbe gerçekleştirdi. Dönemin ABD başkanı Jimmy Karter ise o sırada bir konserde eğleniyordu. Darbeden hemen sonra CIA'den bir komutan Karter'in yanına geldi ve kulağına şunu fısıldadı: Genç adamlarımız görevlerini yaptı!" Ankara'daki CIA ofisinin müdürü de aynı esnada darbenin arkasında olduklarını itiraf etmişti. Böylelikle Washington kendisine bağlı bir grup Türk askerinin Türkiye'deki krizi çözmek için yönetime el koymasından büyük bir memnuniyet duyduğunu gizlememişti. O günden sonra ise Türkiye'de uzun yıllar sürecek olan genel grevlerini siyasi baskının ve ekonomik bunalımın çanları çalmaya başlamıştı.

Mısır ve Türkiye arasında bir takım karşılaştırmalar yapmak şu günlerde çok cazip görünüyor. Öncelikle her ikisi de Akdeniz'in önemli iki Müslüman devleti. Her iki ülkede Washington'un hegemonik amaçları nedeniyle uzun yıllar ABD'nin markajında kaldı. Yine her iki ülkenin de İsrail ile yakın bağları bulunuyor. Bugünlerde Mısır'da perdelenen oyun ise 33 yıl önce Türkiye'de uygulanan senaryonun aynısı. Mısır ordusu ülkenin tarihinde ilk defa gerçekleştirilen özgür ve adil seçimlerle başa gelen bir başkana karşı darbe yaptı. Bununla yetinmeyen ordu kendi hükümeti döneminde tek bir siyasi tutuklamaya imza atmayan başkanı tutukladı. Bu yüzden Türklerin Mısır'daki askeri darbeye karşı gerek toplumsal alanda gerekse siyasi alanda darbeye karşı öfkelerini şaşırtıcı bulmamak gerek. Onlar da yıllar önce aynı şeyi tattılar ve acı çekenin halinden ancak o acıyı bilen anlar.

Mısır'daki darbenin arkası boş değil. Aksine birçok sebebin birleşmesinden doğdu diyebiliriz. Sebeplerden bir tanesi devrimi doğuran sebeplerden. Bir diğeri devrimin üstüne yatması için fırsat kollayan eski rejimin kalıntılarının (fülul) ortalığı kızıştırması, bir diğeri devrimcilerin birbiri ardına yaptıkları hatalar bir diğeri ve belki de en önemlisi ise Washington ve dostları ile Mısırlı generallerin ülke üzerindeki farklı hedefleri.

Mısır'da şahid olunan kargaşanın ve krizin derinleşmesindeki ilk sebep Mısır devriminin diğerklerine nazaran daha şaibeli bir şekilde doğmuş olması ve devrim mantığına aykırı durması. Mısır devrimi, daha gelişimini tamamlamadan yani prematüre doğdu.

Bugünlerde Mısır'da perdelenen oyun ise 33 yıl önce Türkiye'de uygulanan senaryonun aynısı. Mısır ordusu ülkenin tarihinde ilk defa gerçekleştirilen özgür ve adil seçimlerle başa gelen bir başkana karşı darbe yaptı.

Yanında ise ilk günden beri koruyucu sıfatı bahanesiyle duran asker vardı. Mübarek döneminde lüks ve şatafat içinde yaşamaya alışan, içerden ve dışarıdan sermaye toplayan ve hem siyasi hem de güvenlik konusunda ABD'nin sözüne göre hareket eden generaller, Washington'la koordineli bir şekilde hareket ederek yeni rejimin kafasını gövdesinden ayırmaya karar verdiler.

Askerler aynı şekilde Hüsnü Mübarek'i de savurup atmış, sonra ona dünyanın gözü önünde yedi yıldızlı bir yargı süreci sağlamış, sonrasında da yönetimi halkın adına kendisinden aldığını açıklamıştı. Böylesi bir komedi dünyanın hiçbir ülkesinde daha önce yaşanmamıştı. Mısır halkı ise zorba yönetime karşı zaferi kolayca elde ettiği vehmine kapıldı. Nihayetinde “Yüce Ordu” halkı Firavun diktasından kurtarmıştı. Ancak kolayca başarıya ulaşan devrimler aldattıcıdır. Çünkü kolay zafere ulaşan devrimlerin feda ettikleri kanın ve malın makul bir karşılığı vardır. Kurban olan taraf ise sistemin en zayıf tarafıdır. Güçlü olan tarafın ilk fırsatta otoritesini yeniden kurması için ezilmeye mahkum olmuştur. Mısır'da iki yıl önce Hüsnü Mübarek ve ailesi ile Vatan Partisi ordu, yargı, istihbarat ve medyanın çıkarlarına uğruna kurban olmaktan kurtulamayan taraf olmuştur.

Mübarek sultanının kolay ve hızlı bir şekilde çöküşü, 25 Ocak devriminin yakıtı olan Mısırlı devrimcilerin gücünü ispatlayan bir olay değildi. Mübarek'in düşüşüyle ülkede iki blok belirdi. Mübarek'e karşı bir araya gelen laik, İslamcı liberal, demokrat, solcu yani tüm sivil kuvvetler ile Amerikan nüfuzunun altında olan derin devlet yani ordu, yargı silahına sahip olanlar ve medya. Devrimci güçler haritayı iyi okuyamadıkları için de halkı ve diğer Arap toplumlarını eksik devrimi kutlamaya çağırdı ve aldattıcı bir zafer coşkusu içine girdi.

Mübarek'in düşüşünden sonra sevinç sarhoşu olan Mısır devrimcilerine birilerinin Cezayir'de olanları hatırlatması gerekiyordu. Parlamento seçimlerini kazanan İslami kurtuluş Cephesi lideri Abdülkadir Haşşani, parlak zaferini kutlarken şu sözleri söylemeyi de ihmal etmemişti: “Zaferin riski yenilginin riskinden daha büyüktür”. Mısır'da İslamcı ve laik güçlerin yaptıkları ölümcül hata, devrim içerisinde yer alan siyasi rakiplerinin birbirlerini düşman, devrim dışındakileri ise dost görmeleri olmuştu. Sonrasında ise “Yüce Mısır Ordusu”nun ve adil! Mısır yargısının davulları çalmaya başladı. Devrim güçleri ise bu iki kurumu masum bir şekilde pazarlayarak devrimin iki önemli ortağı olarak lanse ettiler. Eski rejimin mirasçıları oldukları ise hiç akıllarına gelmedi.

Mübarek'in düşüşünden sonra sevinç sarhoşu olan Mısır devrimcilerine birilerinin Cezayir'de olanları hatırlatması gerekiyordu. Parlamento seçimlerini kazanan İslami kurtuluş Cephesi lideri Abdülkadir Haşşani, parlak zaferini kutlarken şu sözleri söylemeyi de ihmal etmemişti: “Zaferin riski yenilginin riskinden daha büyüktür”.

Mısır ordusu -ne kadar büyük olursa olsun- halkın malını yağmalayan ve Amerikan sermayesiyle geçinen, vatani koruma ve ülke için kendini feda etme ruhunu taşımayan tüccar generaller tarafından yönetiliyor. Mısır yargısı ise -ne kadar adil olursa olsun- Mübarek'in atadığı ve 30 yıl boyunca halkına yaptığı zulme meşruiyet kazandıran isimler tarafından yönetiliyor. Mübarek çekildiği zaman bu iki kurum yani ordu ve yargı, devrimi koruyan, onu planlayan ve yöneten en güçlü, en iyi iki kurum haline geldi.

Mısır devriminin başına gelen en kötü şey ise devrimin bazı sahiplerinin demokrasi-lerde geçerli olan bir takım kuralara saygı duymaması olmuştur. Devrimcilerin çoğu birbirlerinin haklarını çiğnemekten çekinmediler. İhvan'ın hatalarıyla gerçek hasımlarının hatalarını aynı kefeye koymaları ise adalet duygusundan ne kadar uzak olduklarını gösterdi. İhvan'ın kararlarını alırken hırslarına yenik düşmesi siyaseten büyük bir hataydı. Devrimin diğer ortaklarının çağrılarını kulaklarını tıkaması da bu hatalara eklendi. Ama yine de devrimin temelini oluşturan demokratik meşruiyet kurallarını çiğnenmemişti. Diğerleri ise devrimin doğduğu toplumun cevherine karşı bir ayaklanma yapmışlardı ve ayaklanmanın hedefi Mısır'ın demokrasi unsurlarını yıkmaya yönelikti.

Devrimin ortakları, İhvan'a ve Mursi'ye karşı halkın yaşam seviyesini geriletmediği, vatandaşlara gerekli hizmeti sunamadığı geçiş dönemini kimseyle ortaklaşa yürütmediği ve tekeline aldığı için ayaklandılar. Sayılan tüm bu sebepler, İhvan'ı ve devrimi zarara uğratan ama doğru olan argümanlardır. Ama bunların hiç biri bazı devrim sahiplerinin derin devletle ve açgözlü uluslararası odaklarla ilişkiler kurarak birçok hataya imza atmasını haklı çıkarmaz. Mısır'da devrim sahipleri ne yazık ki bu ortaklılarıyla kendilerine olan güvenlerinin ne kadar zayıf olduğunu ispatlamışlar ve demokrasinin kurallarına karşı sorumsuzluklarını ortaya koymuşlardır.

Mısır devrimi diğer devrimlerden daha yaratıcı değil. Demokrasisi de diğer demokrasilerden daha farklı değil. Demokratik hükümetler başarılı da olabilir başarısız da. Performansları kötü de olabilir iyi de. Dünyanın her yerinde bu böyledir. Önemli olan ise bu durumun meşruiyeti etkilememesidir. Yani seçilmiş hükümetin başarılı olması sandıklara başvurmadan ömrünü uzatabileceği hakkını vermez. Aynı şekilde başarısız olan bir hükümet için de yine sandığa gidilmeden meşruiyetini kaybettiği söylenemez. Bazı devrim sahiplerinin orduyu çağırıp Mursi'yi devirmesini talep ettiğinde Mursi'nin tabanı Fransa cumhurbaşkanının tabanından daha çoktu. Ama hiç kimse Holand'a karşı orduyu göreve çağırmadı. Bu da iki

Mısır devrimi diğer devrimlerden daha yaratıcı değil. Demokrasisi de diğer demokrasilerden daha farklı değil. Demokratik hükümetler başarılı da olabilir başarısız da. Performansları kötü de olabilir iyi de. Dünyanın her yerinde bu böyledir. Önemli olan ise bu durumun meşruiyeti etkilememesidir. Yani seçilmiş hükümetin başarılı olması sandıklara başvurmadan ömrünü uzatabileceği hakkını vermez.

yıllık demokrasiyle iki asırlık demokrasi arasındaki farkı ortaya koyan acı bir gerçek.

Mısır'ın bencil gençleri ve tamahkar siyasileri, ülkeyi Hüsnü Mübarek döneminden kalan en güçlü iki kurum olan ordu ve yargının ellerine bıraktı. İki yıl önce tüm Arap halklarına ilham olan Tahrir Meydanı da bugün askeri diktatörlüğün ve zorbalığın meydanına dönüştü. Böylelikle de Mısır, yeniden 40 yıl boyunca Amerikan vesayeti altında yaşayan orduya teslim edilmiş oldu. Muhammed Mursi ise kendisine yakışanı yaparak generalleri şantajlarına cevap vermedi ve halkına verdiği sözün arkasında durdu.

Mısır'da gerçekleşen askeri darbe ile Türkiye'nin 1960, 71 ve 80' de yaşadığı darbeler arasında birçok ortak nokta var. Örneğin:

- Türkiye'deki darbeler için de "halkın çağrısına uymak ve demokrasiyi tehdit eden siyasilerin ellerinden ülkeyi kurtarmak için darbe yapıldı" denilerek üzerine sahte bir kılıf geçirildi.

- Ordu siyasete sivil bir maskeni arkasından müdahale etmeye devam etti ve kendisini en büyük stratejik ve siyasi kontrol mekanizmasına dönüştürdü.

- Askeri darbe Türkiye'de tek kişilik bir diktatöizm şeklinde değil, kolektif bir şekilde gerçekleşti. Milli Güvenlik Kurulu ülkenin tek fiili iktidarı oldu. Şu anda Mısır'da da askeri meclis kendisine aynı rolü biçiyor.

- Darbenin yapılması ordunun sivil hükümete verdiği ultimotamlardan sonra gerçekleşti. Türkiye'de 1960 ve 71'de olan bu oyunun aynısı 2013'te Mısır'da hiçbir değişikliğe uğramadan yeniden oynandı.

- Anayasal yargının kullanılması ordu için bir şemsiye oldu. Türk darbecilerin kurdukları anayasa mahkemesiyle bugün Mısır'da ordunun geçici devlet başkanını belirlediği anayasa mahkemesinin tarzı aynıdır.

Mısır'da ve Türkiye'de yaşanan bu şüpheli benzerlikler bir zamanlar Türkiye'deki darbelerle doğrudan ilişkisi bulunan ABD'nin her ne kadar bunun tersi bir görünüm arz etse de Mısır'da bir hafta önce yaşanan darbeden kopuk olmadığını ispatlıyor. Amerika, Mısır'daki darbe yoluyla ortadoğu üzerindeki stratejik çıkarlarını korumak ve Mısır devrimini başarısızlığa uğratmak için çalışıyor. Dolayısıyla Türkiye ve Mısır'daki darbelerin ucu Amerika'nın stratejik vizyonuna kadar uzanıyor. Ayrıca Washington'un hizmetkârı olan bazı Arap komutanlar da medyayı ve bazı kollarını kullanarak devrim dönneklığı yapmaktan uzak durmuyorlar.

Arap halkları geçmişte oldukları gibi etkili toplumlar değiller. Aksine bugün kendi

akıbetlerine sahip çıkmaya çalışıyorlar. Batı ve yandaşları ise Arap topraklarında yaşayan halkı köleleştirmek için daha fazla gayret gösteriyor. Ama net olan bir şey var. Bir ülkede dışarıya karşı duruşun nasıl olacağını daha çok iç dinamikler belirler. Bugün Mısır'da meşruiyeti destekleyen İhvan'ın ve diğer devrim güçlerinin devrimin hakkını vermeleri için anayasal meşruiyete saygı duymaları, sabır ve istikrarla halkın iradesine bağlanmaları gerekmektedir. Bunun yanı sıra Mısır halkının haklarını derin devletin ve dostlarının ellerinden geri almak da temel hedefleri olmalıdır.

Kenan Evren'in darbesinden 33 yıl sonra Türkiye yolunu çizmiş siyasi özgürlüğünü elde etmiş, ekonomik refaha ulaşmış ve toplumsal uyumu sağlamış bir ülke haline gelebildi. Darbeden tam 32 yıl sonra 90'ına merdiven dayamış olan Kenan Evren için yargılama süreci de başladı. Burada hedeflenen şey aslında yaşlı bir generali hapsedmek değil halkların üzerinde hegemonya kurmaya alışmış olan bir takım güçlere diktatörlüğün ve zorbalığın son bulduğunu ve bir daha asla geri dönemeyeceğini anlatmaktır. Bunun yanı sıra tarihin hakların özgür iradesini yok etmeye çalışanları da affetmeyeceği gösteriliyordu.

Seçilmiş bir başkana karşı yapılan darbeden elde edilen acı deneyimlerin örneği çok fazla. Mısır'da aynı mantıkla yapılan darbe, 90'larda Cezayir'de yüz binlerin ölmesine yol açmış, Sudan'ın batısında iç savaşın yaşanmasına ve ülkenin ikiye bölünmesine neden olmuş, Pakistan'ı zavallı bir devlete dönüştürmüştü. Türkiye'de ise 1980 darbesinin bilançosu da Sunday Zaman'ın 2 Nisan 2012 tarihli sayısında 650 bin tutuklama 230 bin kişinin yargılanmasına 517 sinin idamına 299 unun işkenceden ölümü şeklinde açıklandı.

Mısırın çıkarlarını korumak demek iktidara tecavüz edenlerin yaptıklarını sevinçle karşılamak demek değildir. Yapılacak tek şey Mursi'nin destekçilerinin ve karşıtlarının birleşip zulme ve zorbalığa karşı beraber durmalarıdır. Geçen iki yılın hatalarından uzaklaşıp geleceğe güvenle ve umutla adım atılmalıdır. Geri dönerek gerçeği bulmak, yalanla ilerlemekten daha evladır.

Kaynak: Muhammed El Şankıdı / El cezire

Dünya Bülteni için çeviren: Tuba Yıldız

Mısırın çıkarlarını korumak demek iktidara tecavüz edenlerin yaptıklarını sevinçle karşılamak demek değildir. Yapılacak tek şey Mursi'nin destekçilerinin ve karşıtlarının birleşip zulme ve zorbalığa karşı beraber durmalarıdır.

Mısır'daki İslamcılar için savaş tek seçenek haline getirildi

Michael F. Scheuer

Mısır Cumhurbaşkanı Muhammed Mursi ve Müslüman Kardeşler bir yıl önce uluslararası camianın serbest ve adil dediği bir seçimle gelmişti. Müslüman Kardeşler ve Mısır Selefileri oyların yüzde 65'ni aldılar. Mısır ordusu ise Cuma günü siyaset meydanına müdahale etti ve Mursi'yi devirip tutukladı.

Niçin? Çünkü 2012 seçimlerini hakkıyla ve zavalıca İslamcılara kaptıranlar Mursi'yi mağlup etmek için bir sonraki seçimlere kadar beklemeyi önemsemiyorlar. Bazı müslümanların demokrasiye ehil olmadığını ileri süren Batıdakiler ise haklı olduklarını ispatladılar ama övdükleri ve destekledikleri sözde demokrasi yanlısı Mısırlıların davranışlarıyla. Mısırlı İslamcılar ise siyasi oyunu kurallarına göre oynadılar ve kaybettiler; askeri dikta yerinde kalırsa, çatışma başlıca seçenek olacak.

Mısır'da bir sonraki safha nedir? Darbe sonrası sessizlik sürecinden sonra en muhtemel cevabın şiddetin öngörülür gelecekte tırmanması olduğunu düşünüyorum. Müslüman Kardeşler ve Selefilere meşru bir şekilde ve ezici bir yüzdeyle kazandıkları iktidarı ellerinde tutamazlarsa, kalaşnikoflara sarılmanın vakti geldi diye hükmedeceklerdir ki haksız sayılmazlar. Batı hakimiyetindeki uluslararası camianın Mursi'nin devrilmesini isteksizce eleştirmesi, öte yandan Mısır ordusunun kısa sürede seçimlere gidileceği sözünü yüksek sesle alkışlaması, onları buna teşvik edecektir.

Mısır'da gittikçe rağbet gören ve bin Ladin benzeri Selefî hareketi, Batı tarzı seçimlerden hiç memnun olmadı; Batının Şeriat'a müsamaha göstereceğine de inanmıyorlar. Buna rağmen dini endişelerini ikinci plana atıp 2012 seçimlerine katıldılar. Batıyı şok edip dehşete düşürürcesine, Müslüman Kardeşlerin yarasına melhem oldular.

Selefiler biliyorlar ki gelecekteki tüm seçimler kendilerine ve Müslüman Kardeşlere hile yapılarak geçecek. (Mısır'daki darbe, dünyadaki İslamcılar tarafından da benzer şekilde okunacaktır) Selefilere Mursi'ye ve çalışma arkadaşlarına "size söylemiştik" diyecek ve silaha yöneleceklerdir; Doğu Libya, Arap Baharı'nın uğradığı Afrika; Irak, Afganistan ve Somali'deki selefî savaşçıları karşılamak için de Mısır sınırlarına yönelenlerdir. Hepsine de silah ve para yardımı yapılacak; Arap Yarımadası'ndaki Sünni devletlerden gönüllü mücahitlerle destekleneceklerdir.

Müslüman Kardeşler ise imkansız bir durumda. Yalnızca savaş seçeneği var. Mursi ve ileri gelenleri ordunun darbesini ve İslamcılarının kazandığı 2012 seçiminin kaybedenlerini ödüllendirmeyi kabul ederlerse bir tür gayri yasal ve geçici rejim oluşturabilirler

ama siyasi ve dini itibarları pahasına olur bu.

İlave olarak, tüm çıplaklığıyla yoz ve gayri demokratik bir uzlaşma, İhvan mensuplarının geniş bir kesimini – özellikle genç erkekleri ki bazıları Mısır ordusundadır – Selefilere kollarına itecektir. Eğer bu gerçekleşirse, Mısır'da ordunun bir kesimi İslamcılarla diğer kesimi ise sözde demokrasi yanlısı güçlerle aynı safta yer alacak ve iç savaş yaşanacaktır. Mısır İslamcılarını bu senaryoya göre kazanacaklardır ama Suriye'de olduğu gibi biraz zaman alabilir.

Mısır'da savaş çıkması ve mücahitlerin Batıya karşı savaşlarını genişletme ihtimali karşısında Amerikalıları kaygılandırması gereken, Obama yönetiminin - Cumhuriyetçi ve Demokrat senatörler, İngiltere ve İsrail'le aynı çizgide yer alarak - Mısır'daki demokrasi karşıtı muhalefetin liderlerine Kahire caddelerini dolduran ve sonunda Mısır ordusunun en demokratik aracı yani askeri darbeyi kullanmasını teşvik eden demokrasi katili kuvvetleri örgütlemeleri, eğitmeleri ve finanse etmeleri için Amerikan istihbaratını kullanarak onlara yardım edip etmediğidir.

Eski Dışişleri Bakanı Hillary Clinton ve onun diplomatik yarıdakçılarının İslamcıları devirmek amacıyla laik, demokrasi yanlısı bir hareket oluşturmak için sivil toplum kuruluşu benzeri Batılı örgütlerin Mısır'daki faaliyetlerine para akıttıklarını hatırlayacaktır. Mursi ve kabinesi Mısır egemenliğinin bu şekilde ihlal edildiğini tespit ettiğinde – Putin de aynı Amerikan tehdidini gördüğünde öyle yapmıştı – Clinton'ın ajanlarını hapse attı ve sonra ülkeden çıkardı.

Her şey bu noktada bitti mi? Obama, Senato'daki partiler üstü İsrailciler, İngilizler ve İsraililer yeterince akıllı olsaydılar burada dururlardı. Ancak son on yıla bakınca, vites yükseltip, açık sivil toplum benzeri müdahalecilikten istihbarat örgütlerinin yürüttüğü örtülü operasyonlara geçmiş olabilirler.

Batı medyası Mursi'nin gönderilişini alkışlarken – bunu en çirkin ve pervasız şekilde BBC yapmaktadır – zahmet edip Mısır'ın göz alıcı derecede çok parçalı (Mursi'nin kazandığı 2012 seçimlerinde 17 beceriksiz cumhurbaşkanı adayı çıkarmışlardı) demokrasi yanlısı hareketin oniki ayda nasıl olup da daha iyi örgütlendiğini, daha fazla paraya sahip olduğunu,

Batı medyası Mursi'nin gönderilişini alkışlarken – bunu en çirkin ve pervasız şekilde BBC yapmaktadır – zahmet edip Mısır'ın göz alıcı derecede çok parçalı (Mursi'nin kazandığı 2012 seçimlerinde 17 beceriksiz cumhurbaşkanı adayı çıkarmışlardı) demokrasi yanlısı hareketin oniki ayda nasıl olup da daha iyi örgütlendiğini, daha fazla paraya sahip olduğunu, daha sıkı birlik olduğunu ve lojistik olarak daha etkili hale geldiğini soran gazeteciye rastlamadım.

daha sıkı birlik olduğunu ve lojistik olarak daha etkili hale geldiğini soran gazeteciye rastlamadım. Sadece bir tahmin ama Obama, Cameron, Netanyahu, McCain, Lieberman, Schumer, ve Graham'ın Mısır ordusundaki eski dostlarını ve Mısır'ın 2012 serbest ve adil seçimlerini geçersiz kılarak demokrasiye asla ehil olmadıklarını ispatlayan Mısırlıları kullanarak örtülü bir program tertiplemekte işbirliği yaptıkları iddiasına para yatırıyorum.

Şayet durum buysa, demokratik süreçlere karşı hoşgörüsüz genç Mısırlılar ile müslümanların, onların küstah müdahaleciliğinden nefret ettiğini anlamazlıktan gelen Batılı ve İsraili liderler, el Kaide lideri Zevahiri'nin 2005 yılında dillendirdiği İslam'ı yalnızca cihadın savunabileceği ve Şeriat'ı yine yalnızca cihadın tesis edebileceği öngörüsünü milyonlarca müslüman daha gerçek olarak kabul etmektedir. Bir de Selefilerin başı çektiği Batıya karşı savaşın yoğunlaştığını görmek zorunda kalacağız ki ABD hem sınır içinde hem sınır dışında yürütmek durumunda kalacaktır.

Yazar hakkında: Eski CIA çalışanı

Mısır'daki ani düzelmeler Mursi'nin altını oyma kampanyalarını akla getiriyor

Ben Hubbard & David D. Kirkpatrick

Caddeler protestolarla dolu ve bakanların da çoğu ya kaçak vaziyette ya da hapiste. Ama ordunun Muhammed Mursi'yi devirmesinden bu yana Mısır'da çoğu insan için hayat bir şekilde daha iyiye gitti: Benzin kuyrukları ortadan kalktı, elektrik kesintileri durdu ve polis yeniden caddelere döndü.

Felç eden enerji kıtlığının görünürde mucizevi bir şekilde sona ermesi ve polisin yeniden sokaklarda zuhur etmesinin, eski devlet başkanı Hüsnü Mübarek'in 2011'de görevden alınması sonrasında yerlerinde bırakılan personel ordusunun, Mursi'nin İslamcı yönetimi altında genel hayat kalitesinin -kasıtlı ya da kasıtsız olarak- baltalanmasında önemli bir rol oynadıklarını gösterdiği görülüyor.

Geçici hükümet bölünmüş bir milleti birleştirmek için çaba sarf ederken, Müslüman Kardeşler ve Mursi'nin destekçileri, bu ani geri dönüşün Mursi'yi başarısız kılmak için muhaliflerin komplo kurduklarını ispatladığını söylüyorlar. Sadece polis memurları ortadan kaybolmakla kalmamış, elektrik ve gaz arzını sağlamaktan sorumlu olan devlet kuruluşları da öylesine temelden başarısız olmuşlardı ki benzin kuyrukları ve düşüp bayılmalar geniş çaplı öfke ve hayal kırıklıklarını beslemişti.

Mursi yönetiminde Arz ve İç Ticaret Bakanlığı sözcüsü olarak görev yapan Nasır El Faraş, "Bu, darbeye hazırlıktı" dedi. "Depolama tesislerinden benzin istasyonlarına petrol ürünleri nakleden arabalara kadar devlet içindeki çeşitli çevreler hep kriz oluşturma çabalarına katıldılar."

Perde arkasından çalışan, bazıları Bay Mübarek ve ülkenin üst düzey generallerine yakın olan eski yapının üyeleri, İslamcı yönetimi devirmeye kararlı olanlara finans, tavsiye ve organizasyon katkısı da yaptılar. Milyarder ve İhvan'ın açık sözlü düşmanı Necib Saviris, iktidardaki generallere yakın olan eski Anayasa Mahkemesi hakimi Tahani El Gebali ve Bay Mübarek'in son başbakanı olan ve Mursi'ye karşı cumhurbaşkanlığı yarışını kaybeden Ahmed Şefik'in hukuk danışmanı Şevki El Sayed de bunlardandır.

Ama asıl polisin sokaklara dönmesi, bir zamanlar Bay Mübarek'e sadık olan kurumların, Mursi iktidardayken kendilerini zapt ettiklerine en açık işareti gösteriyor. Mursi, İçişleri Bakanlığı'nda revizyon yapmayı denemek yerine kendi destekçilerini kendisinden uzaklaştırırsa bile, bir sene süren görev süresinin tamamında polisi teskin et-

Mursi yönetiminde Arz ve İç Ticaret Bakanlığı sözcüsü olarak görev yapan Nasır El Faraş, "Bu, darbeye hazırlıktı" dedi. "Depolama tesislerinden benzin istasyonlarına petrol ürünleri nakleden arabalara kadar devlet içindeki çeşitli çevreler hep kriz oluşturma çabalarına katıldılar."

Güvenlik kuvvetleri için bir meslek birliğini yöneten emekli polis memuru İhab Yusuf, “Müslüman aşırıları ve genel olarak İslamcılara karşı belli bir politika altında çalışan fertler ve memurlarınız vardı” dedi. “Sonra aniden rejim çıldırır ve iktidarda İslami bir rejim olur. Psikolojik olarak bunu asla kabul edemezler.”

mek için çabaladı. Ama suç olayları artar, yollarda trafik tıkanırken polis -sadece hayat kalitesine değil ekonomiye de zarar vererek- tam olarak harekete geçmeyi reddetti.

Ta ki şimdiye kadar.

Beyaz kıyafetli memurlar Kahire sokaklarına geri döndü. Devrim öncesi ve sonrasında büyük ölçüde nefret edilen güvenlik kuvvetleri, geçen hafta geniş çaplı sokak çatışmaları sırasında İslamcılara karşı göz yaşartıcı bombalar ve silahlarla müdahale etti. Bu da Mur-

si karşıtı isyancıların onları kahramanlar olarak övmelerine yol açtı. Şehir etrafında, “Görevimiz, güvenliğinizdir. Hedefimiz, emniyetinizdir” kelimeleri üzerinde, etrafı gülen çocuklarla çevrili polis memurunu gösteren posterler görüldü.

Güvenlik kuvvetleri için bir meslek birliğini yöneten emekli polis memuru İhab Yusuf, “Müslüman aşırıları ve genel olarak İslamcılara karşı belli bir politika altında çalışan fertler ve memurlarınız vardı” dedi. “Sonra aniden rejim çıldırır ve iktidarda İslami bir rejim olur. Psikolojik olarak bunu asla kabul edemezler.”

Bay Mübarek yaklaşık 30 sene görev yaptıktan sonra 2011’de cumhurbaşkanlığından alındığı zaman onun inşa ettiği bürokrasi büyük ölçüde yerinde kaldı. Eski rejimin dayanağı olan çoğu iş liderleri, servet ve nüfuzlarını kaybetmediler.

Mursi, Mısır tarihinin en serbest seçimleriyle iktidara gelmesine rağmen otoritesini çok geniş bir alana yayılan devlet aygıtlarına uzatamadı. Müttefikleri de “derin devlet” dedikleri şeyin onun hükümet etme çabalarını baltaladığından şikayet ettiler.

O cazibesini genişletme ve bir tür milli uzlaşma tesis etmeyi başaramazken, aynı zamanda Mübarek döneminin en güçlü ve en zengin dayanakları da dahil, liderliğine düşman olanların aktif kampanyalarıyla karşı karşıya kaldı.

Mısır’ın en zengin adamlarından biri olan ve eski müesses nizamın titani Saviris, çarşamba günü Arapça “isyan” manasına gelen, Bay Mursi’nin görevden uzaklaştırılması çabalarına liderlik eden “temerrüd” isimli nevezuhur grubu desteklediğini söyledi. O, ülke çapında ofisleri ve kurduğu siyasi parti Özgür Mısırlılar’ın altyapılarının kullanımını bahşetti. Popüler televizyon ağı ve Mısır’ın en büyük özel gazetesinde büyük ilgisi üzerinden yayın imkanı sağladı. Hatta o, kendi televizyonunda yoğun şekilde çalınan popüler bir müzik videosu üretimini sipariş etti.

“Temerrüd onun ben olduğumu bilmedi bile” dedi. “Bundan utanmıyorum.”

O, İslamcı hareketin kendi sahillerine sirayet etmesinden korkan petrol zengi-

ni monarşilerden milyarlarca dolar yardım getireceği için açık bir şekilde Mursi'nin görevden alınmasının Mısır'ın tekleyen ekonomisini kuvvetlendireceğini tahmin ettiğini söyledi. Çarşamba civarında Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri ve Kuveyt'ten toplam 12 milyar dolar aktı. Bay Saviris, "Bu 12 ay boyunca problemsiz olarak bizi götürür" dedi.

Eski hakim Gebali Hanım da çarşamba günü bir telefon görüşmesinde kendisi ve diğer hukuk uzmanlarının, Mursi'yi görevden alması ve geçici başkanlığı anayasa mahkemesi başkanına vermesi için doğrudan orduya başvurmak üzere stratejisini oluşturmada temerrüde yardım ettiğini söyledi.

Gebali Hanım, "Biz bir hareket olduğuna gördük ve bunun bir etkisi ve anayasal temeli olup olmayacağını görmek istedik" dedi.

Mursi yönetiminde ticaret bakanlığı sözcüsü olan Bay Faraş, yakıt eksikliğini, devlet destekli yakıtları kârlı bir şekilde satmak üzere yurt dışına kanalize eden Bay Mübarek'le bağlantılı karaborsacılara atfetti. Yozlaşmış yetkililer, Bay Mursi'nin yakıt sevkiyatını takip etmek üzere tanıttığı akıllı kart sistemini, bu cihazları kullanmayarak sabote ettiler.

Ama herkes bu görüşte değildi. Geçici hükümetin destekçilerinin söylediği üzere, son günlerdeki düzelmeler, bir komplonun değil, Mursi'nin yetersizliğinin yansımasıydı. Devlete ait haber kuruluşları enerji kıtlığının, tüketicilerin korkudan fazla miktarda yakıt satın almasından kaynaklandığını, Mursi'nin düşüşü sonrasında bu korkunun buharlaştığını bildirdiler. Çarşamba günü amiral gemisi konumundaki El Ehram gazetesi, enerji sisteminin, "halktaki enerji tasarruf önlemleri" sayesinde aylardır ilk kez geçen hafta fazla verdiğini bildirdi.

Kahire'nin varoşlarında ağır ceza mahkemesi hakimi Eymen Abdülhakim, şehir merkezindeki benzin istasyonunda sadece birkaç dakikada arabasının deposunu doldurunca, "Mısır geri geldi diye hissediyorum" dedi. O, Mursi ve Müslüman Kardeşler'i tüm devlet güçlerini ele geçirmeye çalışmakla suçladı, Gazze Şeridi'ndeki militan İslami grup Hamas'a benzin ihraç ederek yakıt krizi oluşturmakla itham etti.

Abdülhakim, "Hastaydık, hastalığımızdan kurtulduk" dedi.

Benzin istasyonu yöneticisi Ahmed Nebevi, benzin krizi için birkaç sebep duyduğunu söyledi: Depolama tesisinde teknik arızalar, yurt dışından düşük kalite benzin nakli ve halkta gereksiz stoklama. O halen krizin nasıl bu kadar çabuk yok olduğundan şaşkındı.

Meslektaşlarıyla birlikte ofiste çayını yudumlarken "Bir gece uyuduk, ertesi gün kalktık, kriz gitmişti" dedi.

Eski hakim Gebali Hanım da çarşamba günü bir telefon görüşmesinde kendisi ve diğer hukuk uzmanlarının, Mursi'yi görevden alması ve geçici başkanlığı anayasa mahkemesi başkanına vermesi için doğrudan orduya başvurmak üzere stratejisini oluşturmada temerrüde yardım ettiğini söyledi.

Krizin arkasındaki gerekçelere bakmaksızın o, Mursi'nin idaresine yardımcı olunmadığını söyledi.

“Kimse onun adamlarıyla iş birliği yapmak istemedi. Çünkü onu kabul etmiyorlardı” dedi. “Şimdi o gidince olması gerektiği gibi çalışıyorlar.”

Kaynak: The New York Times

Dünya Bülteni için çeviren: Emin Arvas

Suud nüfuzunun yükselişi

Mustafa Özcan

Talih veya rüzgar, Suudi Arabistan'dan yana döndü. Bir taraftan Arap Baharı rüzgarını muvakkaten de olsa ters çevirmeyi başardı. Arap Baharının dümeninde olan Katar'ı da dizginlemeye muvaffak oldu.

Arap Baharı, Suudi Arabistan'a hiç yaramadı. Bahar, Kral Abdullah ABD'de tedavide iken patlak verdi ve apar topar ülkesine dönerek kesinin ağzını açarak rüzgarı savdı, tehlikeyi geçiştirdi ve atlattı. Halka defaten 80 milyar dolar civarında para dağıttı. Devrimi parayla savuşturduğu gibi Mısır devrimini de bir şekilde darbeye arka çıkarak parayla satın almış oldu.

Arap Baharı rüzgarı Mısır'daki arkaik rejimi silip süpürürken Suudi Arabistan nefesini tuttu. BAE, Suudi Arabistan ve İsrail, baharı zapt etmesi için ABD'den çare olmasını beklediler. Dil döktüler. İsrail'in bal tuzaklarından Tzipi Livni, mukayyet olunmazsa Arap Baharı'nın alıp başını gideceğini, bunun önlenmesi için mutlaka önünün kesilmesi gerektiğini söylemişti.

ABD'den rüzgarı kesmesi için medet umdular ve olmayınca gücendiler. İlk günden beri Suud rejimi Mısır'daki Müslüman Kardeşler rejimine dış biliyor. Tökezleyeceği anı bekliyordu. Katar para akıtırken onlar sadece seyrettiler. Mürsi döneminde IMF kredileri bir türlü salıverilmezken Suudi Arabistan da Bahreyn ile Dammam arasındaki köprüye benzer Kızıldeniz üzerinden Suudi Arabistan'ı Mısır'a bağlayacak bir köprü yapılması projesini savsaklıyordu. Besbelli ki bu projenin Mürsi döneminde yetişmesini arzulamıyordu. Ağırdan alıyordu. Sisi tarafından Mürsi'nin devrilmesiyle birlikte Riyad kaba bir şekilde cuntayı ilk tebrik eden ülkeler arasına katıldı. Onunla da kalmadı, fakir fukaraya yapılmayan yardımları darbecilerin tasarrufuna verdi. Körfez'in paraları yardım olarak cuntaya ve darbe rejimine akıyor. Bunu alaycı bir üslupla kayda geçiren New York Times Körfez paralarının İslamcılarının cesedi üzerinden Mısır'a yağdığını yazdı (<http://www.nytimes.com/2013/07/10/world/middle-east/aid-to-egypt-from-saudis-and-emiratis-is-part-of-struggle-with-qatar-for-influence.html?pagewanted=all>).

*

Mürsi'ye damlamayan yardım, Sisi cuntasına yağıyor. Şimdiye kadar 12 milyar dolar para akışı sağlandı ve onun yanında petrol ve türevleri sektirmeden geliyor. Katar dışındaki bütün Körfez ülkeleri yardım için seferber oldular. Postalları ne kadar çok özlemişler!

Körfez'in paraları yardım olarak cuntaya ve darbe rejimine akıyor. Bunu alaycı bir üslupla kayda geçiren New York Times Körfez paralarının İslamcılarının cesedi üzerinden Mısır'a yağdığını yazdı

2007 yılından itibaren El Cezire üzerinden Katar, Körfez ülkelerine fark attı. Bu da onların hasedini gıdıkladı. İslamcılarla ortaklığı üzerinden bir misyonu oldu. El Cezire bu misyonu ileri noktalara taşıdı. 2011 yılı itibarıyla da Katar Arap Baharının katalizörü haline geldi.

Bütün bunlar, Mürsi başarısız ve cunta rejimi başarılı olsun diye. Böylece Suudi Arabistan Arap Baharını şimdilik de olsa Mısır'da bloke etmeyi başardı. Peki! Suudi Arabistan neden Mürsi'ye veya İhvan iktidarına ölümüne karşı? Bunun nedeni Arap Baharının değişim sürecini tetikleme ve bu değişim sürecinin de en örgütlü yapı olarak Müslüman Kardeşleri iktidara taşınmasıdır. Bahar eski rejimlerin silip süpürürken ve sonbaharı olurken Müslüman Kardeşlerin ilk baharı haline geliyor. Bahar süpürüyor ve kaldırdığı rejimlerin yerini Müslüman Kardeşler alıyor. Bundan dolayı baharı durdurmanın yolu Müslüman Kardeşleri durdurmaktan geçiyor. Bu durumda örgütlü olmayan halk yığınları ve rüzgar istikamet ve mecra bulamayınca sönecek ve kadük kalacaktır. Bunun için İhvan deneyiminin söndürülmesi gerekmektedir. Arap Baharı rüzgarlarını söndürerek ayrıca Suudi Arabistan, rakip durumda Katar'ı da dizginlemiş oluyor.

Daha dün kadar parasal imkanları nedeniyle üzerinden güneş batmayan yeni imparatorluk haline gelen Katar'a nazar değdi ve 2012 sonrası üst üste darbeler aldı.

*

Katar'ın gücü, gazı, parası ve İslamcılarla koalisyon ve ortaklığa gitmesindeydi. Bunun araçları da El Cezire gibi kurumlardı. 2007 yılından itibaren El Cezire üzerinden Katar, Körfez ülkelerine fark attı. Bu da onların hasedini gıdıkladı. İslamcılarla ortaklığı üzerinden bir misyonu oldu. El Cezire bu misyonu ileri noktalara taşıdı. 2011 yılı itibarıyla da Katar Arap Baharının katalizörü haline geldi. Libya'da başına buyruk davrandı ve Batılıları şaşırttı. Kendine güveni gelmişti ve kendisine açılan alanı aşmıştı.

Libya'da ön aldı ve öne geçti ve onun ardından Suriye'de muhaliflere Suudi Arabistan ve ABD'nin vetolarına rağmen ağır silahlar ve omuzdan atılan uçaksavar füzeleri temin etti.

Katar tehlikeleri sulara açılmış ve Batı standartlarına göre tehlikeli ellere silah sevkiyatı yapmıştı. Arap Baharı Suriye'de tıkanmıştı ve Libya'dan sonra Suriye meselesinde de Katar Emiri Hamd sağdan soldan eleştiriler alıyor ve giderek yalnızlaşıyordu. Esat rejimi giderek yalnızlığını kırarken halka destek olan Türkiye, Katar gibi bir iki ülke giderek yalnızlaşmıştı. Bilhassa Rusya gibi ülkeler onu yalnızlaşması için var güçleriyle çabalıyorlardı. Batılılar da onu, çizmeyi aştığı için yem olarak aslanların önüne atmadan çekinmiyorlardı. Libya'dan sonra Suriye meselesi Katar Emiri Hamd'ı yormuştu ve Şeyhe Muza'nın da telkinleriyle çekildi ve yerine oğlu Temimi geçirdi. Ve ilk sınavda Temim, Mısır'daki askeri cuntaya teslim oldu. Suudi Arabistan Katar'ı dize getirmişti. Mısır iyice rollerin değiştiği sahne oldu. Tahrir'de Cezire'nin değil El Arabiya ve İsrail

kanallarının borazanı ötüyordu. Bir yıldan beridir de El Cezire, el Arabiya Kanalının gerisine düştü. Birleşik kaplar misali Katar her alanda küme düşüyordu. Suriye muhaliflerinin çatı örgütü olan Suriye Milli Koalisyonu Başkanlığına da Suudi Arabistan'a yakın bir isim Ahmet Ası Cerbe getirildi. Böylece Suriye dosyasını da Suudi Arabistan'a kaptırılmış oldu. Burada da Katar devre dışı bırakıldı. Bir hafta içinde Suudi Arabistan'ın bir başka zaferi de Abdulbari Atvan'ı el Kuds'ün Arabi'nin başından silkelemesiydi. Burada elbette Atvan'ın çizgisini veya geçmişini savunuyor değiliz. Lakin değişen güç dengelerine işaret etmek istedik. Böylece Suudi Arabistan birçok cephede birden kazanmaya başladı. Bu kadar ani ve bütün cephelerdeki zafer ya başını döndürür ya da hazımsızlık yapabilir. Ya Mısır'da dengeler değişir ve olaylar geri teperse? Herhalde Suudi Arabistan bu nefretin altından bir daha kalkamaz.

Kaynak: Dünya Bülteni

Ortadoğu'da dengeler yeniden şekilleniyor

Sinan Özdemir

Mısır'da, 3 Temmuz günü gerçekleşen askeri darbe konuşulmaya ve de tartışılmaya devam ediyor. Sokaklarda ki bölünmüşlük sürerken küresel ve bölgesel aktörler tutumlarını netleştirmeye çalışıyorlar. Mısır hiç şüphesiz Arap dünyasında merkezi bir konuma sahip. Bu sebepten ordunun gerçekleştirdiği darbenin bölge dengeleri üzerinde önemli etkileri olacaktır. Tarafların kim olduğunu daha iyi anlamak için darbeye karşı çıkanlar ve çıkmayanları tespit ederek işe başlamalı. Darbe akşamı El- Sisi'yi arayarak veya

Genel olarak Arap dünyası Türk dış politikasına 1960'larda, Kıbrıs meselesi çerçevesinde, Makarios'un sesini duyurduğu, bizlerin ise uluslararası sahada yalnızlığa itildiğimiz bir ortamda ama özellikle Kıbrıs harekati (1974) sonrasında ciddiyle yöneldiğimiz bir dünya oldu.

Yakınlaşma İsmail Cem ve Ahmet Davutoğlu'nun dışişleri bakanlıkları döneminde çeşitli sahalarda (kültür, ekonomi, diplomasi...) yoğunlaştı ve farklı perspektifler içinde sürdürülmeye devam ediyor.

açıklama yaparak tebrik eden bölge devletleri içinde Suudi Arabistan, Kuveyt ve Birleşik Arap Emirlikleri bulunuyor. Yaşananları, demokrasiye yapılmış bir darbe olarak gören ve eleştiren ülkelerin başında Türkiye, Tunus ve kısmi olarak Katar'ın öne çıktığını görüyoruz. İsrail'in tutumu bölgesel yaklaşımının dışında olmadı.

Askeri darbe öncesi ve sonrasında beliren iki fotoğrafı göz önünde bulundurmak durumundayız. Birinci fotoğrafta, darbe öncesi Müslüman Kardeşlerin iktidar olduğu Mısır'da bölgesel ilişkiler bağlamında Türkiye ve Katar'ın yakın işbirliği içinde olduklarını görüyoruz. Türkiye ve Katar, Mısır'ın ekonomik sorunlarını aşması noktasında gerekli desteği sağlarken, Katar 2013'ün Nisan ayında toplamda 8 milyar dolarlık bir yardımda bulunacağını açıklamıştı. Türkiye 2012'den bu yana yardımlarını sürdürüyor. İkinci fotoğrafta, Mısır'ın hem siyasi yaşamında hem de iktisadi yapısında varlığını hissettiren askerler, sefeli hareketi destekleyen Suudi Arabistan ve birkaç körfez ülkesi bulunuyor. Suudi Arabistan, Kuveyt ve Birleşik Arap Emirlikleri'nin, geçen hafta, yeni yönetime 12 milyar dolarlık yardım sözü vermesi bölgesel dengeler üzerinde oynamak istedikleri rol hakkında fikir veriyor. Ayrıca bölgesel ölçekte görülen dengenin mikro ölçekte de var olduğunu söyleyebiliriz.

Türkiye'nin Arap dünyasıyla ilişkileri farklı paradigmalardan geçerek bu günlere geldi. Genel olarak Arap dünyası Türk dış politikasına 1960'larda, Kıbrıs meselesi çerçevesinde, Makarios'un sesini duyurduğu, bizlerin ise uluslararası sahada

yalnızlığa itildiğimiz bir ortamda ama özellikle Kıbrıs hareketi (1974) sonrasında ciddiyetle yöneldiğimiz bir dünya oldu. Yakınlaşma İsmail Cem ve Ahmet Davutoğlu'nun dışişleri bakanlıkları döneminde çeşitli sahalarda (kültür, ekonomi, diplomasi...) yoğunlaştı ve farklı perspektifler içinde sürdürülmeye devam ediyor. Mısır-Türkiye ilişkileri Cumhuriyetin ilk yıllarından Hüsnü Mübarek dönemine kadar belirli mesafeler içinde şekillendi. Mısırlıların Mübarek rejimini sonlandırmasından sonra ilişkilerimizde yeni bir sayfa açıldı. Birkaç başlıkta ifade edecek olursak Filistin meselesi, Suriye iç savaşı ve Doğu Akdeniz'de 2010'dan bu yana yaşanan enerji rekabeti çerçevesinde, Kıbrıs Rum Kesimi, İsrail, Yunanistan dengesine karşı Mursi'nin iktidara gelmesiyle Türkiye -Mısır "dengesi" belirdi. Suriye ve Lübnan'ın içinden geçtikleri krizler sebebiyle denklem dışı görünseler de tamamen oyun dışı sayılmazlar.

Bölgesel sorunlar, uzun yıllar, Mısır ve Suudi Arabistan'ın öncülüğünde çözülmeye çalışıldı. Hüsnü Mübarek'in devrilmesinden sonra Müslüman kardeşlerin iktidara gelmesi Suudi Arabistan'ı tamamen saf dışı bırakmasa da Türkiye ve Katar'ı öne çıkardı. Suudi Arabistan'ın askeri müdahaleden memnun görünmesi, bir umut, eski günlere dönüş olarak yorumlamasından kaynaklanmaktadır. Körfez ülkeleri içinde Katar'ın bölgesel bir aktör olma yolunda 2011'den bu yana diplomatik sahada aktif rol aldığını görüyoruz. Medya, spor ve ekonomi yumuşak gücünü oluşturuyor. Katar'ın yaşananlardan sonrada Mısır'a aktif desteğinin süreceğini duyurması, bölgesel beklentilerinden vazgeçmeyeceği ve rekabetin sürdürüleceğine yorumlanmalı.

Körfez ülkeleri ve Suudi Arabistan'ın Müslüman Kardeşler'le birlik içinde hareket etmemesinin iki sebebi var. Birincisi, savundukları toplumsal projenin Suudi Arabistan'ın yaymaya çalıştığı projenin antitezi olması; ikincisi, köklü bir hareket olması (1928) sebebiyle yönlendirilmeye açık olmaması. İktidar değişimlerinin görüldüğü Arap coğrafyasında, Suudi Arabistan'ın desteklediği selefi karakterli partilerin hayat bulması ve doğrudan Müslüman Kardeşler'le rekabet içinde olmaları bölgesel politikasının bir parçasını oluşturuyor.

Amerika Birleşik Devletleri'nin Mısır konusunda yaptığı açıklamalar, önceliğinin dengelerin muhafazasında olduğunu gösteriyor. ABD, Mısır'a her yıl verdiği 1,3 milyar dolarlık yardımın bağlı olduğu şartların sorgulanmasını engellemeye çalışırken, bölge güvenliğini tehdit edecek gelişmeleri de engellemeye çalışıyor. Amerika, ekonomideki liberal tutumu ve Suriye konusunun dışında, bölgenin geleceğine ilişkin Müslüman Kardeşler'le paylaştığı herhangi bir görüş yok. Riyad'ın darbe sonrası yeni yönetime sağlayacağı maddi destek Washington'un bölgesel politikasıyla da örtüşüyor.

İktidar değişimlerinin görüldüğü Arap coğrafyasında, Suudi Arabistan'ın desteklediği selefi karakterli partilerin hayat bulması ve doğrudan Müslüman Kardeşler'le rekabet içinde olmaları bölgesel politikasının bir parçasını oluşturuyor.

Kahire sokaklarındaki bölünmüşlüğün ilânihaye sürmeyeceği biliniyor. Bir realite olarak var olan Müslüman Kardeşler'in iktidardan uzaklaştırılması, gelecek aylarda veya yıllarda, dönmeyecekleri anlamına gelmiyor. Bütün iç ve dış aktörler/taflar gelişmelere göre tutumlarını veya yapacakları hamleyi belirlemeye çalışırken, riskler kadar belirsizlikleri de göz önünde bulundurmaları gerekiyor. Ne var ki Mısır'dan yükselen fikri parçalanma saptanmasını güçleştiriyor.

Kaynak: Dünya Bülteni

Mısır'da elit direnişi

Akif Emre

Mısır aslında Türkiye'nin yavaşlatılmış yakın siyasi tarihini yaşıyor. Farklı toplumsal ve siyasal yapılara sahip iki ülke görünümü verse de Türkiye-Mısır ilişkileri tarihsel olarak da paralellikler içerir. Kavalalı Mehmet Ali Paşa'dan bu yana Mısır'ın Osmanlı ve Batı'yla kurduğu ilişkilerde olduğu gibi benzer mecralardan geçmiş iki tecrübe duruyor. Mısır batılılaşma yolunda Türkiye'nin kültürel anlamda yaşadığı değişimi radikal biçimde yaşamadı ama siyasal sancıları çok daha acılı oldu.

Bu nedenle yavaşlatılmış bir siyasi tecrübenin geriden tekrarı gibi duruyor. Yine de kendine özgü yapılarıyla Mısır-Türkiye arasında farklılıklara rağmen öne çıkan benzeşimler dikkat çekici.

Uzun tarihi arkaplana girmeye gerek yok. Sadece Mısır'ın jeostratejik konumu bile tüm siyasal ve toplumsal gerçeklikleri bir kenara iterek belli bir siyasi modele zorlanması için yeterliydi. Arap baharıyla başlayan dalga Mısır gibi Arap ülkelerine model olacak bir değişimin beklentisini doğurdu. Bu, halkın beklentileri ile Arap baharına destek veren Batılı güçlerin görmek istedikleri arasında büyük farklılığı gizliyordu.

Müslüman Kardeşler'in iktidarı ele geçirmesi, yerel güçlerin özellikle askeri erkin zoraki rızası ile oldu. Ülkenin tümüyle kaosa ve belirsizliğe sürüklenmesi yerine belli şartlarda Müslüman Kardeşler'le anlaşmak pratik bir çözümdü. İhvan ise olanca tecrübesine rağmen, bu fırsatı kaçırmamak gerekçesi ile iktidara hayır diyemedi.

Ne var ki Mursi iktidara geldiğinde içerideki aktörlerle dışarıdaki etkilerin bileşeninde ortaya çıkan çelişkiyi en derin biçimde yaşamaya başladı.

Sistemin başına geçmesine rağmen sistem içi güçlere hakim olmadığını biliyordu. Ancak Mübarek mirası elitler Mursi'nin başa geçmesinden hemen sonra başarısız olması, hatta iktidardan düşürülmesi için planlı bir strateji izlemeye başlayacaktı.

Her şeyden önce askeri bürokrasi, Mübarek yanlısı iş dünyası, onlara bağlı 'merkez medya', başta yargı olmak üzere bürokrasi ve derin yapılanmalar devrim sonrası güç ve konumlarını korumak üzere harekete geçti. Bu amaçla Mursi'nin başarısız olması ve itibarsızlaştırılması için sistemli bir çalışmaya girdiler.

Mesela ülkenin ana akım medyasını elinde tutan sermaye Mursi'yi

Her şeyden önce askeri bürokrasi, Mübarek yanlısı iş dünyası, onlara bağlı 'merkez medya', başta yargı olmak üzere bürokrasi ve derin yapılanmalar devrim sonrası güç ve konumlarını korumak üzere harekete geçti. Bu amaçla Mursi'nin başarısız olması ve itibarsızlaştırılması için sistemli bir çalışmaya girdiler.

itibarsızlaştırmak için müthiş bir propagandaya girişti. Hiçbir karizması ve totaliter yapısı olmayan Mursi'den bir Hitler çıkarmak için 'bunlar iktidara yerleşirlerse Naziler gibi gitmeyecekler' yönünde her tür imkanı kullanarak bir algı oluşturdular. Liberal ve sol çevrelerde bu sayede koalisyona katıldı, ya da koalisyondan güç aldılar. Ekonominin düzene koyulamaması, hatta planlı biçimde egemen sınıflarca sabote edilmesi, İhvan'la barışık olamayan Suudi ve Körfez sermayesinin boykota katılmasıyla geniş yığınların hayatını devrimden öncesinden daha kötüye götürdü. Beklentilerin yavaş yavaş boşa çıkartılması sağlandı.

Her şeyden önce askeri bürokrasi, Mübarek yanlısı iş dünyası, onlara bağlı 'merkez medya', başta yargı olmak üzere bürokrasi ve derin yapılanmalar devrim sonrası güç ve konumlarını korumak üzere harekete geçti. Bu amaçla Mursi'nin başarısız olması ve itibarsızlaştırılması için sistemli bir çalışmaya girdiler.

Mısır egemenleri devrime karşı koyamamışlardı ama ülkenin yeni dünya sistemine entegre edilmesinin de kendileri eliyle olmasını istiyorlardı. Eğer Mısır küresel sisteme entegre olacaksa bunun da kendileri tarafından gerçekleştirilmesi ayrıcalığını kaybetmeden yeni döneme geçişin sağlanması amaçlanıyordu.

Bu bakımdan Türkiye'deki Kemalist elitin neoliberal süreçte iktidar mücadelesine uluslararası destek bulamayarak değişimin kendisinin eliyle gerçekleşmesini sağlayamadığı hatırlanacak olursa Mısır'da ortaya çıkan tersi durum anlaşılabilir olur. Nobel ödüllü cuntacıların bir yanda toplumsal muhalefet oluşturmaya yönelik çabaları, diğer yanda bunun sonuçlarını Batı'da pazarlamaları meyve vermiş görünüyor. Milyonları sokağa döken muhalefetin arkasında sol, liberal, Mübarek yanlısı seçkinler ve askeri bürokrasinin sistematik çalışması yatıyor.

Tüm bu süreçte iktidara gelip muktedir olmak için zamanı bile olamayan İhvan'ın yeni duruma dair çok az tecrübe ve hareket alanı vardı.

Uluslararası sistem ise Mısır'ı, kontrolü kaybetmeden küresel sisteme entegre etmenin formülünü ararken jeostratejik tercihlerini, yani İsrail faktörünü hep göz önünde tuttu.

Liberalilerin, Baradey ve Amr Musa gibi Mübarek yandaşlarının Batı'daki ikna çalışmaları şimdilik karşılık bulmuş oldu. Görüntüde kitlesel destekle 'demokratik devrim' saçmalığına sığınmış bir cuntacılık sürece el koymuş görünüyor.

Ne var ki darbenin kısa vadede Suud ve müttefikleri ile İsrail'in çıkarını koruyan Mübarek öncesi statükoya dönüş anlamına geldiği açık. Kendi ilkelerine rağmen darbeye çok aceleyle destek veren batıların öncelikli olarak bu statükoyu önemsedikleri açık. Darbeyi adeta teşvik eden Batılı medya Batı kamuoyunu da manipüle etti. Ancak farklı İslami grupların destek verdiği, zamanla diğer toplumsal kesimlerin de katıldığı İhvan

direniş, darbecilerin toplumsal destek iddialarını çürütür.

Bu süreç nasıl sonuçlanırsa sonuçlansın, İhvan'ın söylem ve zihniyet değişimi yaşayıp yaşamayacağı Mısır'ın geleceğini belirleyecek.

Kaynak: Yeni Şafak Gazetesi

Mısır'daki mücadelenin bölgesel aktörleri

Abdullah Aydoğan Kalabalık

Mısır'da 25 Ocak Tahrir Devrimi'yle başlayan ilk demokrasi denemesi kesintiye uğradı. Bunda bütün tarafların payı olduğu muhakkak.

Baskı altındaki halk kitlelerinin özgürlükleri grev, gösteri ve yol kesme şeklinde anlayarak bir yılda yedi bin civarında eylem yapması, atanmış yargı erkinin kendini seçilmişlerden üstün görmesi ve askerinin durumdan vazife çıkarması, sürecin tıkanmasının başlıca nedenlerindedir.

İktidar tarafında ise, Cemaat - Cumhurbaşkanlığı, resmi - gayri resmi yönetim arasındaki uyum veya uyumsuzluk gelinen noktada belirleyici olmuştur. Cemaat tarafından işbaşına getirilen Mursi, Müslüman Kardeşler, halk ve muhalefet arasında kalmış, durumu idare etmekten ülkeyi idare etmeye vakit bulamamıştır.

İsrail'in Gazze saldırısından bir gün sonra Mısır Başbakanı Hişam Kandil'in Gazze ziyareti, bölgede alışlagelmiş klasik dengelerin gözden geçirileceğinin ilk işaretiydi. Mursi'nin Gazze konusundaki tutumu ise, Mısır'ın İsrail politikalarının değişeceğinin bir delili olarak algılandı.

Mursi anayasası, parlamentosu, polisi ve askeri olmayan, ancak güçlü bir cemaat dayanağına sahip bir cumhurbaşkanıydı. Göstericiler İttihad Cumhurbaşkanlığı Sarayı duvarına çıkıp içeri molotof kokteyli atarken, direkt cumhurbaşkanından emir alan Cumhuriyet Muhafızları, saldırıyı sadece seyretmekle yetinmişti.

Mursi bütün bunları sineye çekerek yoluna devam etmiş ve bir yıl boyunca ülke ekonomisini iflas etmekten kurtarmıştır. Mursi, 13 milyar dolar rezerv ile devraldığı bütçeyi 14 milyarla devretti. Halbuki asker, Mübarek'ten 36 milyar dolarlık rezerv ile devraldığı bütçeden, bir buçuk yılda 23 milyar dolar harcamış ve Mursi'ye sadece 13 milyar dolar bırakmıştı.

Adil ve şeffaf seçimlerle parlamentoya girmiş milletvekillerinden oluşan Mısır Halk Meclisi, Anayasa Mahkemesi tarafından feshedilmişti. Halkın iradesiyle işbaşına gelmiş ilk cumhurbaşkanı ise, sandıktan ümidini kesmiş sivil muhalefet, kartel medya, para babaları, din adamları ve asker marifetiyle alaşağı edildi.

Dış mihrakların, Mursi'nin devrilmesinde kısmen de olsa etkin bir rol oynadığı gözlenmektedir. İsrail'in Gazze saldırısından bir gün sonra Mısır Başbakanı Hişam Kandil'in Gazze ziyareti, bölgede alışlagelmiş klasik dengelerin gözden geçirileceğinin ilk işaretiydi.

Mursi'nin Gazze konusundaki tutumu ise, Mısır'ın İsrail politikalarının değişeceğini bir delili olarak algılandı.

Mısır'da asıl endişe kaynağı Mursi değil, Müslüman Kardeşler'in uluslararası örgütlenmesidir. Bu güçlü organizasyon, Ortadoğu'daki baskın güçlerin ve dış mihrakların korkulu rüyalarından biridir.

Yerel değişimle "Arap devrimleri'nin başarıya ulaşması durumunda, Tunus'tan Suriye'ye kadar uzanan hat üzerinde bir "Arap İttifakı" kuvvetle muhtemeldir. Çünkü devrimlerin ardından esen demokrasi rüzgarları, İhvan'a iktidar olma yolunu açılmıştır. İhvan en kötü ihtimal, Libya'da olduğu gibi ana muhalefet olmaktadır.

Yetmiş küsur ülkede örgütlenmiş olan bir Müslüman Kardeşler'in Türkiye ile yakınlaşmasından da endişe edilmektedir. Bu günlerde Mısır muhalefetinin en çok kullandığı argüman; "Türkiye'nin İhvan'ın uluslar arası örgütlenmesinin içinde olduğu ve buna destek verdiği"dir.

İran'ın da İhvan'ın uluslar arası örgütlenmesinin içinde olduğu varsayılmaktadır. Mursi'nin, 30 yıldır İran ile kesik olan ilişkileri normalleştirme girişimi Batı'yı rahatsız etmiştir.

Bu yakınlaşma, 2005'ten bu yana konuşulan Türk-Arap-Acem veya Türkiye-Mısır-İran "Üç ayak"ının temelini oluşturabilirdi. İran'ın bu üçgenin içinde yer alması, İslam dünyasında iyice ayyuka çıkan Şii-Sünni çatışması da engelleyerek, dengeleri değiştirebilir ve dahi Batı patentli senaryoları bozabilirdi.

Mısır'da yaşananlar sadece bir koltuk mücadelesi değildir. Asıl hedef, Ortadoğu'da dengeleri değiştirecek yeni bölgesel aktörler vasıtasıyla kurulacak olan ittifakların ve oluşumların önünü kesmektir.

Kaynak: Dünya Bülteni

Gerçekten Mısır'ı mı konuşuyoruz?

Akif Emre

Ne Mısır'ı ne Suriye'yi tartışıyoruz.

Ne Nobel ödüllü cuntacıları ne seçilmiş ilk cumhurbaşkanının indirilişini konuşuyoruz.

Dış politikanın doğrudan iç politik kamplaşmasının öznesi haline gelmesi Cumhuriyet tarihi boyunca ender görülen bir durum. Bu zamana kadar uluslararası sistem içinde uyumlu ve de uysal bir rol oynamaya razı bir dış politika anlayışı vardı. Dünyadaki gelişmeler çok fazlasıyla tartışma yapılan meseleler değildi; hele hele iç politika mevzuu olması çok nadir rastlanan bir durumdu.

Kıbrıs meselesi 'milli bir dava'ya dönüştüğü için Türkiye'nin oraya neden müdahil olduğunu sorgulamak kimsenin aklına bile gelemezdi. Kore gibi ne coğrafi ne kültürel anlamda bu topraklarla bir bağı olmayan bölgede savaşa dahil edilmemiz bile milli dava olduğu gerekçesiyle geçiştirilecekti.

Bunca ilgisizliğe rağmen ilkokul kitaplarından resmi devlet dairelerine kadar her yerde neden en çok 'yurtta sulh, cihanda sulh' sözü tekrarlanırdı? Türkiye'nin kabuğuna çekilmesi ve kendine biçilen içe kıvrık dış politikayı kabul etmesi; dahası dış politikanın devlet katında bir akla havale edildiği bir anlayış elverişli geliyordu belki de.

İçe kıvrık dış politikanın iki temel özelliği vardı: Bu meseleler halka sorulamayacak kadar ciddi devlet meselesiydi. Dolayısıyla alınan büyük kararların hiç biri bırakın kamuoyunda tartışılmayı, mecliste bile tartışılmadan, çoğu bakanlar kurulu üyelerinin haberi olmadan alınmıştır.

İkincisi, Türkiye tartışmasız biçimde Osmanlı bakiyesi siyasi yapılanmalarla ilgilenmeyecek, ittifaklara girmeyecek, mümkün olan en düşük düzeyde bir ilişkiyle iktifa edecek. Bu durum Osmanlı'yla birlikte, yenilen imparatorlukların kendi hinterlandına, mirasına sahip çıkıp etki alanını tekrar kurarken Osmanlı mirasının bir şekilde sürdürülebilmesine imkan tanıyacak her türlü ilişkinin önü kesilmesi anlamına geliyordu. Bu yeni statüko salt Lozan dayatması ile açıklanamayacak kadar derinde bir zihniyeti, ekonomik ve siyasal yapıyı gerekli kıldı.

Mısır'da gerçekleşen darbenin aniden iç politika konusu haline gelmesi, dış politikanın seçkinler nezdinde tartışılan azade bir konu olmaktan çıkıp aynı zamanda bir iç politika sorunu haline geldiğini gösterir. Irak işgali sürecinde yaşanan tartışma/kamplaşma ile benzerlik gösterse de tartışmanın dinamikleri açısından yeni bir durum. Irak işgali sürecindeki tezkere tartışmaları doğrudan dış bir gücün, hem de rakipsiz görünen bir küresel gücün, dayatmasına karşı, bir yönüyle ulusal denilebilecek bir tepki etrafında oluşan bir

kamplaşmayı doğurmuştu.

Mısır etrafında yürütülen tartışmalar ilk seçilmiş cumhurbaşkanının darbeyle devrilmesi meselesini çoktan aşarak iç politikadaki pozisyona göre Mısır'da saf tutulmasına evrildi. Türk modelinin Ortadoğu'da pazarlanmaya başladığı bir dönemde, bu politikanın en önemli uzantısı sayılan ülkede yaşanan darbenin iç politikaya yansımaları kaçınılmazdı.

Ancak yapılan tartışmalar adeta Mısır üzerinden iç siyasette mevzi kazanmaya dönüştü. İhvan'ın tarikat olduğunu savunan derin analizlerin(!) yanı sıra İhvan kurucusunun Hasan Sabbah olduğunu söyleyecek kadar cehalet ötesi bir analizle Türkiye'nin geleneksel dış politikasına dönülmesini, içe kıvrılmasını önerenlerin bile olduğu bir düzey sorunu yaşanıyor.

Mursi'nin düşürülmesine iktidar ya da muhalefet olarak karşı çıkılması ilkel bir sorun olarak değerlendirilmeli. Nitekim doğal olarak iktidar ve taraftarlarının askeri bir darbeye karşı çıkmalarını, hem dış politika hem siyasal etik anlamında doğrudan eleştiren yok. Ancak Mursi'nin hatalarını öne çıkaran kesimle yahut ikinci darbecilerin dünya görüşleriyle aynı paralelde olmak muhalefet için sıkıntılı bir durum. Siyasetin ilkesiz ve pragmatik konumlanışları içinde paranteze alınmaya müsait bu tavırların ötesinde Arap Baharı ve Mursi'ye yapılan darbe konusunda derin yanlı göz ardı ediliyor.

Tahrir Devrimi gerçekleştiğinde yani Mübarek iktidardan düştüğünde şu an Mursi'yi savunanlar da, gizli/açık darbeyi destekleyenler de bunun gerçek anlamda bir devrim olduğu fikrindeydi. O zamanda yazıp söylediğimiz gerçek, bugünkü yaşananlarla teyit ediliyor: Mısır'da yaşananlar bir devrim değil yönetim değişikliğidir. Sisteme hakim unsurlar, müesses nizam olduğu gibi durmaktadır. Özellikle askeri sınıfın bir anda tasfiye edilmesi mümkün değildir. Buna rağmen İhvan'ın süreç içinde olabildiğince uzlaşmayla sistemi normalleştirme çabası akim bırakıldı. O dönem Tahrir'i gerçek devrim diye alkışlayanların şimdi 'aslında askerin gücü duruyordu' demeleri, ilkel bir duruştan çok içerdeki pozisyonları ile alakalıdır. Ortadoğu uzmanı olmanın, muhalefet yapmanın başka kıstaslarının olduğunu bir kez daha fark ediyoruz.

Arap Baharı'yla her şeyin değiştiğini savunup, Türkiye'den esen rüzgarla sistemin değişeceğini düşünen muhafazakar yazar-çizerlerin açmazı da, temennileri ile gerçekler arasındaki derin boşluğu fark etmemeleri ya da fark etmek istememeleridir -ki bu tavır da büyük ölçüde iç politikadaki pozisyonlarıyla alakalıdır.

Kaynak: Yeni Şafak Gazetesi

Nitekim doğal olarak iktidar ve taraftarlarının askeri bir darbeye karşı çıkmalarını, hem dış politika hem siyasal etik anlamında doğrudan eleştiren yok. Ancak Mursi'nin hatalarını öne çıkaran kesimle yahut ikinci darbecilerin dünya görüşleriyle aynı paralelde olmak muhalefet için sıkıntılı bir durum.

Türkiye'nin Mısır tavrını anlayışla karşılayalım

Fehmi Hüveydi

Mısır'da son zamanlarda yaşanan olaylarda Türkiye'nin pozisyonunu ve tutumunu anlamaya davet ediyorum. Olanları doğru bir çerçeveye oturtarak, bizdeki 'medya sebbihası'nın iki ülke arasındaki ilişkileri bozmadan, bu ilişkinin ufuk çizgisinde beliren bulutların ipleri koparan bir fırtına savaşına dönüşmeden ve iki ülke arasındaki ortak çıkarları ve kurulan köprüler yıkılmadan önce harekete geçmek lazım.

Türkiye'den başbakanın ve dışişleri bakanının diliyle gelen resmi açıklamaların Kahire'yi hiç memnun etmediği bir sır değil. Mısır'ın başına gelenin darbe olduğunu açıkça ifade eden Ankara, Muhammed Mursi'nin de ülkenin meşru lideri olduğu üzerinde ısrar ediyor. Tabi bu görüşü yalnızca Türkler savunmuyor. Askeri darbelerle karşı hassasiyetleri olduğu bilinen batılı demokrasi anlayışından yola çıkan AB'den de hemen

Türkiye'den başbakanın ve dışişleri bakanının diliyle gelen resmi açıklamaların Kahire'yi hiç memnun etmediği bir sır değil. Mısır'ın başına gelenin darbe olduğunu açıkça ifade eden Ankara, Muhammed Mursi'nin de ülkenin meşru lideri olduğu üzerinde ısrar ediyor.

hemen aynı sesler yükseliyor. Öyle ki Türk siyasi tarihinde yaşanan darbeleri ve rollerini değerlendiren AB, Türkiye'nin kendi aralarına katılmalarındaki engellerden biri olarak bu darbeleri görüyor.

Avrupa, ordunun siyasetteki rolü konusunda bu kadar hassasken, bu durum Türkler için de önemli bir düğüm oluşturuyor. Çünkü ordunun siyasetteki ağırlığı yüzünden 1923'te Cumhuriyet kurulduktan sonraki 70 yıl kaosu içinde bulunan Türkler, bu süreyi net bir dille kabus olarak görüyorlar. Ta ki 2003'e kadar. 2003'te Recep Tayyip Erdoğan liderliğindeki AK Parti hükümeti, askerinin siyasi hayattaki rolünü etkileyecek bir dizi kanun çıkardı ve darbe kapısını tamamen kapattı. Parlatonun onayından geçen kanuna göre asker bundan böyle yalnızca sınırları korumakla görevlendirildi ve iç siyasete müdahalesi engellendi.

Neredeyse her on yılda bir yapılan dört darbeyle sarsılan Türkiye, ordunun siyasetteki etkisi konusunda acı tecrübelerle sahip oldu. Ordu, yaptığı darbelerle ülkedeki siyasi hayatı deforme ediyor, askerinin topluma dayattığı vesayet anlayışı nedeniyle önlerine set çektiği partileri de bodurlaştırıyordu. Ordunun toplumun çeşitli katmanlarındaki bu nüfuz savaşı nedeniyle 2004'te ordunun Radyo Televizyon Üst Kurulu ve Talim Terbiye Yüksek Kurulundaki etkisini yok etmek için anayasa kanun değişikliğine gidildi.

Bu tarihi arka plan Türk hükümetinin yetkililerinin Mısır olaylarına neden çabuk tepki gösterdiğini açıklıyor. Verilen tepkinin nedeni sadece ülkenin darbelerden muzdarip olması değil, aynı zamanda ordu- siyaset ilişkisi karşısında sert duran ve Muhammed Mursi'nin askerler tarafından devrildiği hafta bunun için kanun çıkaran Ankara'dan destek beklemememiz gerektiği idi. Türkiye yasal olarak bu sorunu gerçekten çözdü ancak askerinin siyasi hayattan tamamen soyutlandığını söylemek zor. Kendilerini hala toplumun varisleri olan bazı generaller, 2011 yılında Erdoğan hükümeti üzerinde baskı kurmayı denedi. Bu bazen ordudan toplu istifalarla bazen de AK parti hükümetini toplumun gözünden düşürmek için satın alınan internet siteleri yoluyla yapılan kampanyalarla gerçekleşti. Ancak, Erdoğan daha güçlüydü ve kendisine karşı yürütülen bu eylemleri başarısızlığa uğratmayı başardı.

Erdoğan'ın İslami bir geçmişinin olduğunu ve bu nedenle hem Mursi'ye hem de partisine karşı sempati beslediğini hiç kimse inkâr edemez. Bu sempati birçok yolla kendisini gösterdi. Türk hükümetinden Hişam Kandil hükümetine verilen 2 milyar dolarlık kredi bunlardan biri. Yalnız Mursi'nin gidişinden ve Türkiye'nin Mısır'daki darbeye karşı olan aleni itirazından sonra bu sempatinin etkisini yitirmeye başladığı söylenebilir. Bilindiği üzere Türkiye'nin Mısır'a yönelik aktif politikası Hüsnü Mübarek döneminde başlamış, Mısır, Türkiye'nin gözlemci sıfatıyla Arap ligine katılmasına destek vermişti. İki ülke arasındaki siyasi gelişmelerin yanında ekonomik alanda da ilerlemeler kaydedildi. Türkiye Mısır'da 350 işyeri açarak 50 bin Mısırlıyı buralarda istihdam etmeye başladı. Mısır'da yaşayan Türklerin sayısı ise 8 bini buluyor. Bunların 200'ü üniversite eğitimi için gelen öğrencilerden oluşuyor.

Tüm bunları göz önünde bulundurarak herkesi Türkiye'nin tepkisini ve koşullarını anlamaya çağırıyorum. İki ülke arasındaki siyasi ilişkilerle ekonomik ilişkilerin ayrılması konusunda da hassasiyete davet ediyorum. (Türkiye- İran örneğinde olduğu gibi mesela). Siyasi gerginliğin iki ülkenin gelişen ekonomik ilişkilerine yansımaması için bu şart. Çünkü iki ülke arasındaki ticaret hacmi 5-6 milyar dolara ulaştı ve Türkiye'nin Mısır'daki yatırımları da 2 milyar dolara ulaştı.

Son ricam ise infiallere ve saldırganlıklara karşı stratejik düşüncüyü öne çıkarmamız. Mısır ve Türkiye Cemal Hamdan'ın dediği gibi Ortadoğu'yu kalkındıracak üç altın otoritenin ikisini oluşturuyor. Üçüncüsü ise doğal olarak İran. Onun bu durumu dikkate alması benim de bazı şeylere dikkat çekmemi gerektirdi. Mısır Sanayi Birliği'nin entelektüel ergenliğinin ve çocukça siyasetinin hemen başında Türkiye'yi Mısırda şu an

Tüm bunları göz önünde bulundurarak herkesi Türkiye'nin tepkisini ve koşullarını anlamaya çağırıyorum. İki ülke arasındaki siyasi ilişkilerle ekonomik ilişkilerin ayrılması konusunda da hassasiyete davet ediyorum. (Türkiye- İran örneğinde olduğu gibi mesela). Siyasi gerginliğin iki ülkenin gelişen ekonomik ilişkilerine yansımaması için bu şart.

yaşananlara karşı verdiği tepki yüzünden boykota çağırması bu gerekliğin altında yatan nedenlerden biri. Umarım kendileri olmak istediğimiz sayın büyükler bu boykot çağrısını görmezden gelirler.

Kaynak: Shorouk News

Dünya Bülteni için çeviren: Tuba Yıldız

MISIR'DA ASKERİ DARBE VE İHVAN-I MÜSLİMİN <

> DÜBAM DUNYA BÜLTENİ ARAŞTIRMA MASASI

MISIR'DA ASKERİ DARBE VE İHVAN-I MÜSLİMİN

> 2013 TEMMUZ
DÜNYA BÜLTENİ ARAŞTIRMA MASASI

EMMUZ

DÜBAM Yayınları
Küresel İletişim Merkezi
Barbaros Bulvarı, Balmumcu / Beşiktaş
Tel: (0212) 274 80 21 – 274 80 22
www.dunyabulteni.net

^